NOCTURNAL ANIMALS

nocturnal animals

" Susan, enjoy the absurdity of our world. It's a lot less painful. Believe me, our world is a lot less painful than the real world."
- nocturnal animals (2016)

e e n o d e a a n d e r a d i c a l e n a c h t c l u b

e n d e n a c h t e l i j k e e s c a p a d e

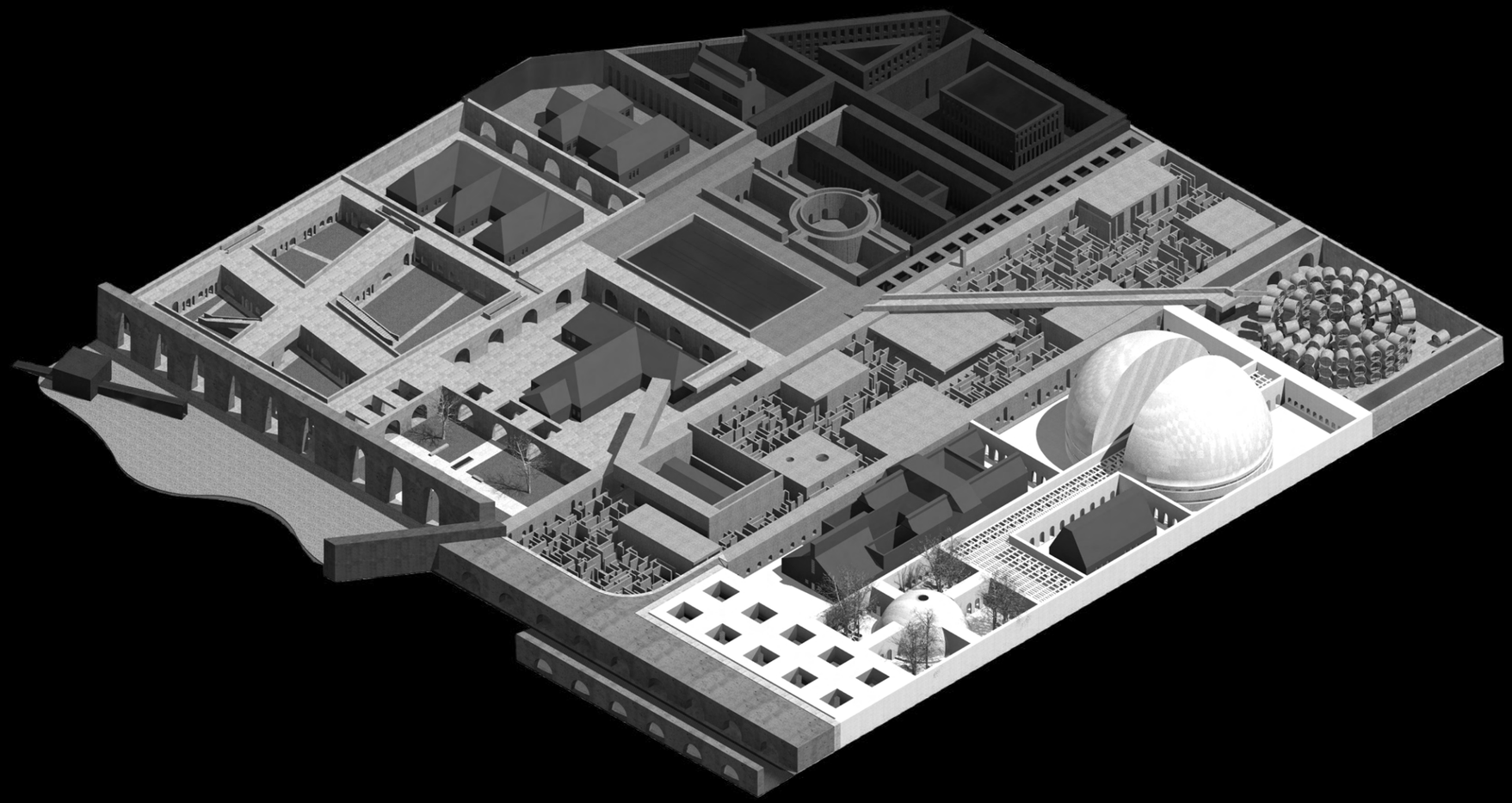

VOORWOORD 14
POSITIONERING 16-23
AFSTUDEEROPGAVE 24-29
FILMANALYSE 30-53

DE BETEKENIS VAN DE
NACHTCLUB 54-61
CATALOGUS 62-79

NACHTCLUB ANALYSE:
-ITALIE
-NEW YORK
-ROTTERDAM 80-91

DE DOOD VAN HET ROTTERDAMSE
NACHTLEVEN 92-99

ROTTERDAMSE NACHTDIEREN
NOCTURNAL ANIMALS 100-127
CONCEPT 128-133

LOCATIE:
QUARANTAINE
TERREIN 134-191
PANDEMIE 192-199

HET AFSTUDEERPLAN:
MANIFEST 200-215
ANTISTAD 216-221
~~PROGRAMMA~~ 222-235
DE MUUR 236-239
FASES 240-243
HET VERHAAL 246-339
HET PLAN 340-347
IN DE TOEKOMST 348-353
REFLECTIE 254-255
BRONNEN 258-261
BEELDCREDITS 362-363
DANKWOORD 364-366
SLOT 366-367

nocturnal animals is het afstudeerproject dat de Master Architectuur aan de Rotterdamse Academie van Bouwkunst afrondt.

Afstudeercommissie

Voorzitter
Jeroen Visschers
Rotterdamse Academie van Bouwkunst

Mentor
Mathis J. Bout
URBMATH

Externe critic
Anne Karin ten Bosch
Platform Scenography

Toegevoegde externe critic
Sereh Mandias
De Dépendance Rotterdam
TU Delft

2020
©Saskia Lambers

nocturnal animals (2016)

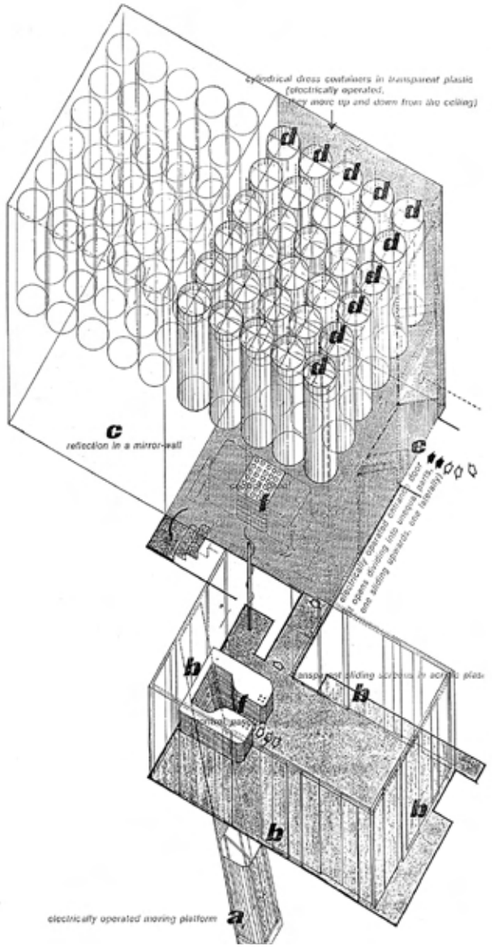

bang bang / altre cose, milaan (1969)

Dit boek toont mijn zoektocht gedurende mijn afstudeerperiode. Het formuleren van de opgave, mijn positionering, de analyses, het proces, de overwegingen, het vaststellen van het programma en het ruimtelijke resultaat.

Te beginnen met de afstudeeropgave. Tijdens de collegereeks architectuurtheorie bespraken we het boek 'Italy: The New Domestic Landscape: *Achievements and problems of Italian Design*.'

In dit boek staan essays van Filiberto Menna, Ugo la Pietra, Ettore Sotttsass en Alberto Rosselini. Tijdens het bestuderen van deze teksten viel me op dat deze groep radicale architecten een collectieve liefde hadden voor de nachtclub.

Tijdens het college werd een videofragment uit de documentaire '*Le Immersioni 1969-1972*' van de nachtclub Bang Bang / Altre Cose in Milaan getoond, ontworpen door Ugo La Pietra.

De nachtclub opende in 1969 en had een bijzonder futuristisch karakter. De entree werd gemarkeerd door een mechanische aluminium deur waarvan de panelen zijwaarts de muur in schoven.

Vanuit de entree had je toegang tot de trap die je naar de dansvloer op de onderliggende verdieping bracht.

Op de dansvloer stond een mobiel platform, een soort transparante lift die je van een donkere, drukke dansvloer naar een lichte, rustige boetiek bracht. De deur opende middels een fotocellulaire sensor, je hoefde slechts in je handen te klappen. Op deze verdieping werd kleding verkocht die in op en neer bewegende, transparante cilinders werd tentoongesteld.

"Het is hallucinerend" en *"ik voel me alsof ik op de maan ben"* aldus een bezoeker.

Ik kon maar één dingen denken: *Waarom bestaan dit soort nachtclubs niet meer?*

Dit was het startpunt voor het schrijven van de afstudeeropgave. Ik vertrok zonder kaders, zonder locatie en zonder duidelijk programma, enkel met een fascinatie. Om deze reden heb ik de zoektocht vastgelegd in dit boek.

POSITIONERING

fascinatie
positionering

Italiaanse radicale architecten als Superstudio, Archigram, Gruppo Strum en Gruppo 9999 fascineren mij eindeloos om een aantal redenen.

Ten eerste omdat zij zich fel afzetten tegen de destijds dominante modernisten. Het modernisme was enkel functioneel, stond in dienst van het kapitalisme en zou massaconsumptie bevorderen.

De uitspraak van Le Corbusier: *"A house is a machine for living in"* omschrijft precies deze kritiek.

Inplaats van architectuur als pragmatische ruimtefabriek te beschouwen waren radicale architecten op zoek naar een humane vorm van architectuur. Zij stelden belangrijke vragen als: *Hoe kan je een zo vrij mogelijk, kaderloos leven faciliteren?*

Ten tweede omdat de sociale en politieke onrust een belangrijke drijfveer was voor deze architecten. Het werk van Superstudio is overladen met symboliek, poëzie en politieke statements.

Het meest gerenommeerde project van Superstudio is *The Continuous Monument*. Het plan bestaat uit een *Supergrid*, die een wereld illustreert waar geen ruimte is voor consumptie maar slechts het ultieme vrije leven toegelaten wordt.

De laatste reden is dat deze architecten zogenaamde 'papieren architecten' zijn.
Oftewel geen bouwende architecten. Ze staan voornamelijk bekend om hun utopische visies uitgebeeld in collages, video's, affiches en geschreven manifesten.

Als uitzondering hebben zij slechts één gebouw uitgevoerd: de nachtclub

De nachtclub vertegenwoordigde de vrijheid waar ze naar streefden. Het was een speeltuin voor de architecten waar ruimschoots kon worden geëxperimenteerd.

De politiek geëngageerde architecten hoopten dat de nachtclub ging fungeren als een katalysator die de maatschappelijke ongelijkheid zou veranderen.

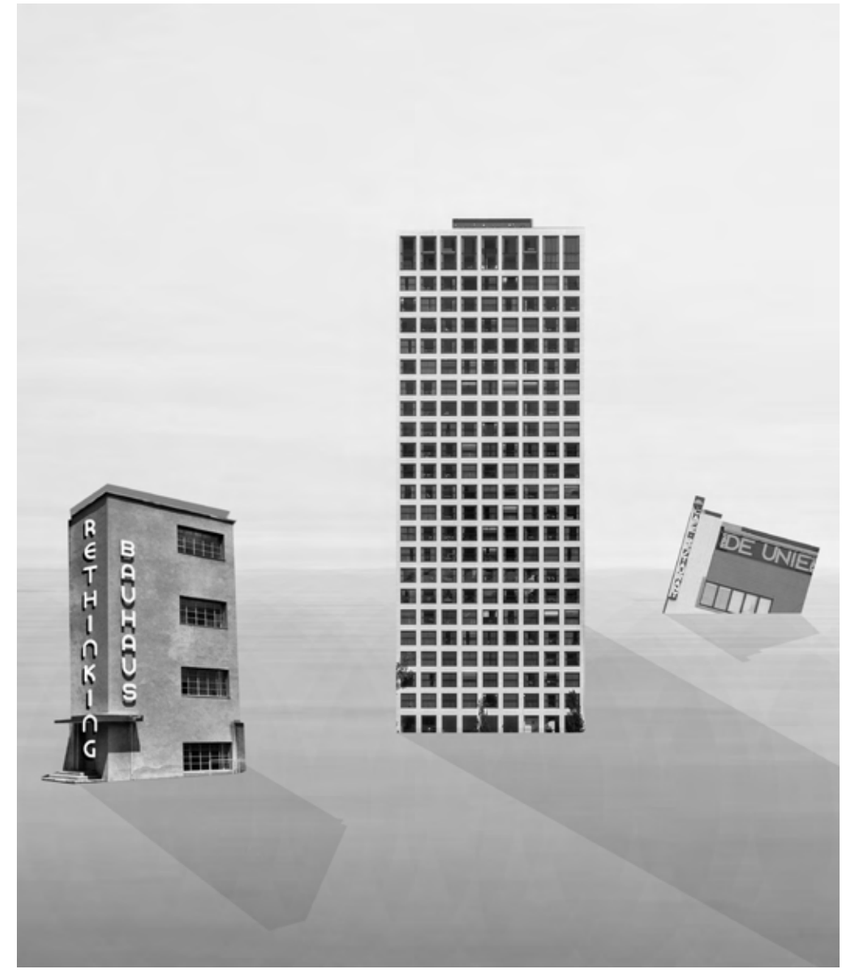

het modernisme
door de ogen van de radicale architecten

space electronic, florence - gruppo 9999
Tijdens het 'festival mondiale' werd de begane grond van de nachtclub onder water gezet en werd er geëxperimenteerd met biologische voeding.Dit werd gedaan om de toenmalige dominante massaproductie te bekritiseren.

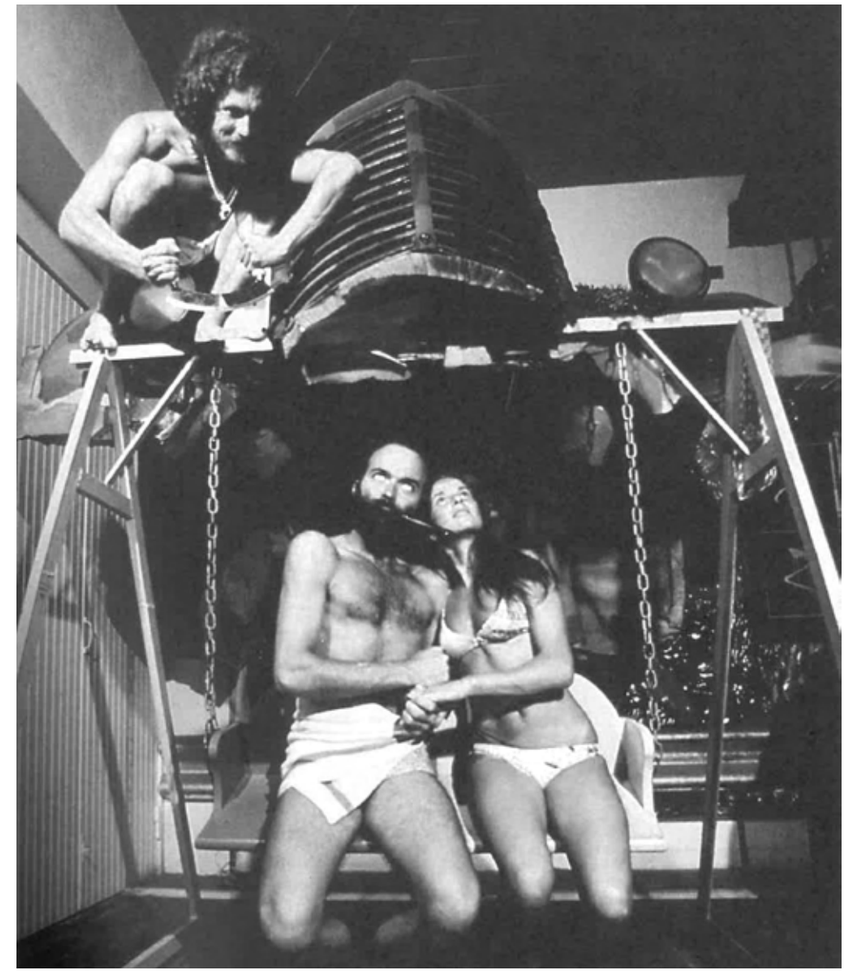

bamba issa, forte dei marmi - gruppo ufo (1969)
De groep radicale architecten hielden elk jaar in de zomer feesten op een hotelterrein dat in bezit was van familie van een van de architecten. Elk feest had een politieke verwijzing of symboliek. De carnavalstraditie, een verlaten snelweg, een Afrikaanse jungle met archeologische vondsten of een zwarte markt in de vorm van een kermis.

Ik kan me goed identificeren met de houding van deze radicale architecten. Het staat zelfs heel dicht bij mijn eigen interpretatie van het vakgebied. Allereerst is architectuur -of je wilt of niet- altijd politiek.

Zoals filosoof Gilles Deleuze schreef: "*Politics is everywhere, instigate guerilla*."

of kunstenaar Ai Weiwei: "*Compared to other man-made objects, architecture is probably closer to politics. Think of to whom a building belongs, the aesthetics and culture it reflects.*"

Het lijkt in de huidige architectuur praktijk opvallend vaak slechts over het centraal stellen van een gebouw te gaan. Daar bovenop komt de druk van grote projectontwikkelaars, waardoor alleen nog maar gekeken wordt hoe je zoveel mogelijk vierkante meters kwijt kan voor een zo laag mogelijke prijs. Het vak wordt te vaak maar op twee manieren uitgeoefend.

Allereerst op basis van economische motieven. Het resultaat van het zo efficiënt en goedkoop mogelijk stapelen van vierkante meters en bakstenen is een skyline vol betekenisloze, generieke architectuur.

Zonder verhaal, geschiedenis, identiteit of symboliek.

Daarnaast wordt het vak -wat misschien nog wel kwalijker is- uitgeoefend op basis van voorgeschreven wet-en regelgeving.

Ik kan niet begrijpen waarom een verzameling bouwtechnische voorschriften, oftewel het bouwbesluit, bepaalt hoeveel licht er minimaal in een ruimte moet toetreden.

Het lijkt mij juist bij uitstek de kracht van de architect om dit te bepalen. Bijvoorbeeld om een specifiek ruimtelijk gevoel te bereiken.

Daniel Libeskind heeft ongetwijfeld de bouwbesluittoets genegeerd toen hij de Holocausttoren in het Joods Museum in Berlijn bedacht. De toren vind je aan het eind van een doodlopende gang waar je een kale, koude ruimte van 24 meter hoog instapt. Als je omhoog kijkt zie je een hele kleine gleuf, die licht doorlaat.

Je voelt je in deze ruimte machteloos, compleet verloren. Zoals de Joden zich ogenschijnlijk tijdens de Holocaust ook hebben gevoeld. Deze ruimtelijke vertolking staat symbool voor het verlangen naar vrijheid.

Of Ryue Nishizawa die je in het Teshima Art Museum in Japan door een betonnen elliptische schaal in volledig contact brengt met de natuurelementen. Als het heeft geregend ontstaan er plassen water op de vloer die zich met de windrichting mee verplaatsen. Afhankelijk van de positie van de zon en het tijdstip verandert de sfeer voortdurend.

Naar mijn mening zou het vak hier over moeten gaan. Het toevoegen van betekenis aan architectuur welke bewust is van zijn plek in een sterk veranderende wereld.

Het is niet vreemd dat ik me zo verbonden voel met de radicale utopische architecten.
Net als zij stel ik me liever niet dienend op aan een commercieel gedreven systeem, gebaseerd op een economisch model.

In plaats daarvan beschouw ik het vak liever als een kunstvorm. Door een verhaal te vertellen middels architectuur voeg je die betekenis toe. In de vorm van een herinnering, een historie of het aan de kaak stellen van socio-politieke problematieken.
In de Griekse mythologie is architectuur, net als alle andere kunsten, het kind van de herinnering.

AFST
UDEE
ROPG
AVE

Mijn afstudeeropgave gaat over een programma. En dan bedoel ik niet een traditioneel architectonisch 'programma van eisen', maar een programma dat enerzijds iets zegt over de huidige tijdsgeest en anderzijds over de condities die ik schep. Om verwarring te voorkomen noem ik het programma vanaf nu 'activiteiten'.

Vanwege mijn Kunstacademie achtergrond heb ik een sterke voorkeur voor het benaderen van een opgave van binnenuit, met andere woorden vanuit het interieur. Deze benadering uit zich op meerderen lagen:

1. Allereerst aan wie een gebouw toebehoort of de cultuur die het weerspiegelt.

2. Daarnaast vanuit een politiek standpunt. Omdat architectuur politiek is zegt het gebouw altijd iets over de huidige tijdsgeest. De activiteiten leggen een alternatieve manier van leven voor.

3. Als laatst door letterlijk een gebouw vanuit het interieur te benaderen. Een ruimtelijk gevoel of een bepaalde sfeer als vertrekpunt te nemen. Sfeer is een abstract begrip maar kan specifiek bepaald worden door lichtinval, tactiliteit, textuur, materialisering, ritme, schaal, kleur en verhoudingen. Het startpunt was de betekenis van de radicale nachtclub en de activiteiten die zich in die binnenwereld afspeelde.

Naast een gebouw dat een dansvloer bevat werden de radicale nachtclubs tegelijkertijd een museum, een boetiek, een atelier, een podium voor politieke kritiek en bovenal een plek voor het experiment.

Ik had destijds geen idee hoe dit vorm moest krijgen. Wat ik wel wist is dat het plan tenminste uit het volgende moest bestaan:

- De nachtelijke 'binnenwereld' staat haaks op de 'buitenwereld'.

- Door een sequentiële routing word je uit het conventionele leven van alledag gehaald en meegenomen in de mysterie van de nacht.

- Het narratief staat centraal. *architecture by storytelling*.

Na het vaststellen van de activiteiten wil ik een aaneenschakeling die bestaat uit een overgang. Deze overgangen zijn van belang om aan te kondigen dat er een volgende schakel start.

Het streven is om af te studeren met een tentoonstelling in een bestaande nachtclub (bijvoorbeeld in de NOW&WOW) of op de nader te bepalen locatie.

De presentatievorm moet aansluiten bij het narratieve plan. Dit zou kunnen bestaan uit de volgende producten:

- Een maquette en/of doorsnede die niet gebaseerd is op het daadwerkelijke plan. Maar gebasseerd is op de routing door het gebouw.

- het gebruik vaststellen door een gebruikersanalyse.

- de relatie met de stad bepalen.

- architectonische elementen onderzoeken.

Het afstudeerproject dient specifiek beoordeeld te worden op de volgende punten:

- het is een narratief plan waarin de beleving van de ruimte centraal staat. Dat geldt voor het interieur versus het exterieur.

- de aaneenschakeling van activiteiten door middel van overgangen.

FILM ANALYSE

mon oncle
playtime
interstellar
matrix revolutions
alice in wonderland
inception
bladerunner 2049
handmaid's tale

nar•ra•tive: ***noun*** **[c]**
a story or
a description of events

Om een uitspraak te doen over deze ruimtelijke overgangen ben ik gestart met het analyseren van film. Film is een mooie referentie voor het begrijpen van een narratief. Net als film kan architectuur verhalen vertellen, sferen definiëren, stemmingen introduceren en spanning of emotie stimuleren. Door het analyseren van films heb ik mijn afstudeeropgave kunnen afkaderen.

Niet alleen kreeg ik beter grip op de betekenis van de opgave, ik vond bovendien veel plot overeenkomsten.

Tot slot ben ik geïnspireerd geraakt door de manier van representatie van utopische werelden in films als *Bladerunner 2047* en *Inception,* of de modernistische films van Jacques Tati. De beelden in dit boek verwijzen om die reden regelmatig naar deze films.

Mon oncle.

Een film uit 1958 geregisseerd door Jacques Tati. De film gaat over de keerzijde van de moderniteit. Het huis is een moderne machine die zorgt voor een kille decadentie wat ten koste gaat van de leefbaarheid.

Deze film schetst exact de kritiek die de radicale architecten hadden op het modernisme. Het gaat ten koste van de mens.

Playtime.

Een film uit 1967 geregisseerd door Jacques Tati. Tati liet een complete stad bouwen en deed daardoor drie jaar over de film. De film schetst een beeld van de keerzijde van de moderne wereld: waarin geen plaats meer is voor het individu, waar iedereen verdwijnt in de mensenmassa en waarin alles draait om geld en moderne techniek.

Dit plot is aanleiding geweest voor het schrijven van het manifest.

Interstellar.

Een film uit 2014 geregisseerd door Christopher Nolan. De film gaat over zware tijden voor de mensheid. De overheid en economie zijn in elkaar gestort en er is extreme voedselschaarste. Ruimtevaarders gaan op zoek naar een nieuwe aarde en komen achter de betekenis van tijd. Tijd is relatief. Tijd bestaat niet.

"you have to leave something behind to go forward"

Zowel het plot als het fenomeen tijd heeft geïnspireerd. De parralle wereld (de nachtclub) is een plek waar tijd een andere betekenis heeft.

The Matrix Revolutions.

Een film uit 2003 geregisseerd door de zussen Wachowski. Deze specifieke scene gaat over de hoofdrolspeler die tussen twee werelden in vastzit. De ‘gewone’ wereld en de Matrix.

De metroscene is leidraad geweest voor de locatiekeuze. Het is van belang ergens naar toe te reizen. Door fysieke afstand ontstaat er ook mentale afstand. De reis is onderdeel van de bestemming en is de tussenwereld.

Alice in wonderland.

Een film uit 2003 geregisseerd door Tim Burton. naar het boek Alice in Wonderland van Lewis Carroll. In de scene 'The pool of tears' is Alice te groot om door de deur te kunnen en barst ze in huilen uit. Na het drinken van een 'toverdrank' krimpt ze en past ze wel door de deur.

Zowel het labyrint als de schaalvervreemding komt terug in het plan.

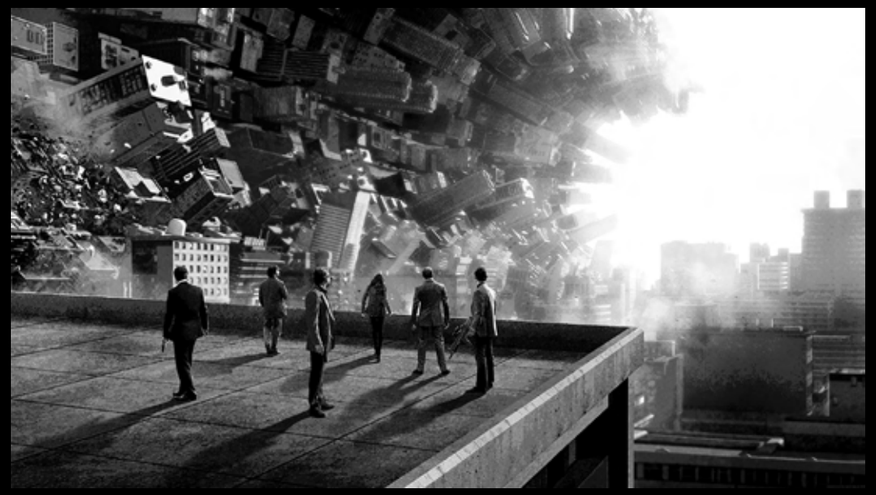

Inception.

Een film uit 2010 geregisseerd door Christopher Nolan. De film gaat over verschillende lagen of werelden binnen een droom. Droom en realiteit worden met elkaar verweven. Om deze werelden te bouwen en ‘echt’ te laten lijken wordt er een architect ingeschakeld. Ze wordt getraind om droomwerelden te ontwerpen.

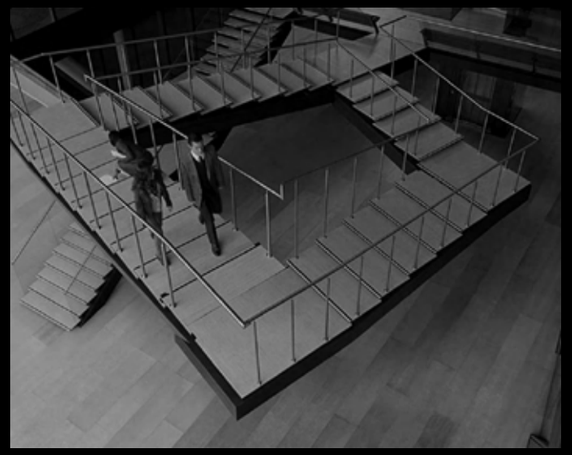

In een droomwereld bestaan er geen kaders zoals in de realistische wereld.

Bladerunner 2049.

Een film uit 2017 geregisseerd door Dennis Villeneuve gaat over een wereld die vernietigende impact heeft op het voortbestaan van de mensheid. De film is een architectonisch hoogstandje. Het laat een stad zien waarin een economisch model wordt gedomineerd door één bedrijf, *Wallace Corp*.

Deze film inspireert door de manier waarop de stad wordt gepresenteerd. Dit komt terug in de impressies en collages van het plan.

Handsmaid's Tale.

Een serie uit 2017 geregisseerd door Bruce Miller, naar de roman van Margaret Atwood. Het gaat over een dystopie waar na een machtsgreep een extreem christelijke theocratie is gevestigd, een soort bijbels kalifaat. In deze wereld zijn de meeste vrouwen onvruchtbaar door milieuvervuiling. Vrouwen die wel vruchtbaar zijn worden toegewezen aan de heersende elite, waar zij geritualiseerde verkrachting ondergaan, genaamd de ceremonie.

there is more than one kind of freedom,"
"freedom to and freedom from. in the days of anarchy it was freedom to. now you are being given freedom from. don't underrate it.

Het plot gaat over het starten van een nieuwe wereld, vergelijkbaar met het plan. Het begrip ceremonie komt terug in het plan en vertelt een verhaal over de overgang van de stad naar de anti-stad.

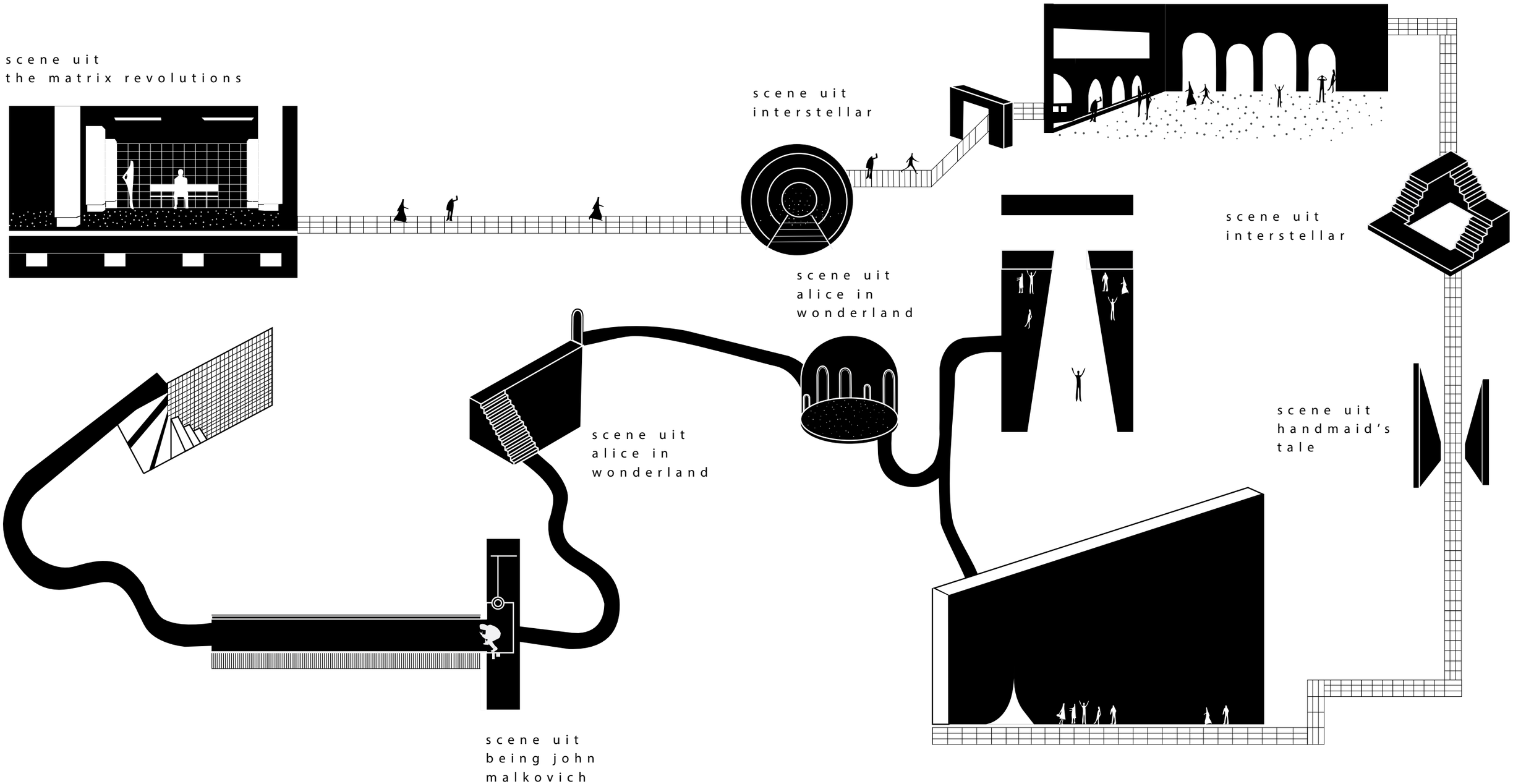
scene uit
the matrix revolutions
scene uit
interstellar
scene uit
alice in
wonderland
scene uit
interstellar
scene uit
alice in
wonderland
scene uit
handmaid's
tale
scene uit
being john
malkovich

de reis

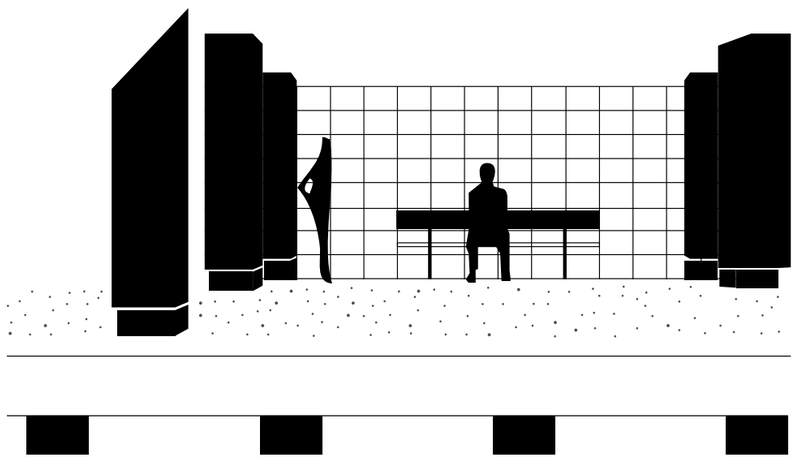

het labyrint

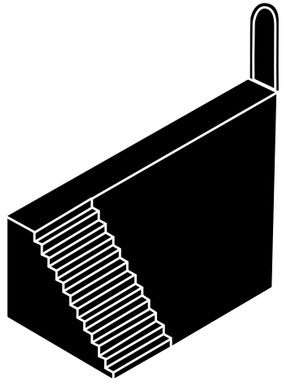

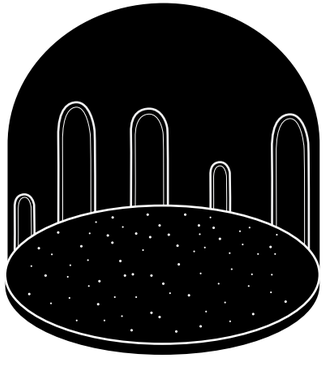

DE NACHTCLUB

de betekenis van
de nachtclub
catalogus

Het onderzoek startte met de radicale nachtclubs die in Italië en New York eind jaren zestig en begin jaren zeventig opdoken. Mijn interesse lag niet zozeer bij de nachtclub zelf maar meer bij de betekenis van de plek.

De nachtclub staat symbool voor vrijheid, emancipatie en saamhorigheid. Om te begrijpen waarom er een sterke behoefte was aan deze drie zaken is het van belang om het politiek bewogen jaar van 1969 te bekijken. Een, grotendeels jonge, generatie zorgde voor extreme opstanden in de destijds sterke onrechtvaardige wereld.

Burgerrechten
Zwarte Amerikanen kennen een ellenlange, pijnlijke historie van onderdrukking. Het gevolg van het koloniale verleden.
Tot in de jaren zestig gold het rassenscheidingssysteem.
Reizen in aparte treincoupés, gescheiden scholen en restaurants, het stemverbod, achter in de bus zitten en gebruik maken van andere toiletten.
In 1963 sprak Martin Luther King de historische woorden 'I have a dream'. Vijf jaar later werd hij vermoord. De dood van King was aanleiding voor de hevigste rellen uit de geschiedenis.

Vrouwenrechten
Ook vrouwen zijn lang onderdrukt, achtergesteld en voornamelijk onbelangrijk geweest. Je werd als vrouw enkel geacht te trouwen, kinderen te baren en het huishouden te runnen. Tijdens de eerste feministische golf is het gelukt om stemrecht te krijgen en toegang tot universitair onderwijs. Pas in de jaren zestig ontstond de zogenaamde tweede feministische golf waar vrouwen streden voor afschaffing van wettelijke discriminatie, legale abortus, recht op betaald werk en voornamelijk de opheffing van de ondergeschiktheid aan hun man.

Homorechten
Ook homoseksuelen hadden te maken met een schrijnende situatie eind jaren zestig. Homoseksuelen werden door bijna alle artsen, politici en burgers gezien als seksuele perverselingen en psychopaten. Tv-campagnes stookten ouders op om hun kinderen, als die werden verdacht van homoseksueel gedrag, te onderwerpen aan aversietherapieën. In het ergste geval door middel van elektroshocks, chemische castratie of hersenchirurgie.

Na de zoveelste politie-inval in de gaybar Stonewall Inn in de wijk Greenwich Village, besloten 'queers' dat het genoeg was en vochten zij nachtenlang tegen de politie. De Stonewall-rellen in 1969, in New York, worden ter nagedachtenis nog steeds gevierd in vorm van de Gay Pride.

Deze politieke onrusten zorgden voor een tegencultuur. Het was belangrijk dat tijdens zo'n sombere periode, mensen automatisch meer behoefte hadden om toenadering te zoeken. Het was de nachtclub die voor een tolerante '*safespace*' zorgde. Hier kwamen mannen, vrouwen -en alles daar tussen in- samen. Het geluid, de DJ en de mensen stonden centraal.

Het was een gebalde vuist tegen de gevestigde orde, '*the white establishment*.' De nachtclub was een poging om aan de wereld te ontsnappen, al was het maar voor een nacht.

Gelukkig zijn deze extreme uitingen van ongelijkheid intussen verleden tijd. Toch is er in de huidige tijd helaas nog steeds geen sprake van een rechtvaardige gelijkheid.

stonewall rellen (1969)
marsha p. johnson en sylvia rivera schrijven transgendergeschiedenis tijdens de stonewall rellen.

chicago 5 april (1968)
Na de dood van martin luther king jr. ontstonden extreme rellen.

black lives matter demonstratie rotterdam (2020)

In het jaar 2020 kwam dit gegeven herhaaldelijk aan de oppervlakte:

- De wereldwijde #Blacklivesmatter demonstraties nadat George Floyd door politiegeweld om het leven was gekomen, toonden aan dat er -niet alleen in de Verenigde Staten- nog steeds sprake is van *white supremacy*.

- Het feit dat Nederland op de ranglijst 'gelijkheid tussen mannen en vrouwen' flink is gedaald. Mede veroorzaakt door de nog steeds bestaande loonkloof en het voorval dat Nederland nog nooit een vrouwelijke premier heeft gehad.

- De introductie van de *discriminatieknop* van de taxidienst Uber, die nodig bleek nadat een chauffeur een dragqueen tijdens de Gay Pride in Amsterdam weigerde mee te nemen.

- Door de pandemie werd zichtbaar dat er nog grote verschillen in de samenleving bestaan. Het verschil toonde zich in leeftijd, opleiding, klasse, geslacht, cultuur, identiteit en geaardheid (hier kom ik later op terug).

Kortom, vluchtplekken die staan voor vrijheid, emancipatie en saamhorigheid, als de nachtclub, zijn nog steeds noodzakelijk.

catalogus

le drug

domus 1964

1964

montreal

the piper club

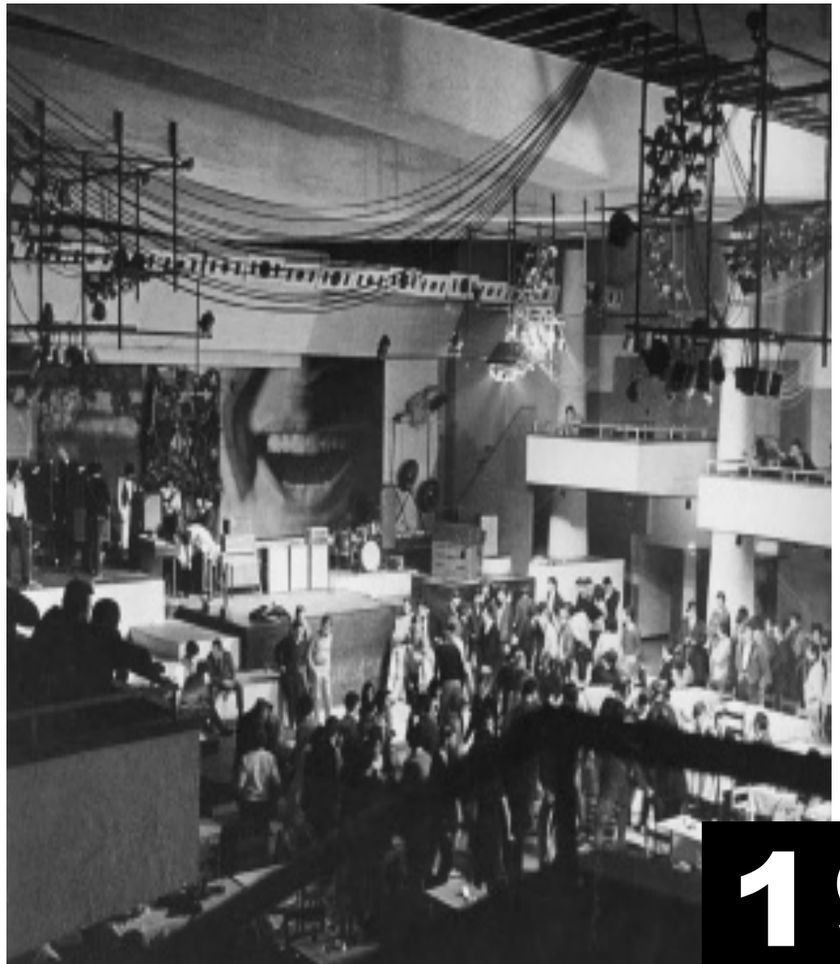

studio capolei cavalli architetto manlio cavalli franceso
en giancario capolei cavalli

1965

rome

the piper club

studio capolei cavalli architetto manlio cavalli franceso en giancario capolei cavalli

1965

turijn

l'atro mondo

pietro derossi, giorgio ceretti, ricardo rosso (gruppo strum)

1967

rimini

mach 2

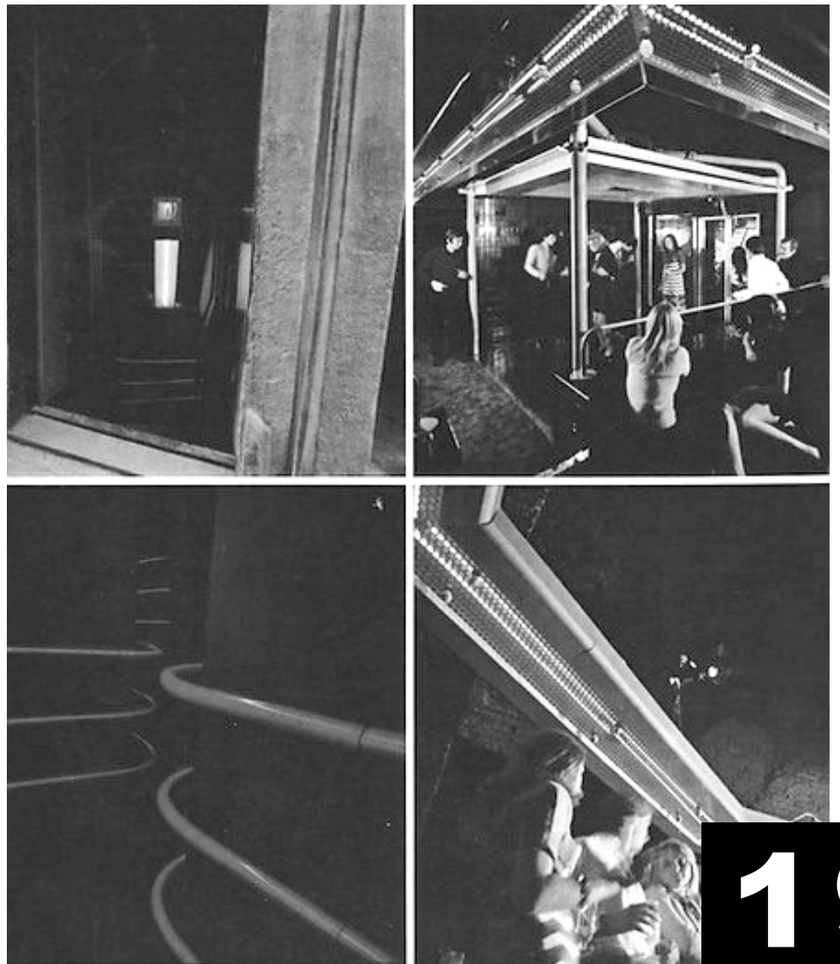

domus 1964

1967

a firenze

cerebrum

john storyk

1968

new york

space electronic

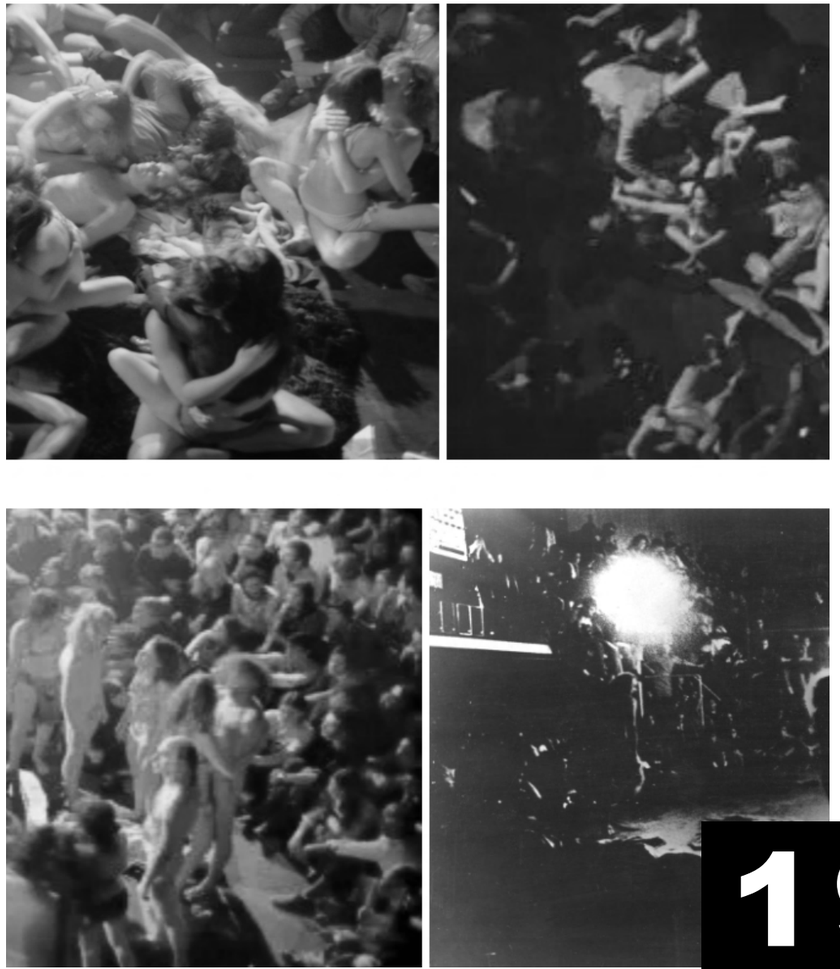

gruppo 9999

1969

florence

barbella

gruppo 65

1972

dubione di panasca

flashback

domus 1964

1972

borgo san dalmazzo

studio 54

ian schrager, steve rubell

1977

new york

paradise garage

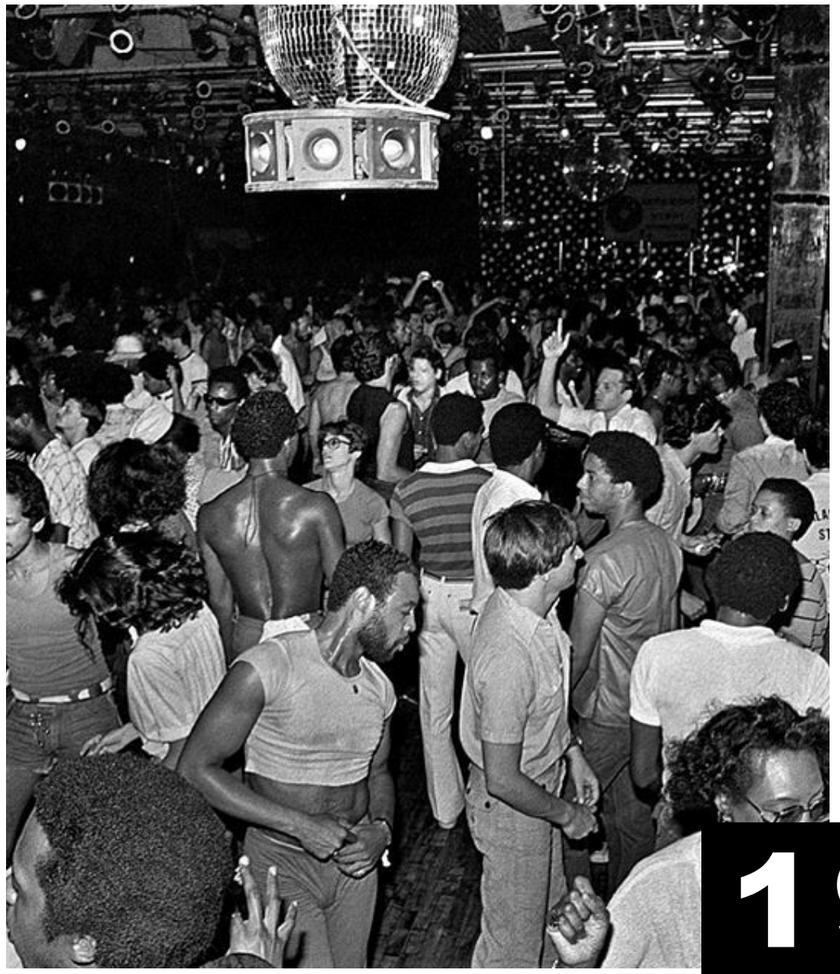

domus 1964

1977

new york

le bain douches

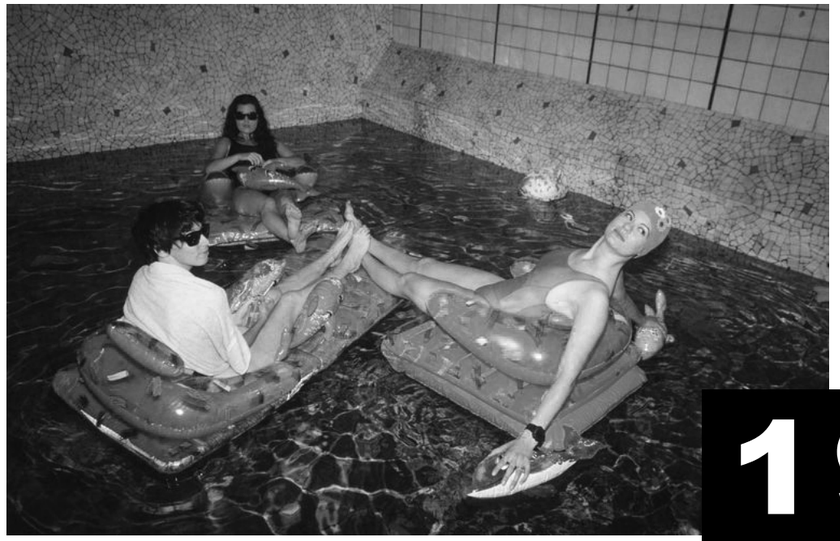

marcel prous

1978

parijs

area

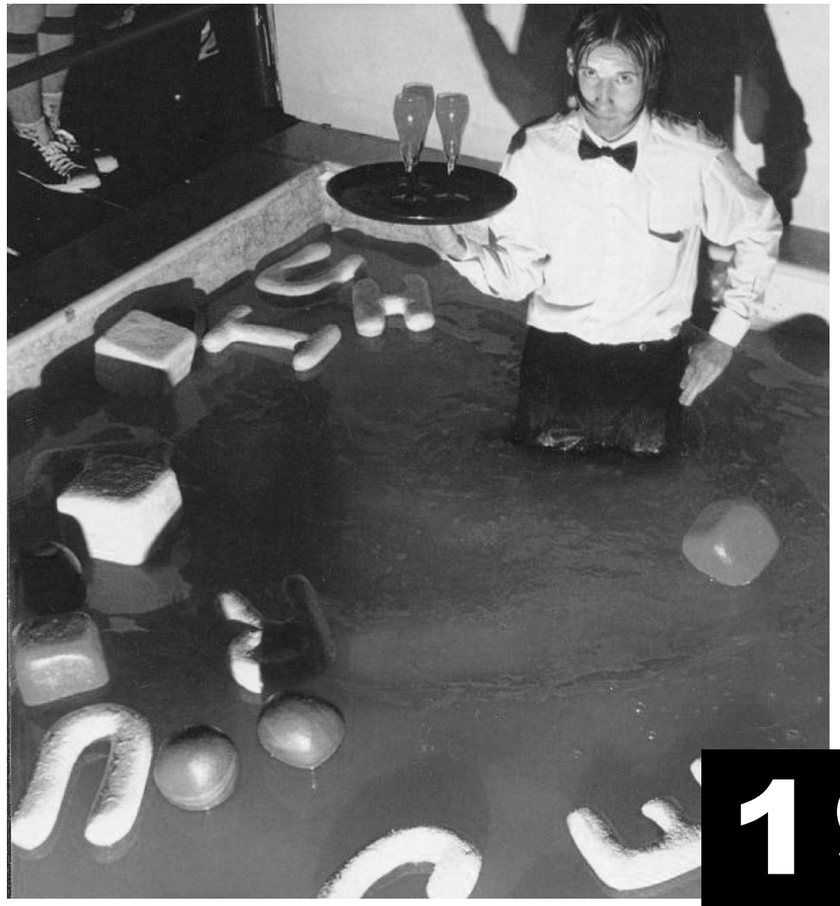

shawn hausman, eric goode, darius azari

1983

new york

the electric circus

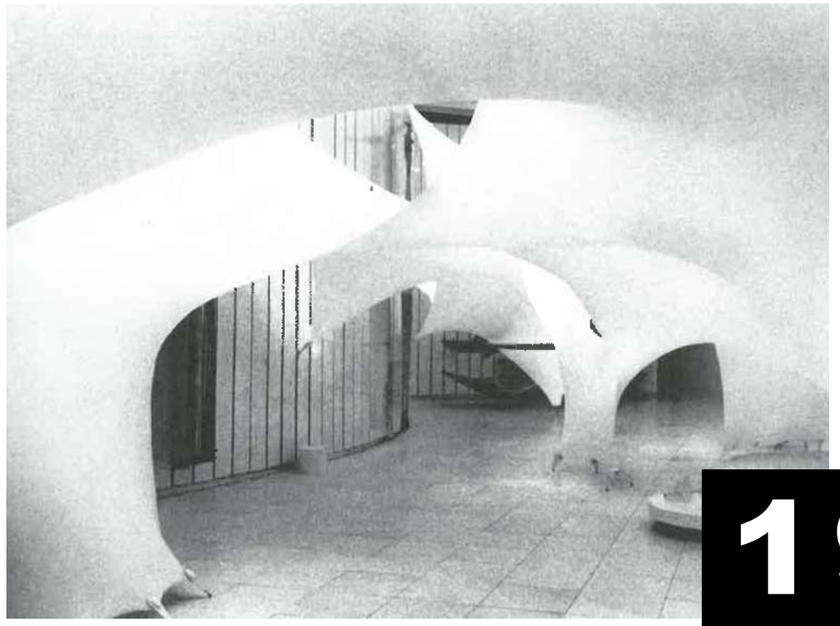

onbekend

1983

new york

palladium

ian schrager, steve rubell

1985

new york

the haçienda

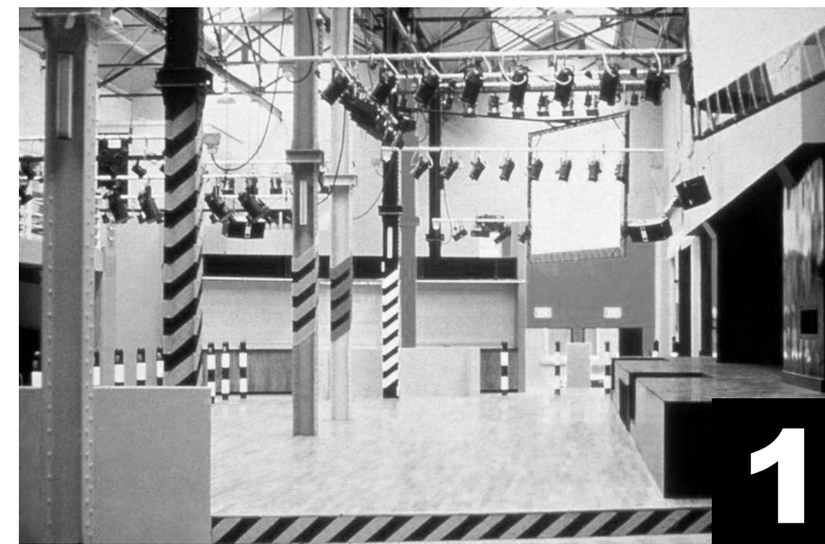

rob gretton

1985

manchester

DE NACHTCLUB

radicale nachtclub
italië
new york

underground nachtclub
rotterdam

radicale nachtclubs italië new york

the piper club
rome
1965 - nu
nachtclub +
poezie

l'altro mondo
rimini
1967 - nu
nachtclub +
performances

the electric circus
new york
1967 - 1971
nachtclub +
performances

maddox
platja d'oro
1967 - 2005
nachtclub +
performances

cerebrum
new york
1968
nachtclub +
performances

flashback
borgo san dalmazzo
1973-1983
nachtclub

studio 54
new york
1977-1980
nachtclub +
bioscoop

le bains douches
rome
1978-2010
nachtclub +
badhuis

hacienda
manchester
1982-1997
nachtclub +
catwalk

area
new york
1983 - 1987
nachtclub

palladium
rome
1985 - 1997
nachtclub +
museum / expositie-
ruimte

italië

1. bamba issa
2. bang bang / altre cose
3. barbarelle
4. flashbacks
5. l'atro mondo
6. mach 2
7. piper
8. space electronic

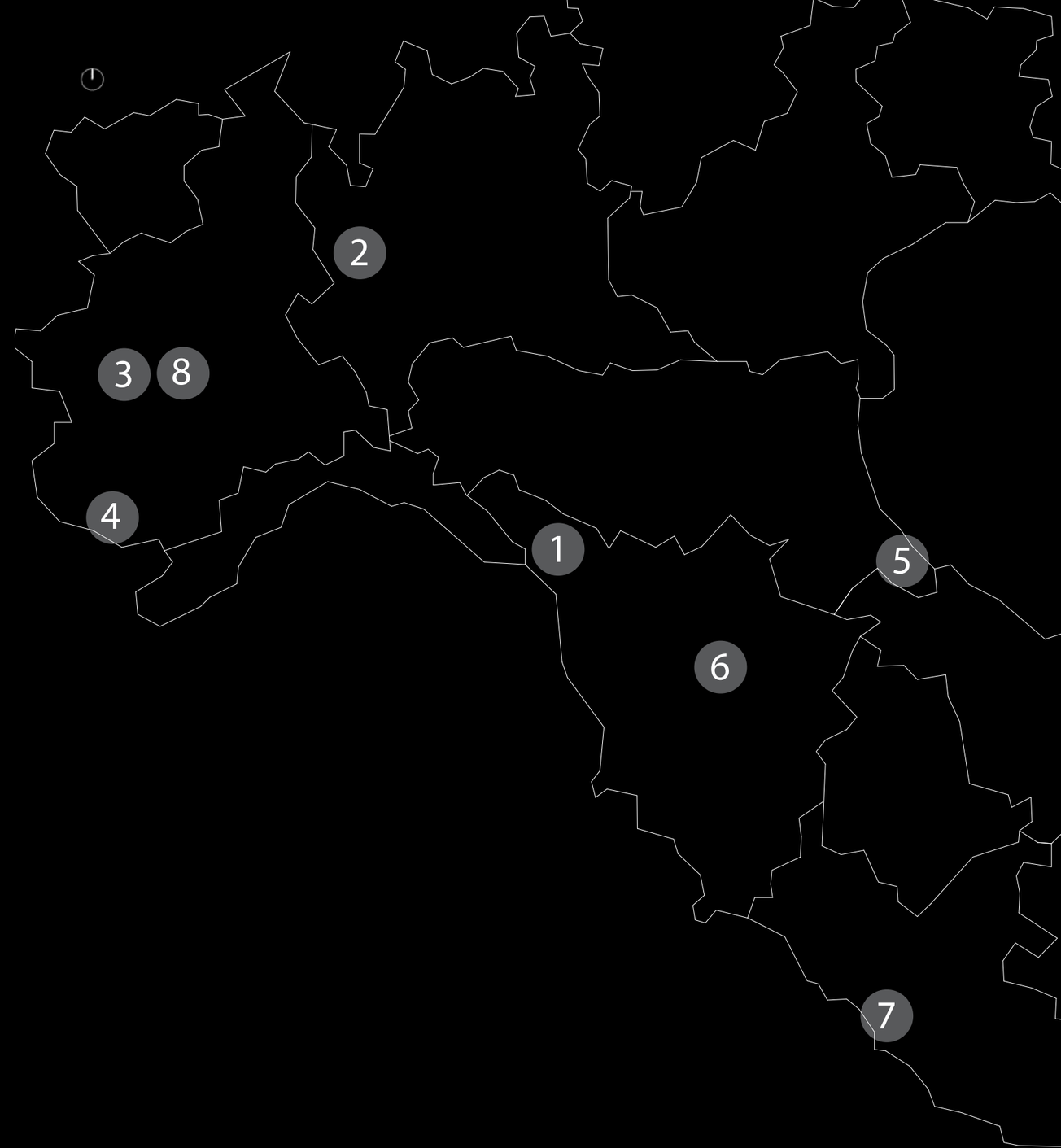

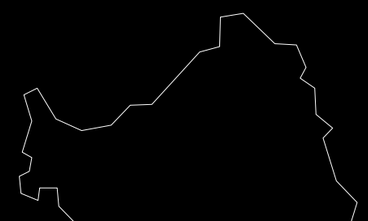

new york

1. area
2. cerebrum
3. mudd club
4. palladium
5. paradise garage
6. studio 54
7. the electric circus
8. the loft

underground nachtclubs rotterdam

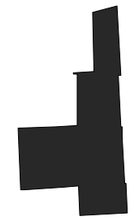

watt / nighttown
rotterdam
2008-2010

toffler
rotteram
2011-heden

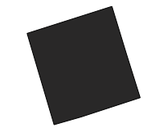

perron
rotterdam
2000 - heden

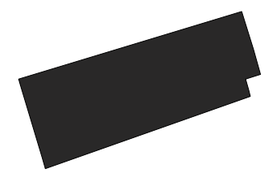

maassilo
rotterdam
2000 - heden

bar
rotterdam
2013 - 2019

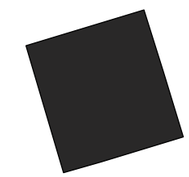

annabel
rotterdam
2015-heden

keerweer
rotteram
2006-heden

weelde
2000 - heden
2019-heden

performance bar
rotterdam
2017 - heden

bahn
rotterdam
2014 - 2016

rotterdam

1. ~~blender/ trash/~~ superdisco
2. ~~blauwe vis / catwalk~~ / toffler
3. perron
4. maassilo
5. performance bar
6. annabel
7. keerweer
8. weelde
9. bar
10. ~~bahn~~
11. ~~watt / nighttown~~
12. bird
13. ~~gaypalace~~

Nachtraad is een stap(je) dichterbij

Nachtleven De nachtraad is een stap dichterbij. Maar er is nog veel onduidelijk over de raad die volgens Kasmi eind dit jaar al kon starten.

Joost Baumgardt · 7 november 2019 om 15:25 · Leestijd 2 minuten

DJ David Vunk draaide begin dit jaar voor honderden mensen die dansten tijdens de manifestatie Opstaan

KUNST EN CULTUUR · HORECA OP DE FLES

Zo gaan in Rotterdam de voetjes weer van de vloer

De toekomst van het nachtleven

De politiek mag dan een bruisend nachtleven voorstaan, het zijn uiteindelijk de ondernemers en bezoekers die dit voor elkaar moeten boksen. Wel kan de gemeente daarbij helpen. In dit afsluitende artikel zet Vers Beton de opdrachten op een rij die het nachtleven er bovenop moeten helpen.

Wat mist het Rotterdamse nachtleven volgens jou?

Het zou mooi zijn als de gemeente zou inzien wat de meerwaarde van het nachtleven is voor sociale cohesie, emancipatie en talentontwikkeling. Ik heb het idee dat Rotterdam in een soort identiteitscrisis verkeert. Er is geen visie vanuit de gemeente op het nachtleven. In het nachtleven komen mensen uit verschillende economische, etnische en sociale achtergronden samen. Deze nachtelijke ontmoetingen zijn erg belangrijk voor een cultureel diverse stad als Rotterdam.

FREEDOM TO PARTY

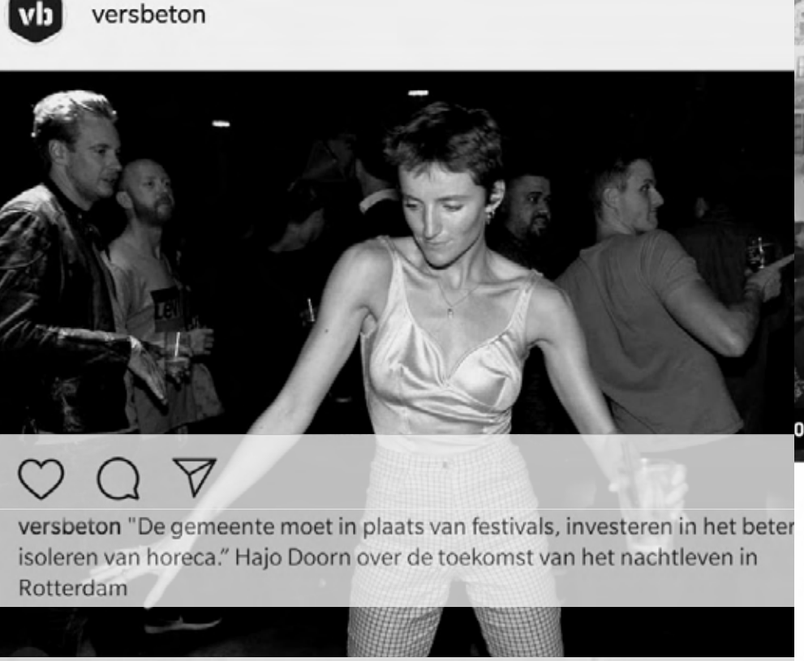

Honderden mensen dansen voor een beter uitgaansleven in Rotterdam

Gemeente Rotterdam trekt stekker uit nieuwe club Maatschappij Voor Volksgeluk

OPEN Rotte

Frankie Dro

visie op het

Organisatie achter BAR zit financieel plotseling enorme strop

15 FEBRUARI 2019, ROLINDE HOORNTJE

MONO is geen club maar een tweede thuis voor wakkere Rotterdammers

Artistiek directeur Shirin Mirachor wil de Rotterdamse politiek flink wakker schudden, en de stad het nachtleven geven dat het verdient.

3voor12 Rotterdam

11 SEP 2019 / DOOR REDACTIE 3VOOR12 ROTTERDAM

Twintig nachtzaken verdwenen tussen 2013 en 2018 uit de Rotterdamse nacht

Dat een stad als Rotterdam een levendig nachtleven verdient is evident en al jarenlang voer voor debat. De nachtclub *BAR* sloot de deuren en de vervangende nachtclub in de Ferro Dome werd op het laatste moment afgeblazen door de gemeente.

Het was de druppel. Honderden mensen gingen de straat op om te pleiten voor een beter uitgaansleven.

De organisatie van de demonstratie -Opstaan voor de Nacht- schreef op hun Facebook pagina het volgende:

"Wij staan hier voor de nacht. De nacht verbindt Rotterdammers. Het is waar vriendschappen worden geboren en kinderen worden verwekt. Het is waar nieuwe ideeën ontstaan en herinneringen worden gemaakt. Wij gaan staan voor het stadhuis omdat wij zien dat er geen visie betreffende het uitgaansleven en clubscene is. Wij zijn de mensen die de nachten maken. Wij voelen ons verbonden met elkaar DOOR het nachtleven."

Ooit was Rotterdam *the place to be*. In de jaren tachtig en negentig was het zelfs de bakermat van vele initiatieven in de dance, club, house, gabber, hiphop en techno scene en daarmee zette Rotterdam zich op de internationale kaart. De afgelopen tien jaar zijn er meer dan twintig nachtclubs verdwenen, mede te danken aan de opkomst van de festivalisering.

Als klap op de vuurpijl zitten, wegens de pandemie, alle nachtclubs sinds april 2020 potdicht. Naar verwachting zullen de meeste nachtclubs, voor het einde van dit jaar, verdwijnen door een faillissement.

De pandemie laat zien dat het ontbreken van een uitlaatklep voor jongeren essentieel is en op waarde moet worden geschat.

In plaats van een groep jongeren af te schilderen als 'luidruchtige pillengebruikers' zou een bezoek aan een nachtgelegenheid als cultuur moeten worden beschouwd.

Partygoeroe Ted Langenbach zette Rotterdam wereldwijd op de kaart, de man achter de legendarische Rotterdamse club Now&Wow.

Wat is Now&Wow?
De feesten in Now&Wow zijn een mix van muziek, kunst, theater, erotiek en mode. Ik heb een hekel aan hokjes en kaders, en dat is voelbaar en zichtbaar in de club. Die politieke correctheid, daar word ik zo moe van. Jezelf zijn, dáár gaat het om. Uitgaan in Now & Wow moet een beleving zijn: je laat je verrassen en meevoeren. Voor één nacht bestaat er niks anders meer.

Hoe kwam je op het idee van de Now&Wow? Ik wilde de vrijheid, diversiteit en eigenzinnigheid nastreven. Dat deden we door conventies te doorbreken. Vlak na de aanslagen van 11 september 2001 stonden er gesluierde meisjes met 06-nummers op hun borsten te dansen. Er liepen Marokkaanse jongens met *geitenneuker* op hun T-shirt... dat kon toen nog. Elk feest werd beheerst door een radicaal thema, geïnspireerd op de actualiteit. De club is de enige plek waar dit soort absurde dingen kunnen.

Je zegt dat het Rotterdamse nachtleven op zijn gat ligt, hoe merk je dat? Het nachtleven in Rotterdam is ingedut. Op dit moment gebeurt er zo weinig. De tijdelijke festivalcultuur draagt daar aan bij. Mensen willen niet alleen een club, maar gaan voor een *total experience*. De continuïteit in het aanbod is belangrijk, zeker voor de groeiende groep internationale studenten die gewend zijn om uit te gaan in grote clubs. De 24-uurs beleving van de stad moet weer gefaciliteerd worden.

Hoe ziet de club eruit? We hebben drie danszalen, de mainzaal, een hiphop zaal en een disco/voque zaal voor de *gays*. Mensen willen afwisseling net als op festivals. Op deze manier spreek je ook gelijk meerdere doelgroepen aan.

Wat opvalt is dat de dansvloer niet per se zo meer centraal hoeft te staan in de club. De toiletten zijn helemaal *the place to be*, mensen willen niet de hele avond dansen maar ook kunnen ouwehoeren met vrienden. We houden binnenkort een *pleerave*.

Dus de tussenruimtes zijn belangrijk? Het zijn plekken waar de muziek niet hard staat en daardoor vormen ze de meest sociale plekken van de club. Ik vind het ook belangrijk dat je wat kan eten, een frikandel uit de muur trekken bijvoorbeeld.. Of een trillend voorwerp...

Als jij een nachtclub zou mogen ontwerpen, hoe zou die er dan uitzien? Ik heb altijd al een fascinatie gehad voor warenhuizen, de manier hoe je naar bepaalde winkels wordt getrokken. Al je zintuigen worden aangesproken, zoveel geuren en kleuren. En ik heb altijd al een roltrap in mijn club willen hebben. Dus een club als een warenhuis.

NOCTURNAL ANIMALS

rotterdamse
nachtdieren

Om meer grip te krijgen op de gebruikers van de nachtclub heb ik een aantal sleutelfiguren uit de huidige Rotterdamse underground-scene één simpele vraag gesteld: wat betekent de nachtclub voor jou?

De gebruikers zijn onderverdeeld in de nachtmakers, de vaste bezoeker, de bezoeker, de partystaf en de clubstaf. Vanzelfsprekend is de rol van de beveiliger of de lichttechnicus anders dan die van de vaste bezoeker. Waar het voor de beveiliger zijn werk is, is de nachtclub voor de bezoeker een vorm van ontspanning.

Omdat de antwoorden elkaar regelmatig overlapten kon ik de uitkomsten clusteren per topic. Vervolgens heb ik elk topic gekoppeld aan een architectonische archetype of aan een ruimtelijk element afkomstig uit de filmanalyse.

Met dank aan:
Ted Langenbach (Now And Wow), Tobias Prins (Prins Bookings), Frankie Dros (RTM, Contra), David Vunk (Moustache Records), Idelette Rocha(DJ Ideslet), Nuray Kursun (An&Nas), Marc Roderwijn (Ramjan+Roderwijn), Leendert, Arshad Bisessar (Swift MC), Nelson Lopes (Beveiligingsloket), Connie, Metin, Björn, Milou, Mikail, Annette, Argenis.

de nachtmakers

de vaste bezoeker

de bezoeker

de partystaf

de clubstaf

DE LEGENDE
ted langenbach

DE BOEKER
tobias prins

DE ORGANISATOR
frankie

DE DJ
david vunk

DE ITGIRL
ideslet

DE ITBOY
metin

DE DEALER

DE NACHTVLINDER
nuray kursun

DE CLUBBER
next level

DE CLUBBER
frequent

DE CLUBBER
incidenteel

DE CLUBBER
toevallige

DE DOORBITCH

DE FOTOGRAAF

DE PERFORMER

DE DANSER

DE BEVEILIGER

DE LICHT TECHNICUS

DE TOILETJUF

DE BARTENDER

24 nov. 2019 14.35

Ted, wat betekent de nachtclub voor jou?

de nachtclub is een vrijplaats,
verleiden en verleid worden

DE LEGENDE
ted langenbach

17 dec 2019 17.00

Frankie, wat betekent de nachtclub voor jou?

een plek om creativiteit te
stimuleren...

mensen samen te brengen,
en te ontmoeten

en muziek ontdekken

DE ORGANISATOR
frankie

DE BOEKER
tobias prins

1 dec 2019 19.20

To, wat betekent de nachtclub voor jou?

een avontuur, je weet nooit wie je tegen komt.

toevallige ontmoetingen zorgen voor onverwachte avonden

die zijn het leukst !

DE DJ
david vunk

25 nov. 2019 18.34

David , wat betekent de nachtclub voor jou?

letterlijk een podium om talent te ontwikkelen.

ook een plek waar vrienden worden gemaakt, en kinderen geboren.

DE ITGIRL
ideslet

25 nov 2019 19.40

Idelet, wat betekent de nachtclub voor

een plek om te zien
en gezien te worden

een plek om samen met je
vrienden te zijn

DE ITBOY
metin

28 nov. 2019 12.05

wat betekent de nachtclub voor jou?

dansen, dansen, dansen! en
nieuwe mensen ontmoeten

24 nov. 2019 18.05

Nuray, wat betekent de nachtclub voor jou?

een plek voor ontspanning en je zorgen even te vergeten.

DE NACHTVLINDER

nuray kursun

28 nov. 2019 12.05

wat betekent de nachtclub voor jou?

een plek waar iedereen kan ontladen.

DE DEALER

1 dec. 2019 15.20

wat betekent de nachtclub voor jou?

het gevoel van vrijheid, het leven vieren!

DE CLUBBER
toevallige

24 nov. 2019 14.35

Björn, wat betekent de nachtclub voor jou?

een plek om samen te komen

DE CLUBBER
next level

26 nov. 2019 17.10

wat betekent de nachtclub voor jou?

een plek om te socializen, en samenhorigheid voelen,

DE CLUBBER
incidenteel

26 nov. 2019 17.10

wat betekent de nachtclub voor jou?

een uitlaatklep!

DE CLUBBER
frequent

1 dec. 2019 15.32

Delicia, wat betekent de nachtclub voor jou?

een ontsnapping van het dagelijkse leven..

DE FOTOGRAAF

je kan een andere kant van jezelf laten zien, je alterego.

3 dec. 2019 09.21

wat betekent de nachtclub voor jou?

de nachtclub heeft veel betekend.

DE DOORBITCH

ik miste extravanganza! en die wilde ik terugbrengen.

6 dec. 2019 18.30

wat betekent de nachtclub voor jou?

een plek waar je volledig jezelf kan zijn zonder dat je veroordeeld wordt.

DE PERFORMER

29 apr. 2020 14.01

wat betekent de nachtclub voor jou?

een broedplaats voor creativiteit en expressie.

DE MC

5dec. 2019 14.15

wat betekent de nachtclub voor jou?

overzicht houden, een veilige omgeving voor iedereen maken.

DE BEVEILIGER

25 nov. 2019 22.48

wat betekent de nachtclub voor jou?

een plek die me jong houdt!

DE TOILETJUF

28 nov. 2019 00.43

wat betekent de nachtclub voor jou?

veiligheid staat voorop. Ik houd het overzicht en ben een soort havik in een nest.

DE LICHT TECHNICUS

6 dec. 2019 23.05

wat betekent de nachtclub voor jou?

nieuwe mensen ontmoeten en mensen verbinden

DE BARTENDER

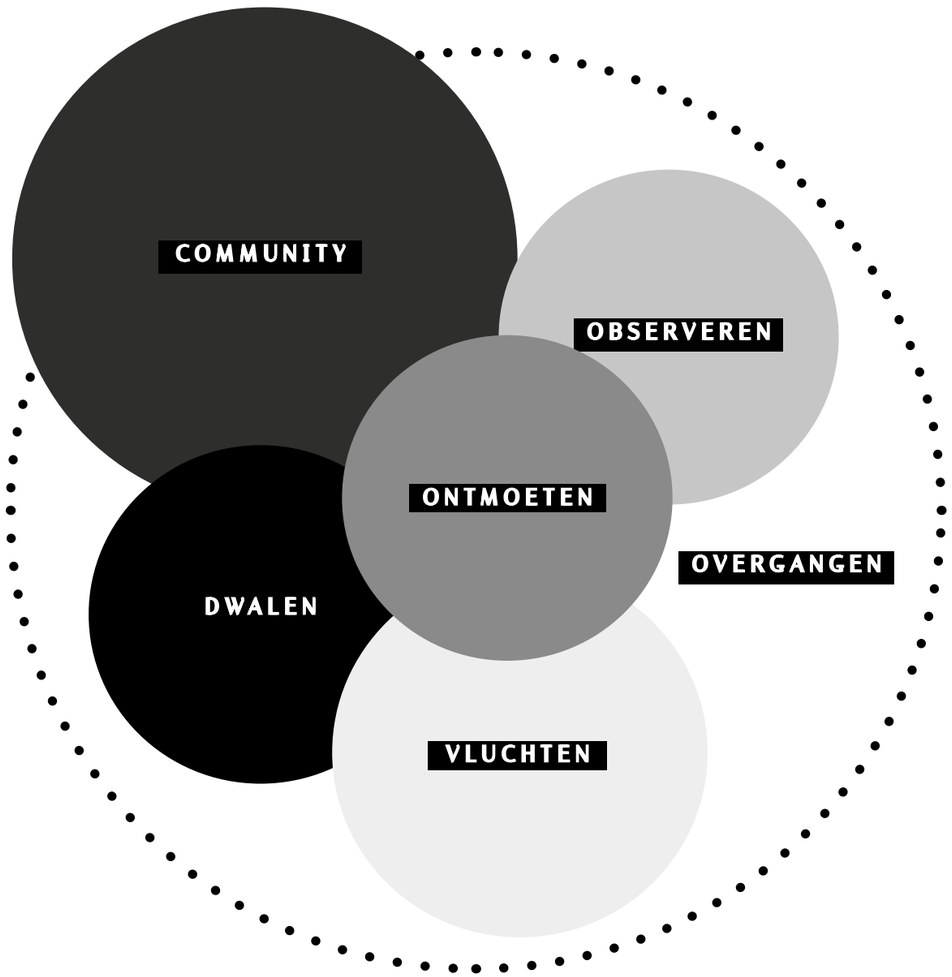
COMMUNITY
OBSERVEREN
ONTMOETEN
OVERGANGEN
DWALEN
VLUCHTEN

VLUCHTEN
de reis
ONTMOETEN
de agora
COMMUNITY
de stadsmuur
OBSERVEREN
de catwalk
DWALEN
het labyrinth

FESTIVAL

HET RAAMWERK

NACHTCLUB

nachtclub
berghain

vaste plek
indoors
nacht
max. 3 stages

festival
wildeburg

tijdelijke plek
outdoors
dag
min. 3 stages
meerdaags
randactiviteiten
ruimtelijke ervaring

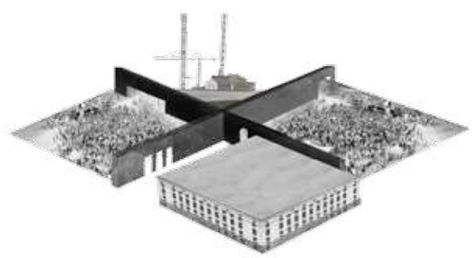

nachtclub van de toekomst

een raamwerk biedt:
tijdelijk + vaste plek
indoors + outdoors
dag + nacht
meerdaags
ruimtelijke ervaring

+

=

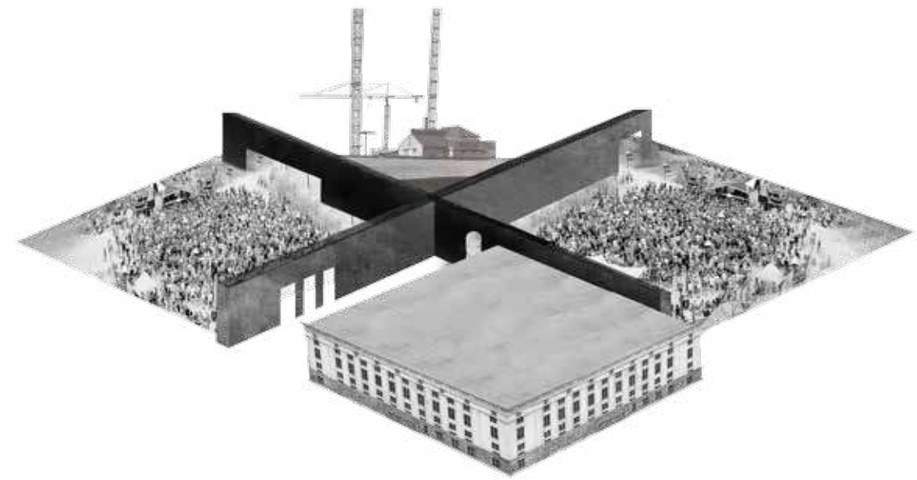

nachtclub **festival** **nachtclub van de toekomst**

LOC
ATIE

De zoektocht naar de locatie is gestart met rauwe rafelranden, achterkanten van de stad en afgelegen plekken.

de expeditiestraat
De Expeditiestraten zijn verborgen plekken, letterlijk de achterkant van de binnenstad en vooral plekken waar je niet wilt of hoeft te komen. Het zijn 'binnenwerelden' die in contrast staan met de 'buitenwereld', de stad. Expeditiestraten en -hoven zijn typerend voor Rotterdam. Door het bombardement in 1940 kreeg Rotterdam een nieuw type binnenstad. In plaats van het traditionele gesloten bouwblok kwam het expeditie bouwblok, passend bij de moderne auto-ideologie. De Rotterdamse expeditiestraten zijn ontstaan tijdens de planvorming van de wederopbouw door Witteveen en Van Traa.

het haven- industriegebied
De haven- en industriegebieden van Rotterdam zijn eveneens karakteristiek voor de stad en hebben een rauw karakter. De Merwe-vierhavens is een mooi voorbeeld van een industrieterrein dat is getransformeerd tot culturele broedplaats. De nachtclub Vrijplaats Weelde en het Keilecafe zijn hier gevestigd.

de afgelegen plek
Fysieke afstand betekent dat je ook mentale afstand van de stad neemt. Reizen is een gevoel van vrijheid stimuleren, net zoals de vrijheid die wordt gevierd in de nachtclub. De boot naar het Traena festival in Noorwegen en de nachttrein naar de Sziget zijn een op zichzelf staand fenomeen. Tijdens de reis wordt de gemeenschappelijke *mindset* op gang gebracht.

Dit laatste argument heeft de locatie van het plan bepaald. De locatie wordt het afgelegen eiland: het Quarantaineterrein, te midden van de havenindustrie.

de expeditiestraat

achterkant van de stad
ongebruikte ruimte
heeft geen licht nodig
typerend voor Rotterdam

het haven-industriegebied

rand van de stad
veel ongebruikte ruimte
creatieve broedplaats

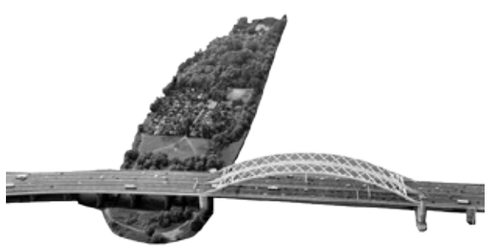

de afgelegen plek

verborgen plekken
vluchtplek
autonoom eiland
historische context

+

=

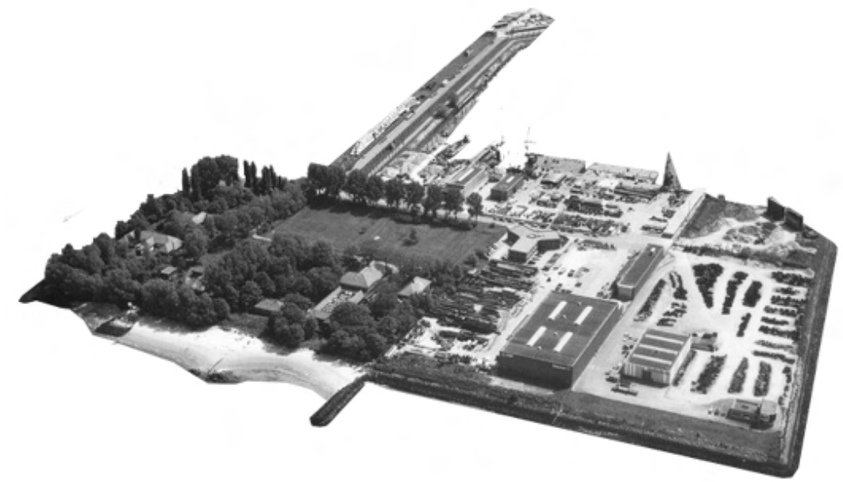

haven-industrie gebied

afgelegen plek

het quarantaineterrein

quarantine [u]

a state, period, or place of isolation

a period of 40 days spend in seclusion

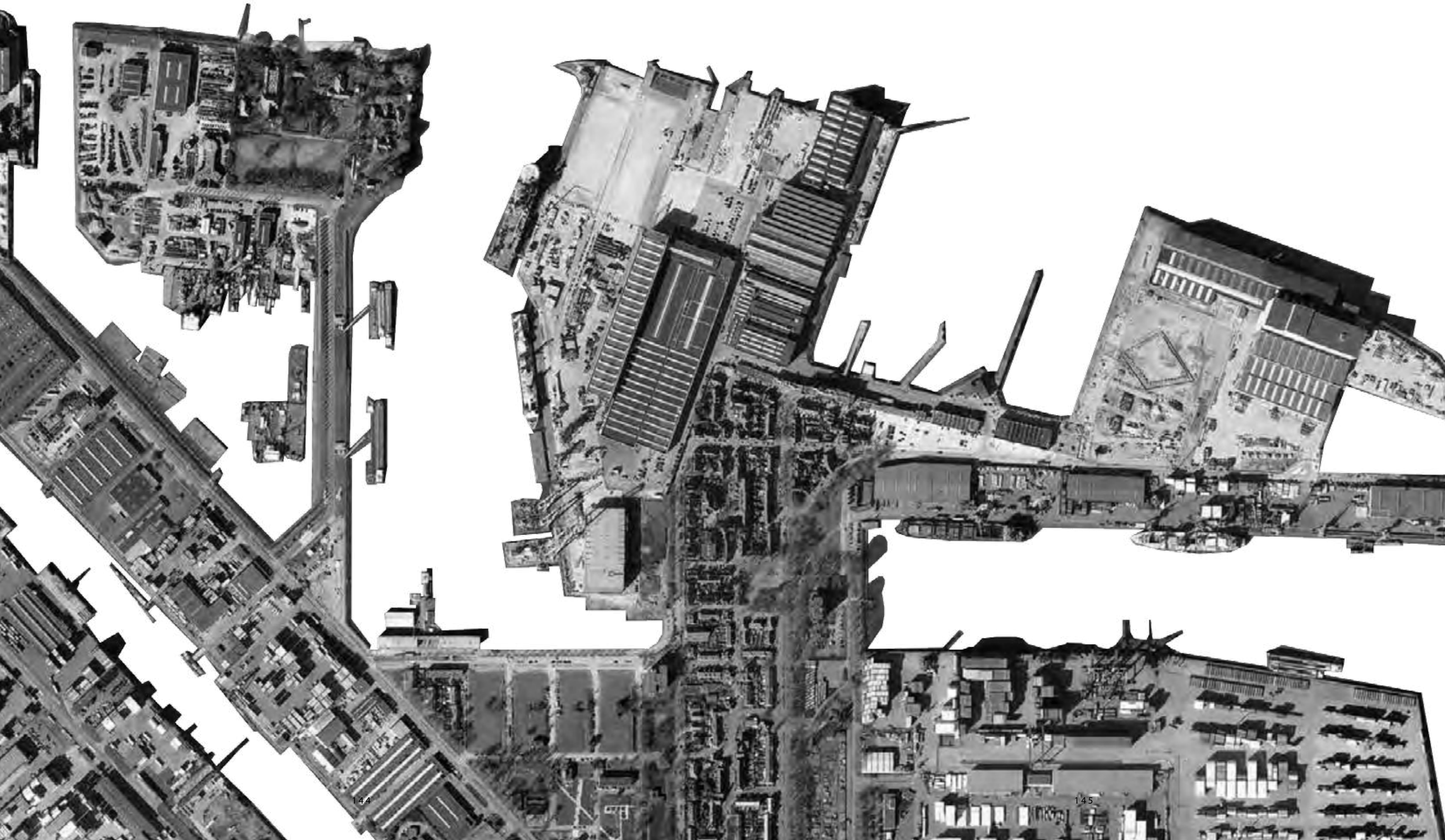

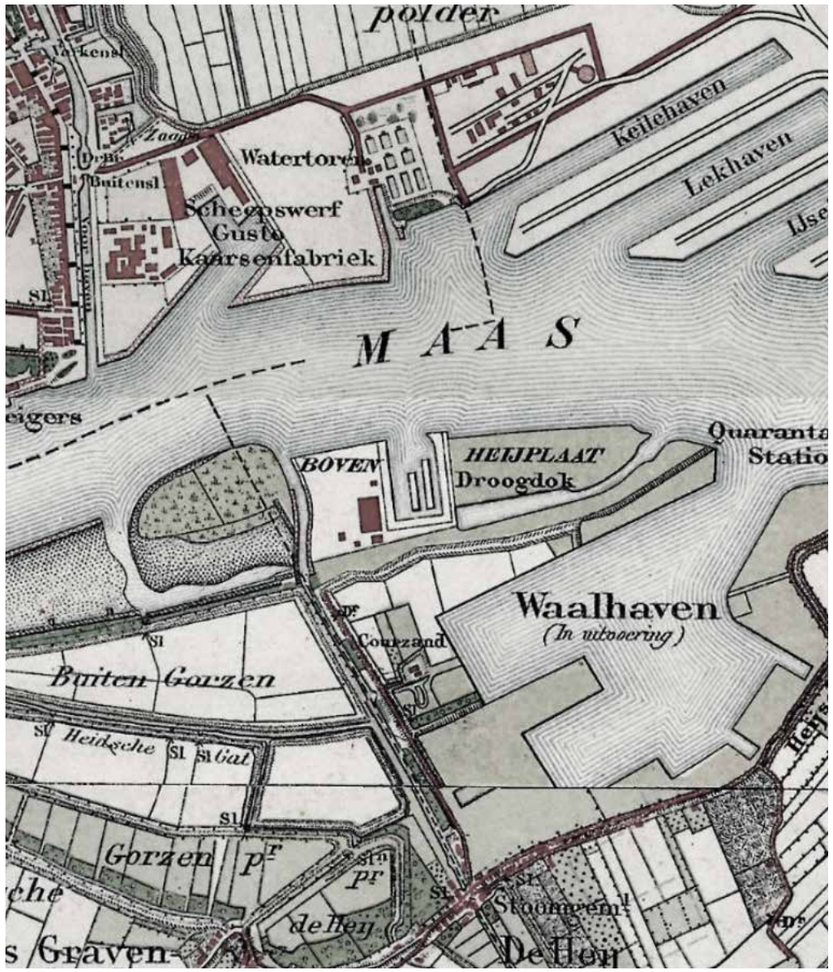

kaart heijplaat (1910)
kaart van het gebied waar heijplaat gebouwd is rond 1910

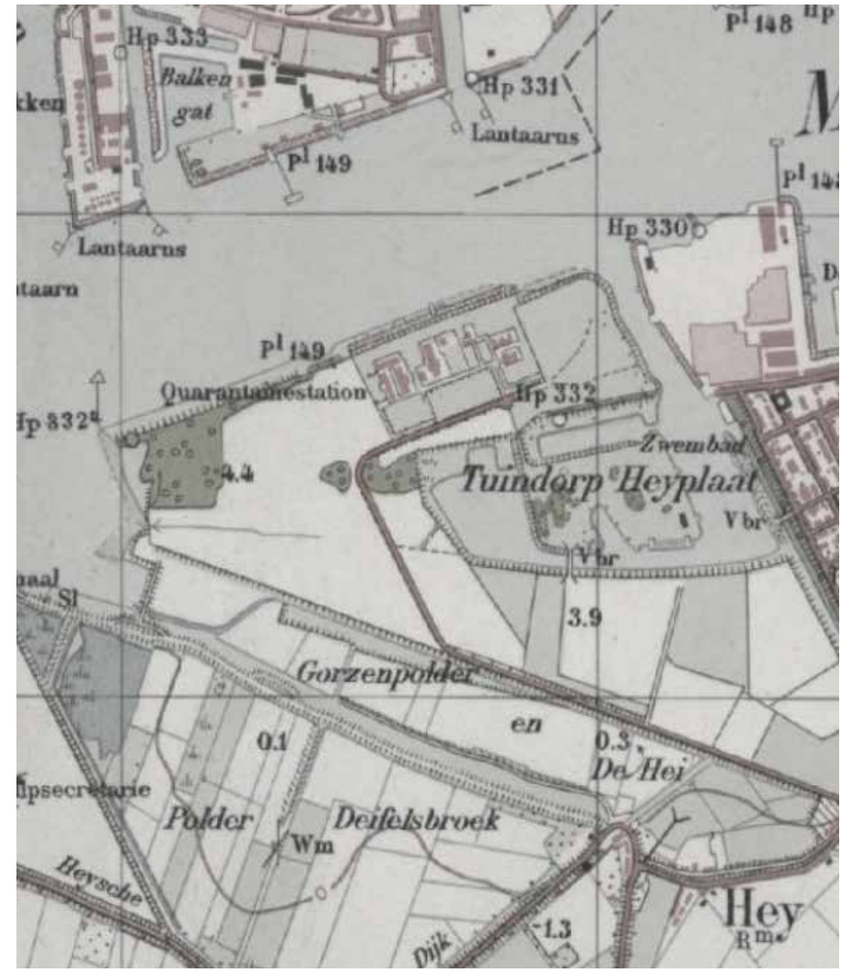

kaart quarantaineterrein (1920)
waarop het oude quarantaine station staat weergegeven

het quarantaineterrein (1934-1940)
oorspronkelijke functie als zorginstelling

het quarantaineterrein (1940-1945)
het terrein tijdens WOII

het quarantaineterrein (1945-1980)
het terrein als opvang- en zorginstelling

het quarantaineterrein (1973-1977)
aan de quarantaineterrein, aan de quarantaineweg op heyplaat

het quarantaineterrein (1973-1977)

het quarantaineterrein (1981-2015)
als pauzelandschap van de kunstenaarskolonie

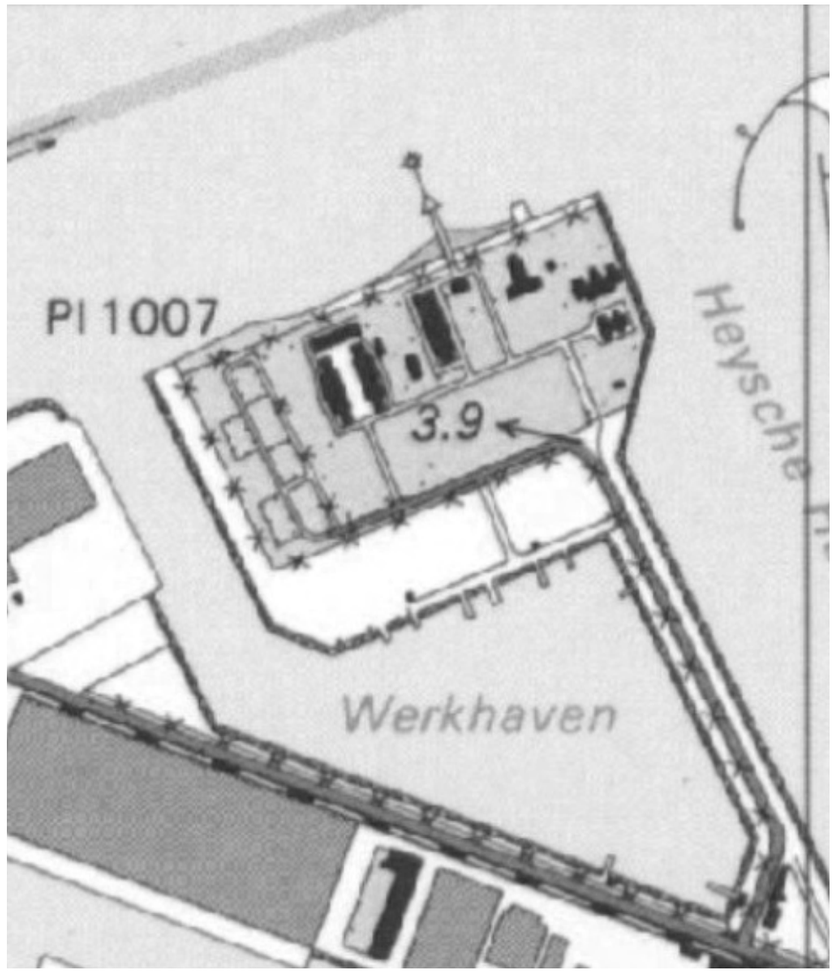

kaart quarantaineterrein (1993)

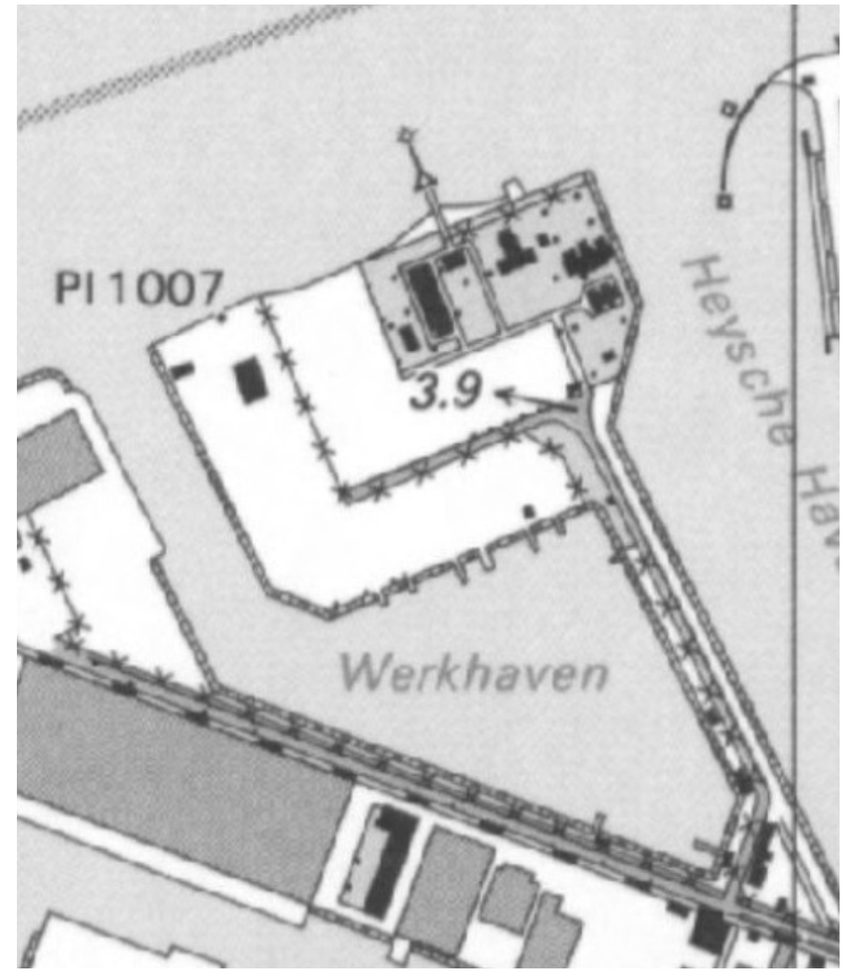

kaart quarantaineterrein (1995)

strand quarantaineterrein (2020)

strand quarantaineterrein (2020)

Een afwacht landschap waar tijd en tijdelijkheid een rol spelen

CENTRUM
7 KM
6 KM
5 km
4 KM
2 km
SCHIEDAM
MH4
RDM-
TERREIN
WAALHAVEN
HEIJPLAAT

bereikbaarheid waternetwerk

watertaxi
waterbus

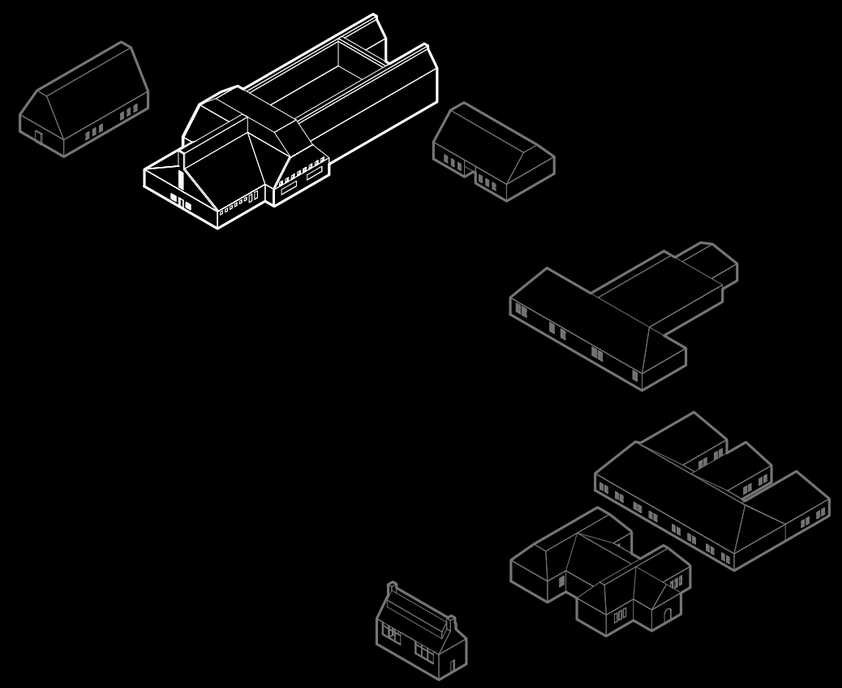

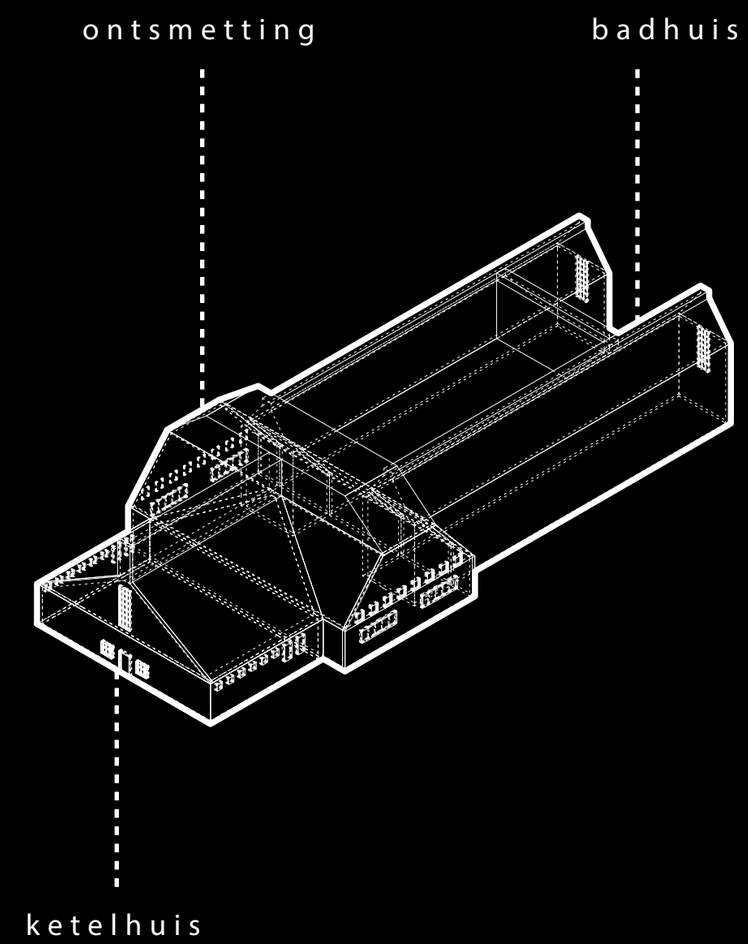
ontsmetting
badhuis
ketelhuis

ketelhuis is de ontsmettingsbarak (2020)

badhuis in de ontsmettingsbarak (2020)

ketelhuis is de ontsmettingsbarak (2020)

Hier kwamen de zeelieden als eerste terecht om te ontsmetten. Het reinigingsgebouw bestaat uit drie afzonderlijke delen: een badhuis, aan de noordzijde, een ketelhuis aan de zuidzijde en de daadwerkelijke ontsmettingsruimte ertussen.

badhuis
het badhuis is gevestigd aan de noordzijde met een nog deels aanwezige ontvangst- en vertrekruimte, waardekantoor, scheerzaal en een complete badinrichting.

ketelhuis
het ketelhuis ligt in de tussenbouw aan de zuidzijde en het ontsmettingsgebouw bevindt zich ertussenin. Hierin is het desinfectiegedeelte hoger opgetrokken en een entresol met ontluchtingsrooster gecreëerd.

Het badhuis en het ontsmettingsgebouw zijn volledig gescheiden in een reine- en onreine afdeling.

ontsmetting
In het ontsmettingsgebouw werden besmette goederen in twee ovens gedesinfecteerd door middel van vacuüm, formaldehyde en waterdamp.

De grote hoogte van de kap houdt verband met de afvoer van de dampen die tijdens het ontsmettingsproces vrijkwamen en de aanwezigheid van een entresol waar zich de ontsmettingscabines voor kleding bevinden. Voor de spanten werd een constructie toegepast die temperatuurverschillen kon opvangen.

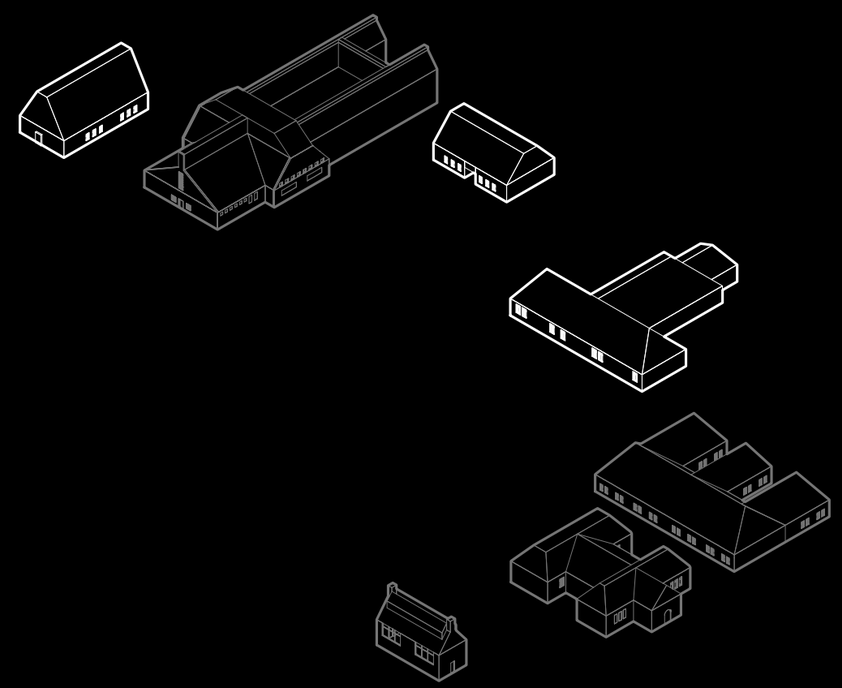

keukenbarak

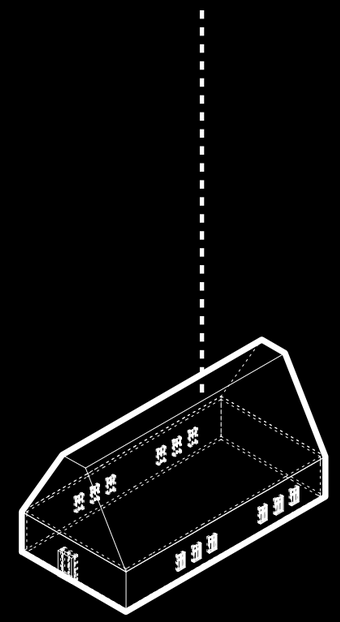

bambtebarak

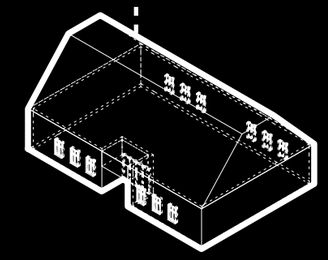

zusterbarak

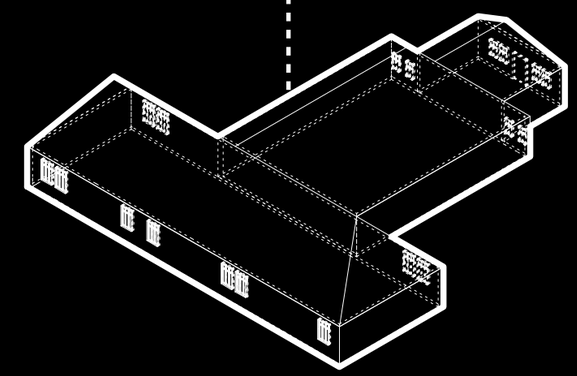

zusterbarak (2020)

zusterbarak (2020)

keukenbarak (2020)

keukenbarak (2020)

beambtebarak (2020)

beambtebarak (2020)

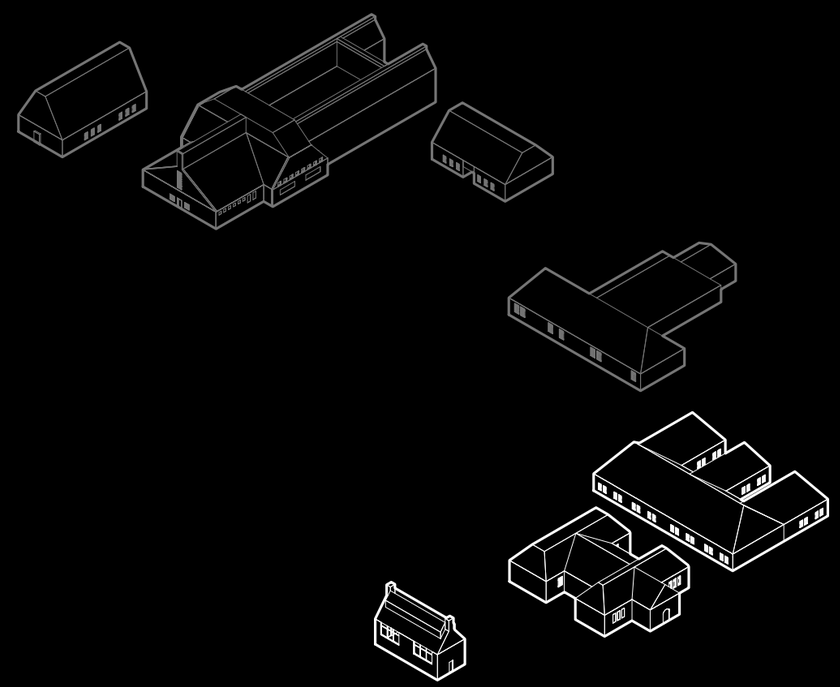

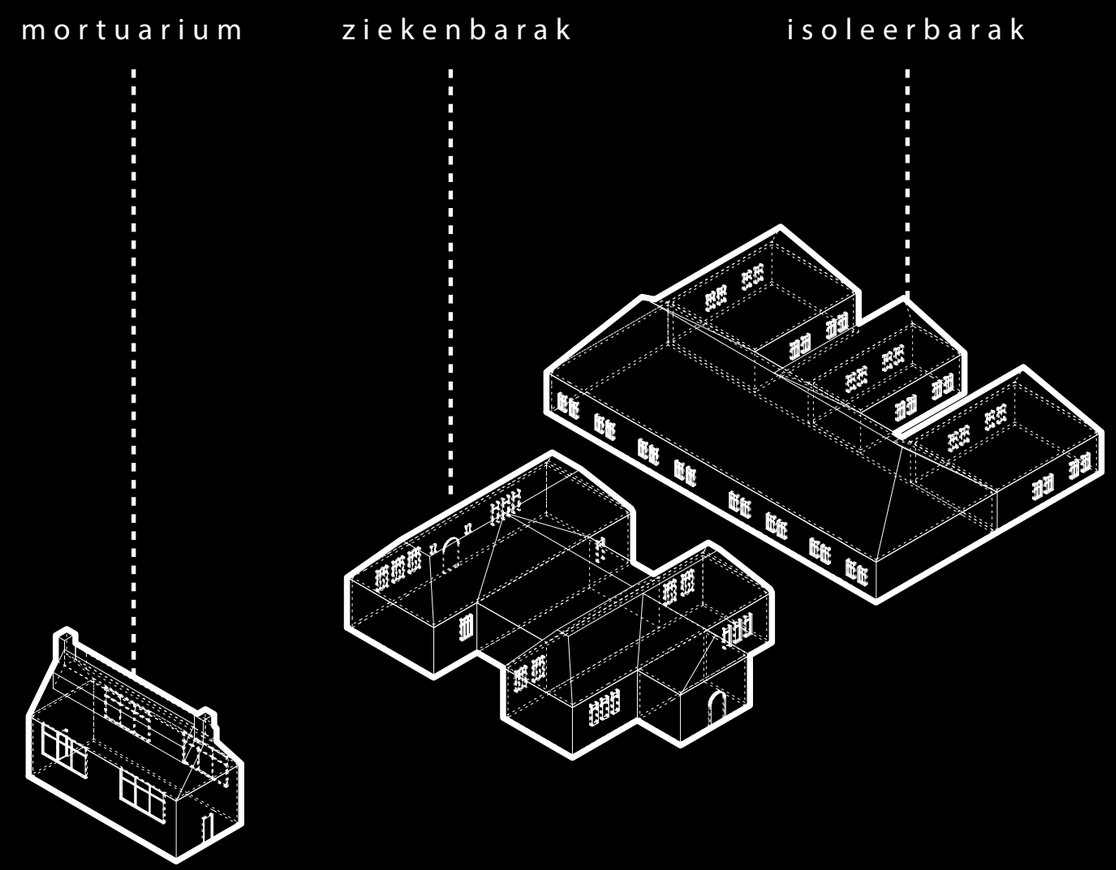
mortuarium
ziekenbarak
isoleerbarak

ontsmettingsgedeelte in de ontsmettingsbarak (2020)

isoleerbarak
De isoleerbarak was voor de geïsoleerde behandeling van besmettelijke zieken. De barak bestaat uit een luchtsluis bij de ingang, een aparte spoel- en voedselkeuken en afzonderlijke ruimtes voor de zieken.

ziekenbarak
De ziekenbarak omvatte onder meer de ziekenzaal, het dagverblijf, twee officierskamers en een kamer voor de hoofdverpleging.

mortuarium
Oorspronkelijk omvatte het mortuarium een sectiekamer met een granieten sectietafel.

Op het quarantaineterren is er een duidelijk zonering te aanwezig.

Een gradatie in:
1. Quarantaine
2. Ziek
3. Dood

Het quarantaineterrein is een plek die bij uitstek bedoeld was om de stad te beschermen tegen besmetting.

ziekenbarak (2020)

isolatiebarak (2020)

mortuarium (2020)

mortuarium (2020)

chloorhuis (2020)

portiekhuis (2020)

in quarantaine

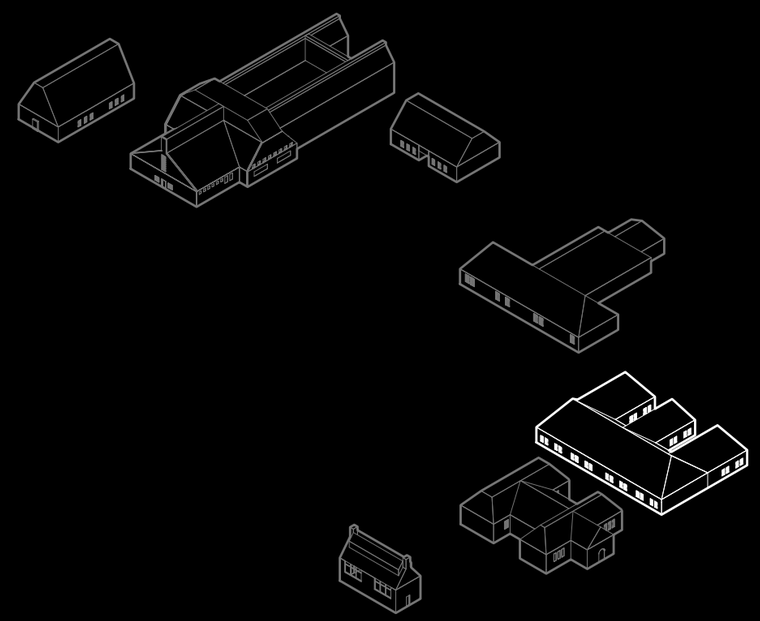

ziek

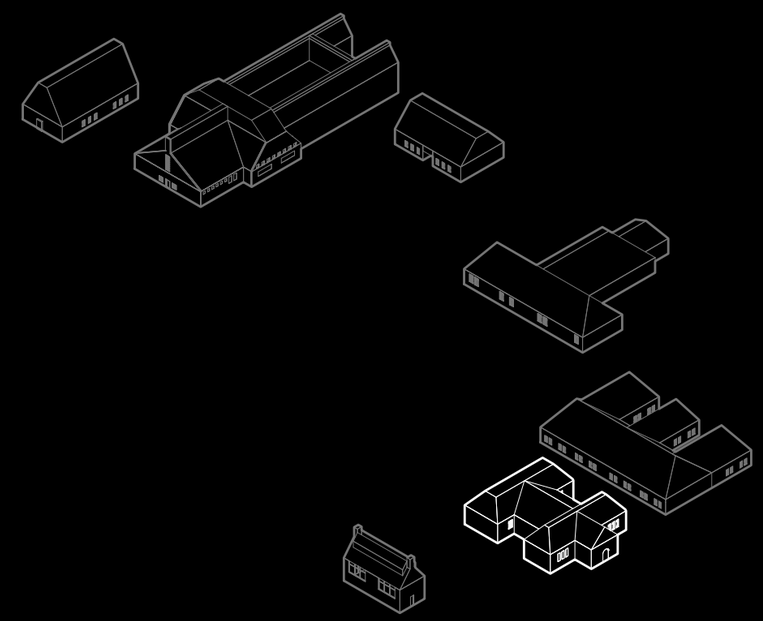

dood

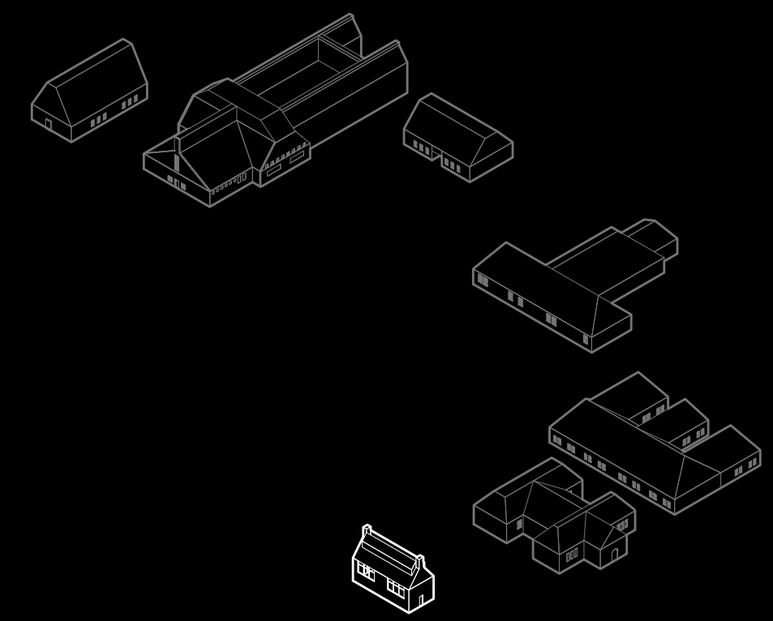

PAN
OE
MIE

Discotheken en nachtclubs blijven ook na 1 september gesloten. Er komt vooralsnog geen versoepeling van de maatregelen.

Jari Goedegebuure 31 augustus 2020, 17:18

Wanneer mogen de deuren eindelijk open?

corona-update

Temperatuurmeting aan de deur, een strikte leeftijdsgrens van bijvoorbeeld 30 of 50. Dat soort maatregelen willen Amsterdamse clubs hanteren om tóch open te kunnen deze zomer, ondanks de coronacrisis. "Wij kunnen ons niet aan die 1,5 meter houden, en we willen open."

Geen stapavond of technofeestjes: wat doen nachtclubs nu?

anier'

Gesloten

Nachtclubs willen weer open: 'Mensen hebben het uitgaansleven nodig'

Het Quarantaineterrein als locatie kreeg een nieuwe betekenislaag toen er, door de snel oplopende coronabesmettingen een landelijke lockdown werd afgekondigd.

Op 12 Maart 2020 ging de ‘intelligente lockdown’ in. De scholen, kroegen en nachtclubs sloten de deuren. Het is inmiddels ondenkbaar dat we ooit zo dicht op elkaar in de trein zaten, laat staan tussen een mensenmassa op een volle dansvloer van nachtclub of festival. De samenleving is in één klap radicaal veranderd. Het is dus mogelijk.

Ik stelde dat we genoodzaakt zijn om te vluchten van een besmettelijke stad. In tijden gedomineerd door het coronavirus, is dat letterlijk het geval geworden.

De wereld stond stil, de kwetsbaarheid van de mens werd zichtbaar, en de maakbaarheid van de wereld eveneens. Het legde op pijnlijk wijze, heel zichtbaar grote verschillen in de samenleving bloot.

Zoals ik eerder de gevolgen van ongelijkheid schetste, toont het zich nu in leeftijd, opleiding, klasse, geslacht, cultuur, identiteit en zelfs geaardheid.

- Op de IC’s wordt er geselecteerd op gezondheid en leeftijd.

- Leerlingen lopen een taalachterstand op omdat zij niet door hun laagopgeleide ouders kunnen worden onderwezen.

- Daklozen kunnen niet binnen blijven omdat ze simpelweg geen woning hebben.

- Sommige beroepsgroepen kunnen door de aard van hun werk niet thuiswerken, laat staan 1,5 meter afstand houden.

Het verschil op wereldniveau lijkt nog veel groter. De WHO geeft een wereldbreed advies: afstand houden, handen wassen, gedwongen thuisblijven.

Men lijkt te vergeten dat in arme landen de maatregelen tegen corona misschien veel slechter voor de volksgezondheid zijn dan corona zelf, of simpelweg helemaal niet haalbaar.

In de sloppenwijken kan je niet thuisblijven als je geen stromend water of toilet bezit. In Marokko worden homomannen op straat gezet omdat zij worden verstoten door de familie. En in de Verenigde Staten bestaat er geen zorg- of uitkeringsopvangnet.

MAN LIFE ST

het leven in een verslavende machine

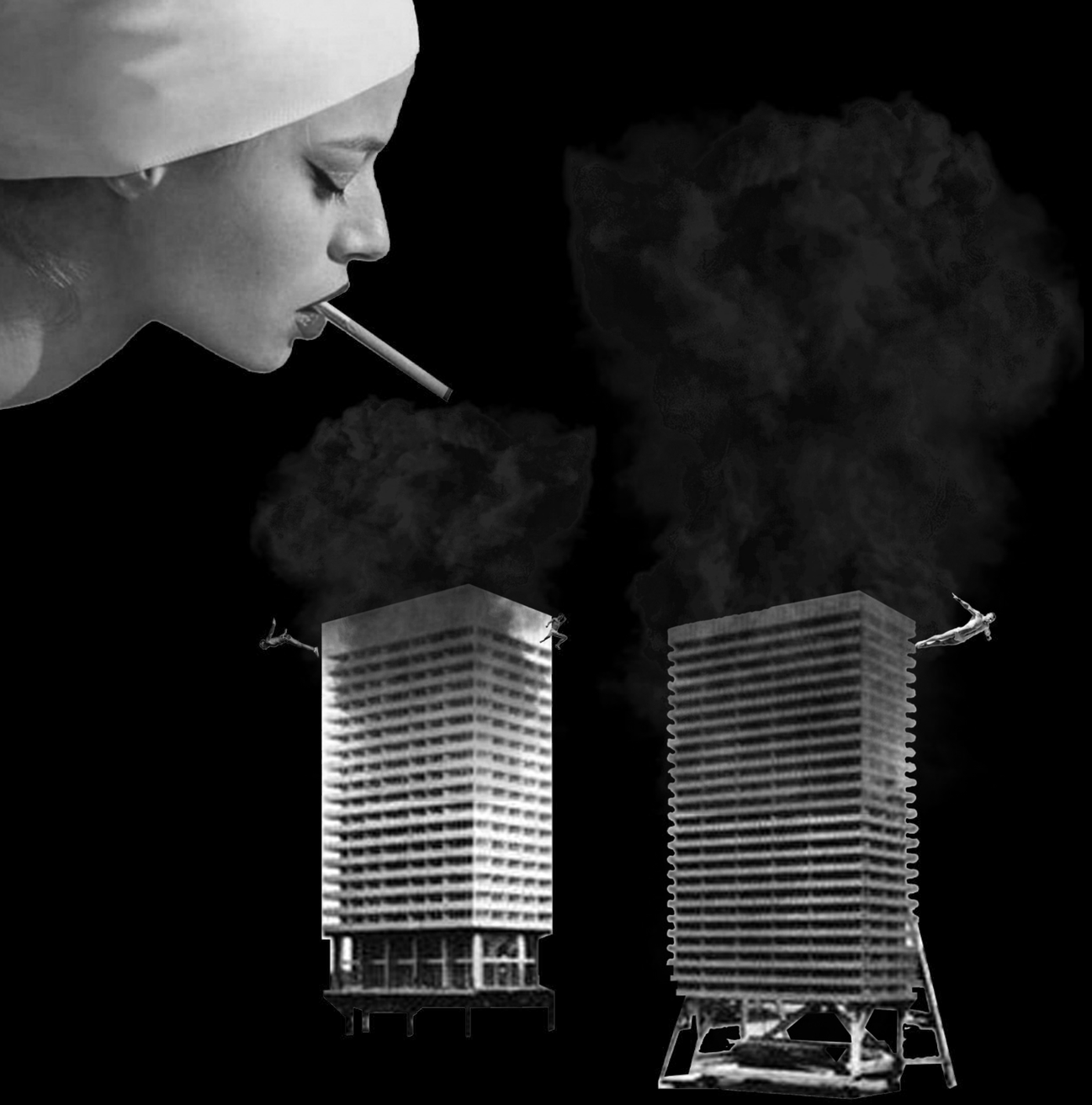

het leven in een verslavende machine

De hedendaagse stad verschuilt zich achter een onschuldig decor, maar is een meedogenloos apparaat dat verslaving in stand houdt. Zoals een machine doorlopend produceert, produceert de stad een tweetal eindproducten: werk en consumptie. Allebei maatschappelijk geaccepteerde verslavingen.

De machine is vastberaden en lijkt zich niet te interesseren wat de gesteldheid van haar inwoners is. Het streeft slechts een economisch model na met maar één doel: winst genereren. In de machine wordt er verwacht dat je als inwoner presteert op het hoogste niveau.

Het leven van de inwoners wordt ruimschoots gecontroleerd en bepaald door wetten, regels, patronen en verwachtingen waar geen ontsnapping aan mogelijk is.

Ironisch genoeg, heeft de onderdanige inwoner zich intussen compleet onderworpen aan de taak van de machine. De behaalde prestaties worden door de inwoners zelf uitvoerig gemeten, bekritiseerd en geëvalueerd op, onder andere, sociale media kanalen. Een grandioze enscenering. Dit houdt de permanente prestatiedruk gegarandeerd in stand want iedere misstap is zichtbaar.

Het leven in een machine is alleen mogelijk als je je keurig binnen de kaders van de lopende band begeeft. Doe je dit niet dan word je door de inspectiedienst uit de lopende band gefilterd en in de schaduwzijde van de maatschappij geworpen.

Het uitoefenen van controle op de inwoners is inmiddels zodanig geïnternaliseerd dat je zelf ook overdreven behoefte aan controle hebt gekregen. Je verliest je al snel in het gevoel van schijnzekerheid. Een vast contract. Een partner. Een hypotheek. Een koophuis. Als je je netjes binnen deze geschetste kaders begeeft beloont de machine direct met financiële voordelen. Lagere vaste lasten, minder belasting over het gezamenlijke vermogen en hoge extra heffingskortingen.

Het duurt niet lang of het eerste kind is op komst. Dit kind leert al vroeg beoordeeld te worden op grond van cijfers. Cijfers die je immers nodig hebt om een zo hoog haalbare studie te volgen. En de studie stoomt je op zijn beurt weer zo snel mogelijk klaar om de machine te dienen.

De nieuwe generatie verslaafden treedt in de voetsporen van haar voorgangers en laat zich vrijwillig indoctrineren door het systeem. En zo is de cirkel rond. Gefeliciteerd, u bent geslaagd. U heeft maximaal bijgedragen aan de machine. Maar verwacht niet te veel waardering terug. De machine kijkt niet om naar een versleten exemplaar, die is allang bezig met een nieuwe lading.

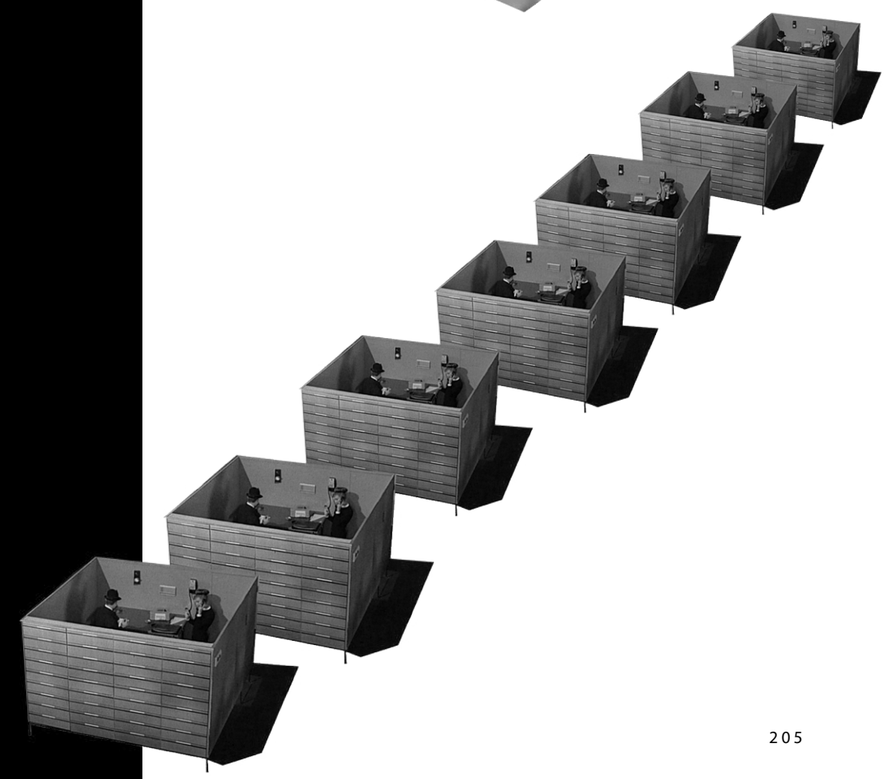

'cubicles' uit de film *playtime* van jacques tati en uma thurman uit de film *pulp fiction* van quentin tarantino

de 'zieke' stad uit de film
bladerunner 2049 van denis villeneuve

Omdat de machine alleen oog heeft voor economische vooruitgang inplaats van humane vooruitgang zijn de gevolgen desastreus. Een op het eerste oog onschuldig hulpmiddel, het rechtssysteem, werd geïntroduceerd om het gedrag van de inwoners te controleren en te zorgen voor de veiligheid. Desondanks is het ditzelfde systeem, dat historisch gezien zorgde voor het tegenhouden van een eerlijke, gelijke en rechtvaardige samenleving. Het haalde zijn succes door inheemse en zwarte bewoners ondergeschikt te maken.

Een uit, economische oogpunt, uitstekende onderneming. Spijtig genoeg, legde dit de basis voor de nog steeds bestaande '*white supremacy*'. Er valt in ieder geval niet meer te spreken van enige twijfel, het belang van de machine gaat boven de waarde van haar inwoners.

Het gevolg van deze instelling is niet alleen zware uitputting van de inwoners maar tegelijkertijd ook uitputting van de aarde.

Tijdens een pandemie maakt de machine een uitzondering, bang om zijn waardevolle marionetten te verliezen. Het land gaat op slot ten koste van de winstgevende prioriteit. Zolang de machine zijn onderdelen maar niet dood laat bloeden. Het is,poëtisch genoeg, exact vijftig jaar na de politieke en sociale onrust van de jaren zeventig. En nog steeds valt er te strijden voor een alternatieve, pluriforme samenleving waar maar één doel wordt gesteld: humane vooruitgang. De tijd is aangebroken voor een stem tegen de machine.

"The city is no longer. "We can leave the theatre now. " zoals Koolhaas schrijft in het essay *generic city*.

schilderij: the lovers,
rené magritte (1928)

In deze wereld is er plaats voor iedereen, de aarde is rijk en kan voor iedereen zorgen. De manier van leven kan vrij en mooi zijn, maar we zijn de weg kwijtgeraakt. Hebzucht heeft zielen vergiftigd en de wereld met haat gebarricadeerd. Je hebt machines, snelheid en wereldwijde verbinding ontwikkeld. Machines in overvloed, maar de mens in gebreke gelaten. We denken te veel en voelen te weinig. In plaats van machines hebben we de mensheid nodig. Meer dan slimheid hebben we vriendelijkheid en zachtheid nodig. Zonder dit is het leven gewelddadig en zal alles kapot gaan. Het schreeuwt om universele broederschap, een eenheid. Ieder mens is slachtoffer van het systeem. Maar ik zeg: wanhoop niet.

De ellende die ons treft wordt vervangen door de humane vooruitgang. Laat je leven niet regeren door een machine, die je vertelt wat je moet doen, wat je moet denken en wat je moet voelen. Je bent geen machine met een machinaal verstand en een machinaal hart. Je hebt de liefde van de mensheid in je hart. Vecht voor de vrijheid. Vecht voor een nieuwe wereld. Een wereld zonder kaders, stramien of construct. De mens heeft niet alleen de kracht om machines te maken maar ook de kracht om het leven vrij en mooi te maken, een prachtig avontuur. Het is de hoogste tijd om afscheid te nemen van jou, de machine, vaarwel.

geïnspireerd op de 'final speech' uit de film *the great dictator* van charlie chaplin

de robot uit de film *ex machine*
van alex garland

ontsnappen met het narrenschip, een gezelschap dat buiten de samenleving is gesteld, op weg naar het land der dwaasheid.
schilderij: het narrenschip, jheronimus bosch (1494)

DE ANTI STAD

de anti-stad

Een groep radicale inwoners, *nocturnal animals* ontsnapt uit de stad en maakt de overtocht richting het Quarantaineterrein. Hier staat de nachtclub symbool. De stad staat op autonome, autarkische grond waar geen kaders bestaan. *De nocturnal animals* hebben de plek gedoopt en de naam de Anti-stad gegeven. Hier wordt volledig vertrouwd op eigen verantwoordelijkheid. Natuurlijk is het niet uitgesloten dat het experiment compleet faalt, maar er valt niets te verliezen.

Zoals filosoof Nietzsche schreef; *"Het individu kan zelf nadenken en zelf eigen waarden scheppen. Wees vrij en dans, dans zelf aan de rand van de afgrond."*

– een tegengif voor het leven in de stad –

De nachtclub heeft door de geschiedenis heen een belangrijke rol gespeeld bij het ontvluchten van een sombere realiteit. Tegelijk met de opkomst van de jongerencultuur in de jaren zestig is de radicale nachtclub geboren. Binnen de muren van de nachtclub werd de vrijheid gevierd, gerebelleerd tegen conventies en geëxperimenteerd met innovatie. Op de dansvloer ontstond een politiek tegengeluid en balde men een vuist tegen de gevestigde orde. Sindsdien staat de radicale nachtclub symbool voor hedonisme, immersie en emancipatie.

De hedendaagse stad verschuilt zich achter een onschuldig decor maar is in werkelijkheid een meedogenloze machine die slechts één doel lijkt te hebben; economische vooruitgang.

Met name in een werkstad als Rotterdam wordt van de inwoners verwacht optimaal bij te dragen aan het goed functioneren van die machine. Het leven van de inwoners wordt gecontroleerd en bepaald door wetten, regels, patronen en verwachtingen waaraan geen ontsnappen mogelijk lijkt.

Te midden van het Rotterdams havengebied is het Quarantaineterrein gevestigd. Een perfecte vluchtlocatie vanwege de afgezonderde ligging en de historische betekenis van de plek. Van elke havenstad werd ooit vereist om een quarantaineterrein in te richten om de stad te beschermen tegen ziektes of besmetting. In Rotterdam werd dit terrein gerealiseerd op de Heijplaat aan de Nieuwe Maas. Zeelieden die terug kwamen van een verre reis gingen hier veertig dagen in quarantaine om besmettingen in de stad te voorkomen.

Ironisch genoeg wordt het gebied nu juist ingezet om de nocturnal animal te beschermen tegen de zieke stad.

NOCTURNAL ANIMALS verbeeldt een parallelle wereld – een tegengif – om van de stedelijke verslaving af te komen. Verslaafde inwoners met drang naar escapisme kunnen zich volledig onderdompelen in de Anti-stad die is gebaseerd op het vrije leven. Maar wat zijn eigenlijk de consequenties van een vrij leven? Het plan zoekt constant het spanningsveld op tussen vrijheid en veiligheid.

NOCTURNAL ANIMALS laat een experimentele manier van samenleven zien waarin de problematiek van de stad verbinding legt met het programma - of zoals ik het liever noem - activiteiten.

Hierin is stelling genomen vanuit het individu die zich spiegelt aan haar omgeving. Door ruimte te maken voor onderwerpen waar een taboe op rust, zoals drugs, polygamie en de dood bevraag ik het construct.

Binnen de muren van de Anti-stad worden condities geschapen die zowel de radicale nachtclub als de historische laag van het bestaande erfgoed eren. Zowel de architectonische ingrepen, de overgangen als ook de elementen, vertellen een verhaal over een gebouwde omgeving met slechts één enkel doel: humane vooruitgang.

PROGRAMMA

Activiteiten
Zoals ik eerder schreef vind ik een programma van eisen niet passend in dit plan. Het gaat immers niet om de hoeveelheid vierkante meter verblijfsruimte of waar deze verblijfsruimte wetmatig aan dient te voldoen. Dit programma ofwel de activiteiten, leggen een verbinding met probematiek in de stad. Activiteiten die zich verpakken in een politiek statement.

Vanuit de positie van het individu - of zoals ik eerder benoemde vanuit het interieur - neem ik stelling in de weerspiegeling van diens omgeving. Door ruimte te maken voor onderwerpen waar een taboe op rust zoals, drugs, polygamie en de dood bevraag ik de hedendaagse constructen waarop we leven. Daarbij is ook gekeken naar de manier waarop we omgaan met de voedingsindustrie en het leersysteem.

De activiteiten gaan zowel een verbintenis aan met de nachtclub als met de dillema's van de stad. Hierbij wordt continu het spannigsveld opgezocht tussem enerzijds - het vieren van - vrijheid en anderzijds veiligheid. Een interessante paradox.

Ik startte met het opstellen van een breed scala aan problematieken in de stad die mij zorgen baren. Door er een vraag van te maken - gesteld aan de samenleving - was het mogelijk dit om te zetten naar een statement. Na de derde peiling heb ik de 'vragen' zoveel mogelijk gefilterd en geclusterd.

Bestaand erfgoed
Om de historische betekenis van het gebied een plek te geven blijven de barakken op het Quarantaineterrein bestaan. De geschiedenis van het erfgoed wordt zoveel mogelijk in ere gehouden door het met muren in te kaderen zoals een schilderij wordt ingelijst.

Door lucht te bieden rondom het erfgoed geeft het letterlijk ruimte aan de historie. De voormalige aankomst op het terrein, bij de ontsmettingsbarak is ook in dit plan de entree. Bovendien blijven er deels functies behouden die te relateren zijn aan het voormalige gebruik.

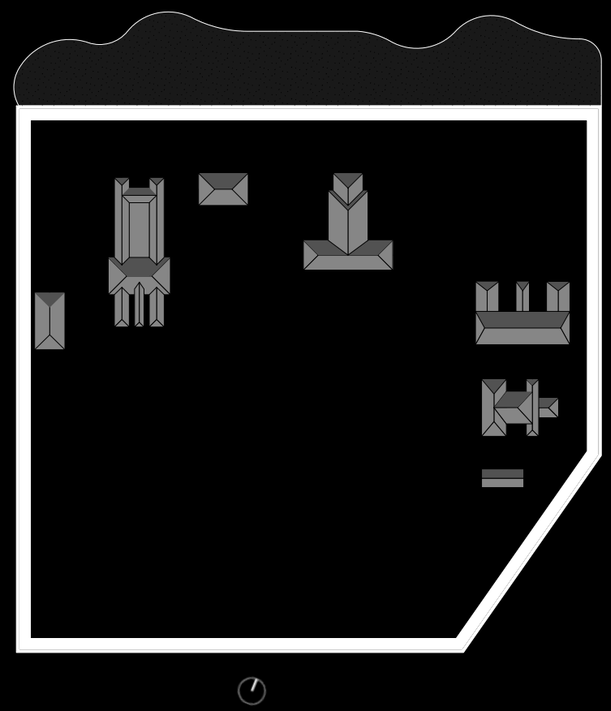

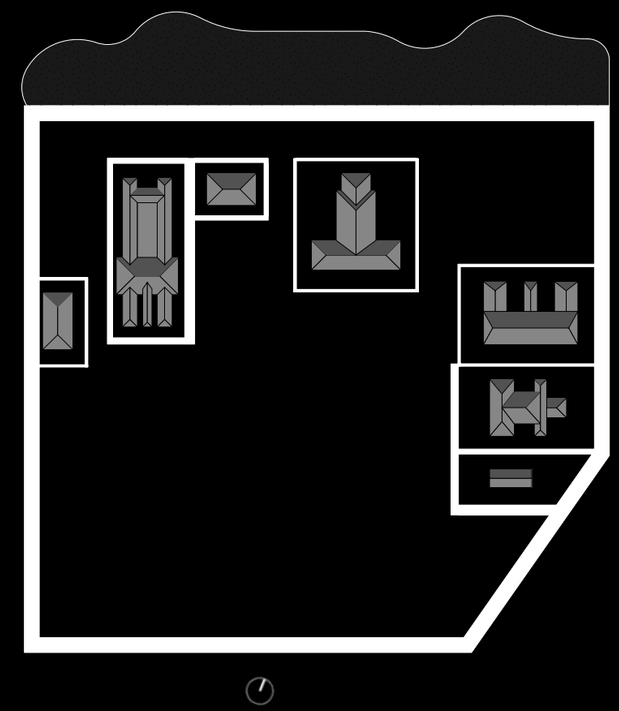

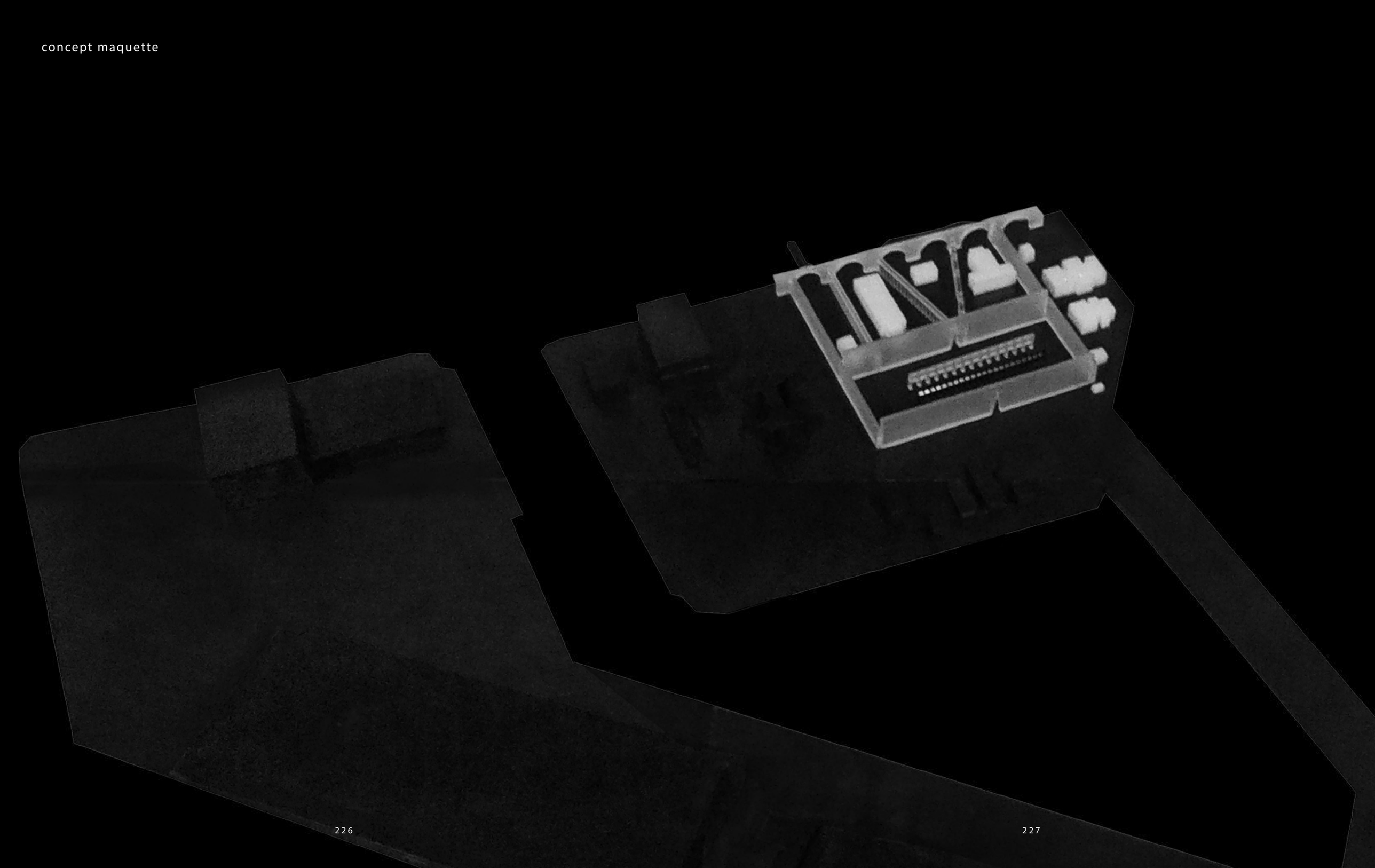

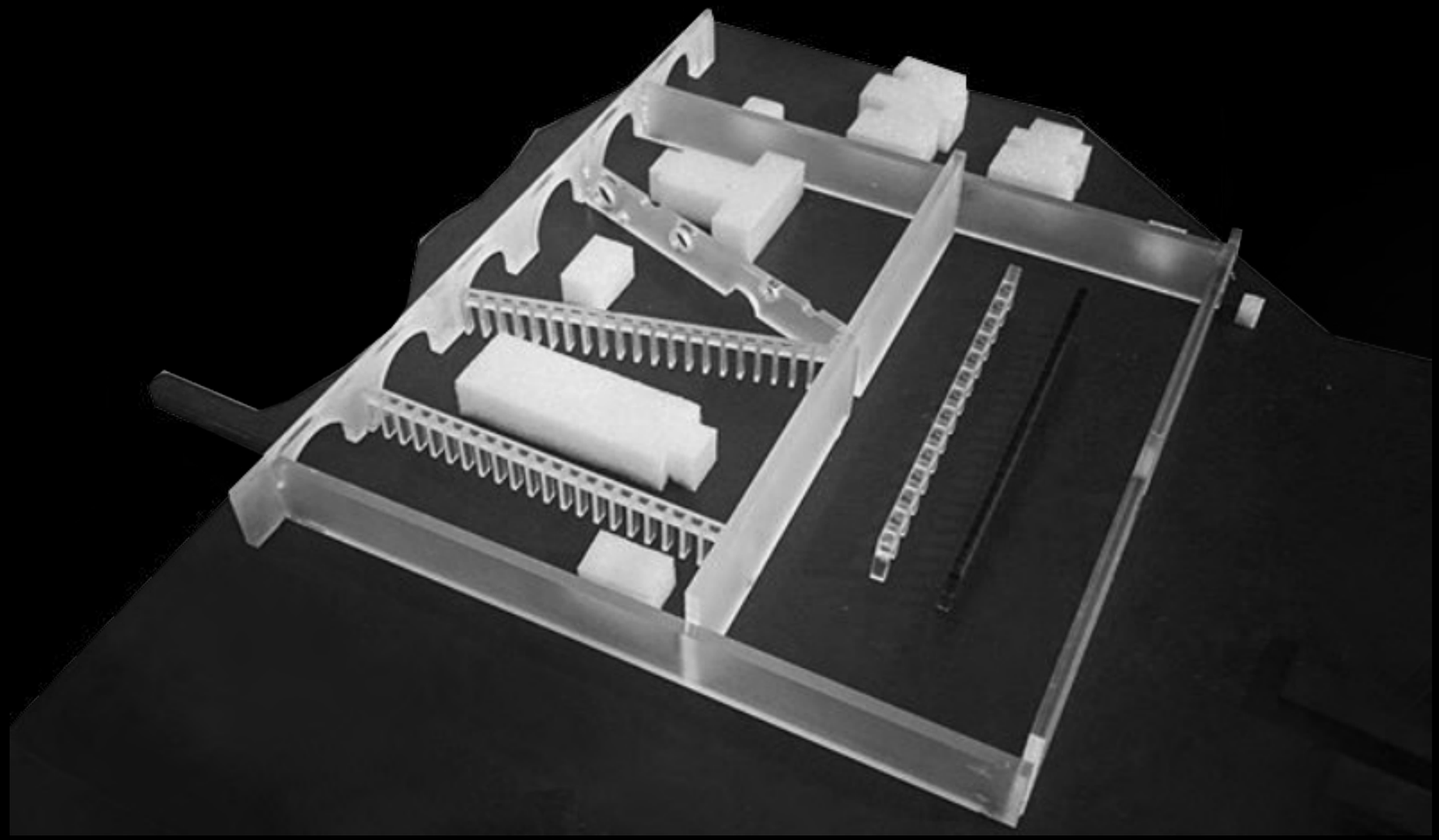

concept maquette
inkaderen bestaand erfgoed

anti-stad: voormalige functies

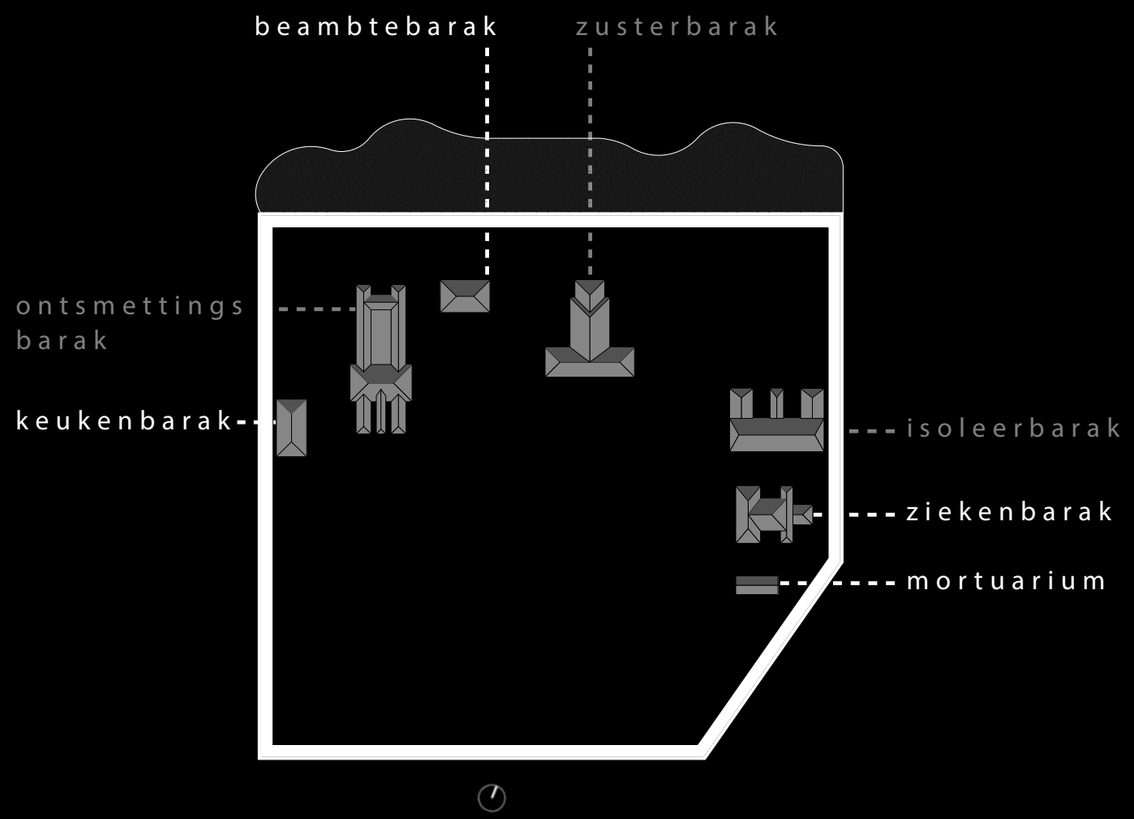

de anti-stad: nieuwe functies

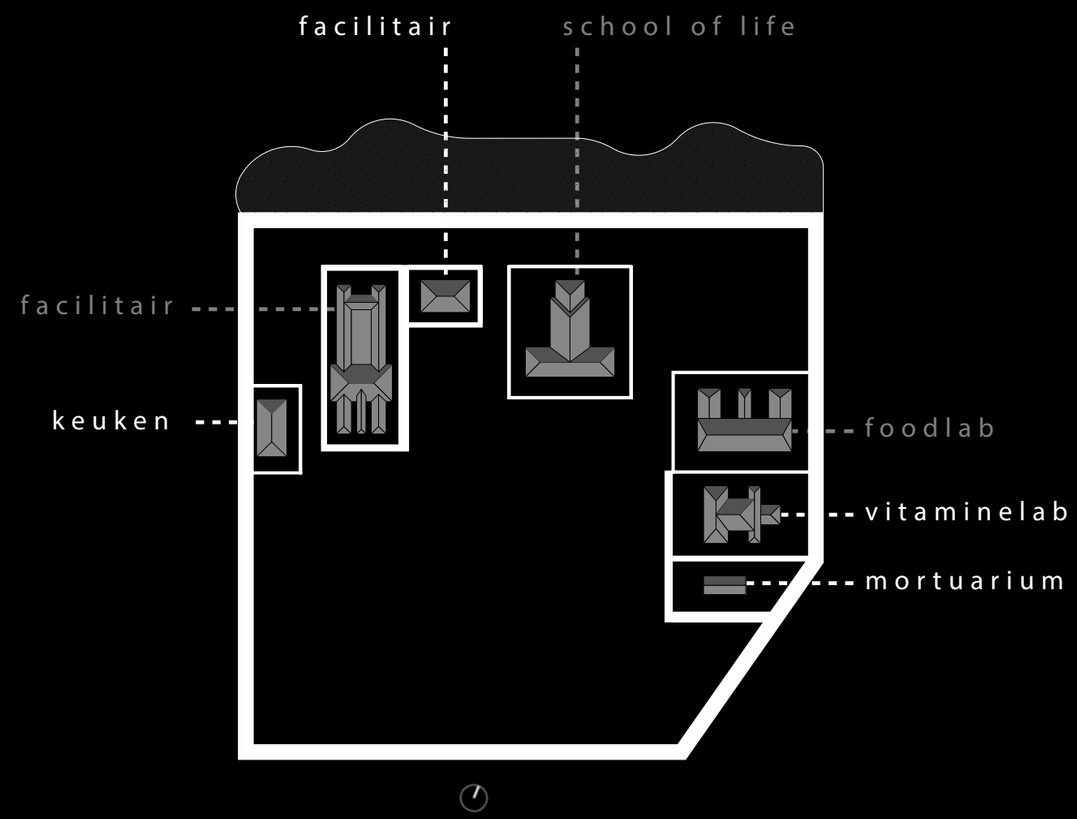

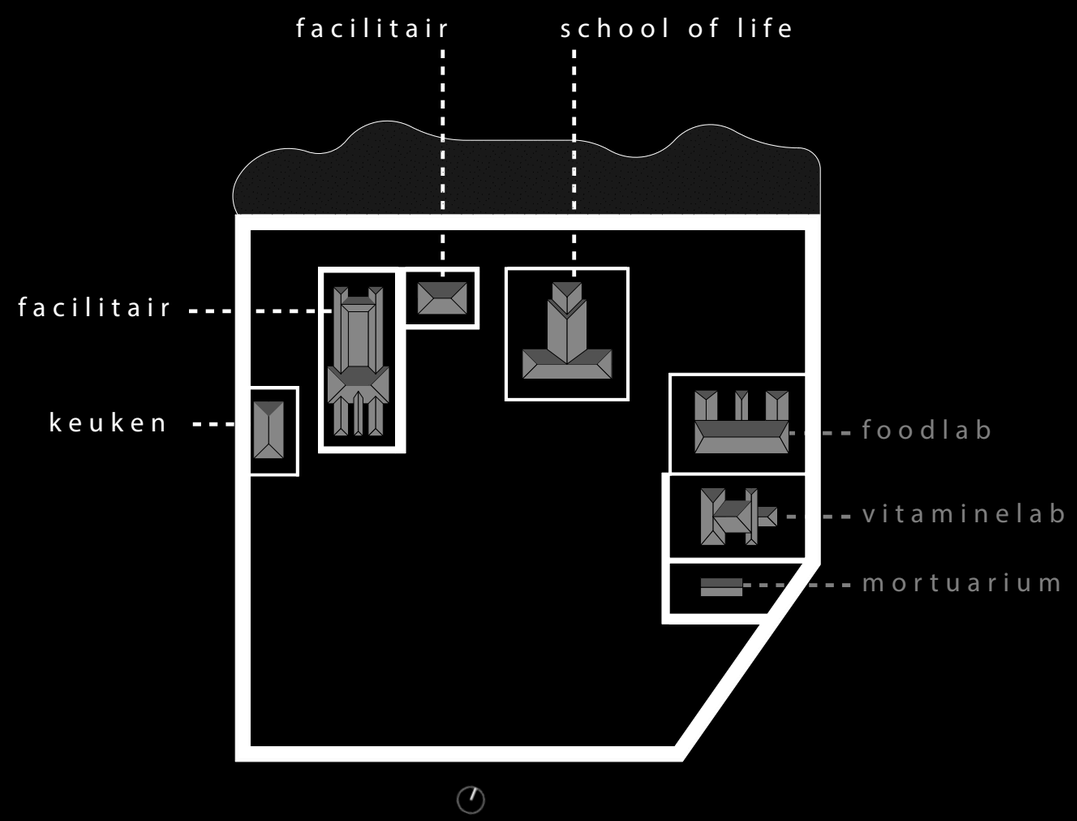

Nieuwe activiteiten
De nieuwe activiteiten leggen een verbinding met problematieken in de stad.

Facilitair
De twee facilitaire barakken zijn bestemd voor mensen die helpen in de ondersteuning van activiteiten of fases. Via een ondergrondse tunnel kunnen zij een directe route afleggen naar verschillende bestemmingen in de stad. Het gaat dan om bijvoorbeeld medewerkers van de Anti-stad maar ook om artiesten.

Keuken
De keuken bevindt zich in het ontsmettingsgedeelte van de stad. Omdat dit een zogenaamde transitiezone is wordt hier nog op een traditionele wijze gekookt en gegeten.

School of life
In de voormalige zusterbarak is nu de *school of life* gevestigd: een intieme plek voor debat. De vraag die ik mezelf stelde was: *Waarom worden we slechts opgeleid om de economie draaiende te houden in plaats van dat we leren van elkaars ervaringen?*

In de Anti-stad wordt een opleiding aangeboden in levenslessen. De enige educatie die er daadwerkelijk toe doet in het leven.

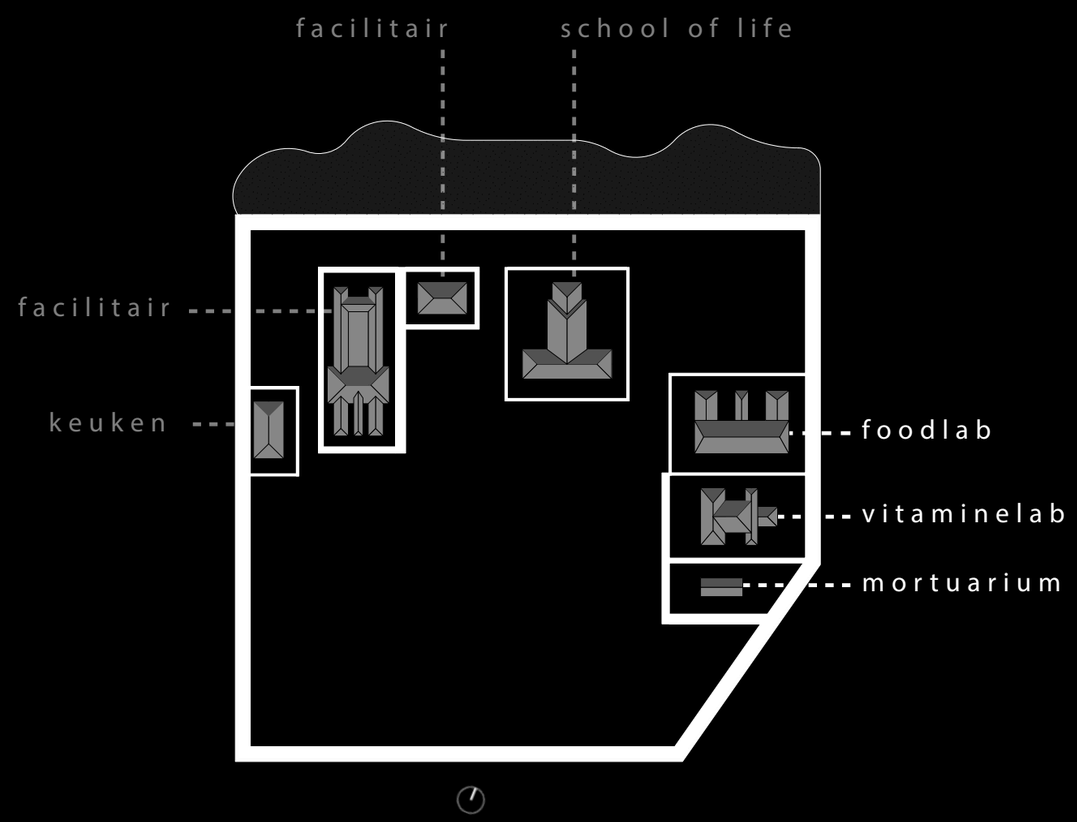

Foodlab
In de voormalige isolatiebarak bevindt zich nu een foodlab. Hier wordt geëxperimenteerd met alternatieve vormen van menselijke brandstoffen. De Anti-stad draagt niet bij aan de gruwelijke bio-industrie maar ook niet aan de '*plantbased-diet*' trend. Want ook de productie van bijvoorbeeld avocado's richt extreme schade toe aan het klimaat. *De vraag die ik mijzelf stelde was: Waarom is mishandeling en verkrachting van een persoon een misdrijf terwijl - wat dieren betreft - de bio-industrie nog altijd wordt verdedigd?*

In de Anti-stad kan je voor een ontbijt-, lunch- en dinercapsule terecht bij het foodlab waar een wisselend 'menu' wordt aangeboden.

Vitaminelab
In de voormalige ziekenbarak bevindt zich nu het vitaminelab. De vraag die ik mezelf stelde was: *Waarom heerst er een strenge opiumwet als het gaat om recreatieve drugs terwijl exact dezelfde grondstoffen wél medisch worden verstrekt? En houdt een gedoogbeleid het criminele circuit niet juist in stand?*

In de Anti-stad worden de recreatieve drugs via de voordeur verstrekt en de medische varianten via de achterdeur.

Mortuarium
Het voormalige mortuarium blijft in dezelfde functie bestaan. De vraag die ik mij stelde: *Waarom heerst er nog steeds een taboe op de dood en zijn we als samenleving zo bang om te overlijden (zoals tijdens de pandemie)?*

In de Anti-stad is het vieren van de dood net zo belangrijk als het vieren van het leven.

De muur scheidt, verbindt,
beschermt, vertelt, beschut,
verdedigt, begeleidt,
construeert, belooft,
vervreemdt, nodigt en sluit uit.

De Anti-stad is opgebouwd uit een raamwerk van betonnen muren. Een simpel element als de muur is uiterst geschikt om condities te scheppen, zowel binnen als tussen de muren.

Op deze wijze speelt de architectuur een secondaire rol en blijft de aandacht gericht op de activiteiten.

Een interessant gegeven van de muur is dat het in staat is om enerzijds werelden te scheiden maar tegelijkertijd ook bij elkaar te brengen. Dit betekent dat de muur altijd dient als verbinding tussen betekenis en massa.

Koolhaas beschrijft de kracht van de muur en diens onaangename gevolgen in *The Berlin Wall as Architecture*. Scheiding, inclusie, exclusie zijn de kenmerken van de muur maar tegelijkertijd ook de basiswaarden van architectuur.

In zijn afstudeerwerk *Exodus* vertelt *De Strip* het verhaal tussen twee parallelle wanden waarin zich allerlei dromerige activiteiten bevinden. Terwijl de Berlijnse Muur sterk negatief geladen is buigen de muren in *Exodus* om tot een positieve betekenis.

Beton herstelt
Rotterdam, de zieke, betonnen stad heeft haar naam te danken aan de periode van de wederopbouw. Door het bombardement is vrijwel het complete hart uit de stad weggevaagd. Het grootste gedeelte van de stad is herbouwd in beton vanwege de snelle en goedkope aard van het materiaal.

Het materiaal wordt ingezet zoals Italiaanse Radicalen polyurethaan schuim en plastics gebruikten in hun interieurs en meubels, hèt materiaal van de kapitalistische consumptiemaatschappij. Ondanks dat zij hier zo tegen rebelleerden, gebruikten zij het materiaal.

Het materiaal kan rauw, zwaar en kil overkomen maar tegelijkertijd ook zachtheid, rust en warmte uitstralen afhankelijk van de uitvoering.

In het plan zet ik de volgende soorten beton in:

Beton brut
Le Corbusier introduceerde tijdens zijn brutalistische periode het *Béton brut*. Hij zag dit als architectonische uitdrukking.

Nadat het beton is gegegoten blijft het materiaal onafgewerkt waardoor de patronen van de bekisting zichtbaar blijven. Het beton blijft kil en rauw waardoor de imperfectie te zien is.

Ando beton
Tadao Ando *'King of Concrete'* heeft zich een typerend gebruik van beton eigen gemaakt. Het beton is net als bij Le Corbusier onafgewerkt maar hij gebruikt houten bekistingsplaten - gebaseerd op de Japanse tatami mat - die nét sterk genoeg zijn om de volledige druk van het natte beton te verdragen.

De platen dijen uit waardoor er een kussen-achtig effect ontstaat. Door het ritme en de monotonie van beton straalt het eenvoud, rust en stilte uit.

Ingrepen
De architectonische ingrepen verwijzen naar archetypes. Niet uit een nostalgisch verlangen maar wordt ingezet als tool om een contradictie in werking te laten zien.

Tussenruimte
De muren tussen de activiteiten zijn de zogenaamde overgang- of transitiezones. De meeste overgangen zijn tevens een verplijfsplek waar je kunt rusten, elkaar ontmoeten of verschuilen.

Zowel de dikte van de muren als de grootte van de openingen relateren aan de zonering van de activiteiten. Hoe zwaarder een construct - de maatschappelijke acceptatie van een activiteit - hoe zwaarder de muur, hoe zwaarder het beton en de smaller de openingen.

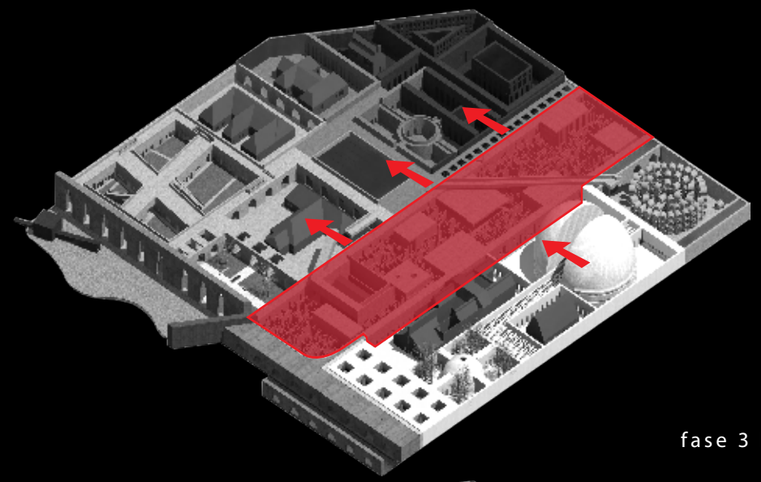

fase 3 het labyrint

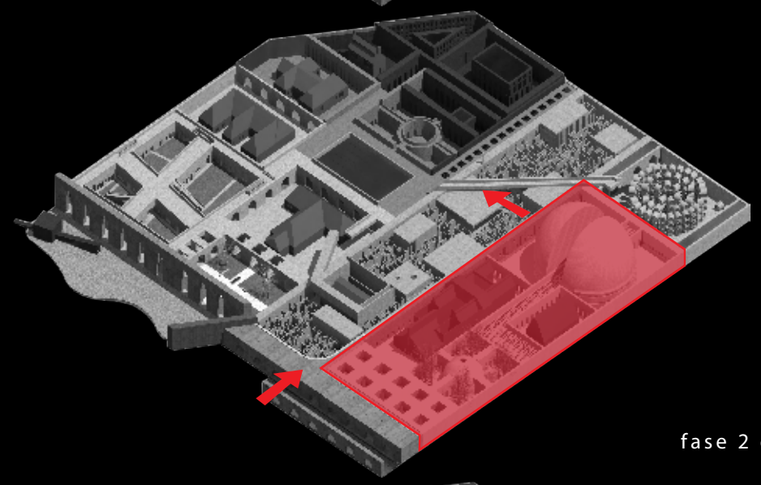

fase 2 de detox

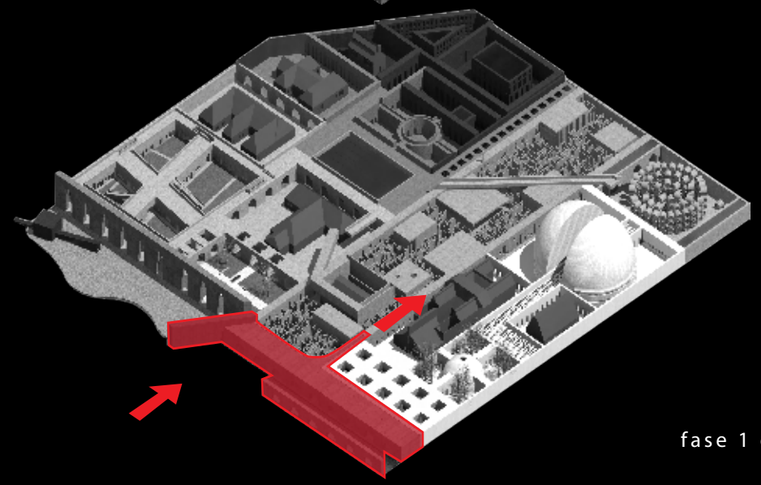

fase 1 de reis

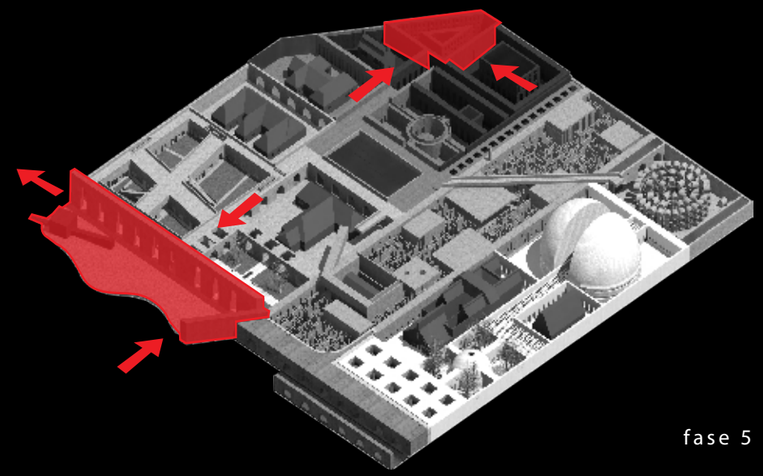

fase 5 het vertrek

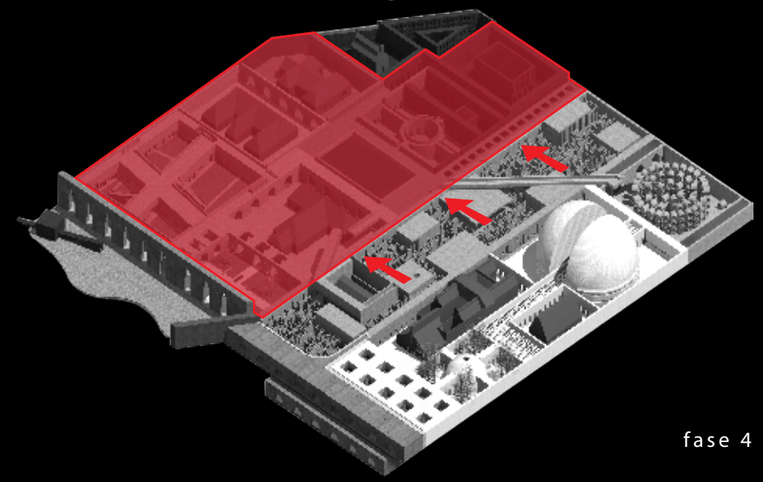

fase 4 het experiment

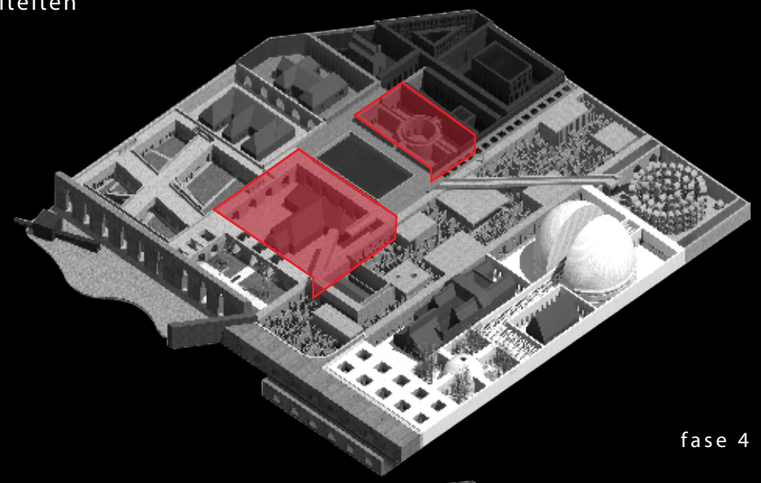

fase 4 het debat

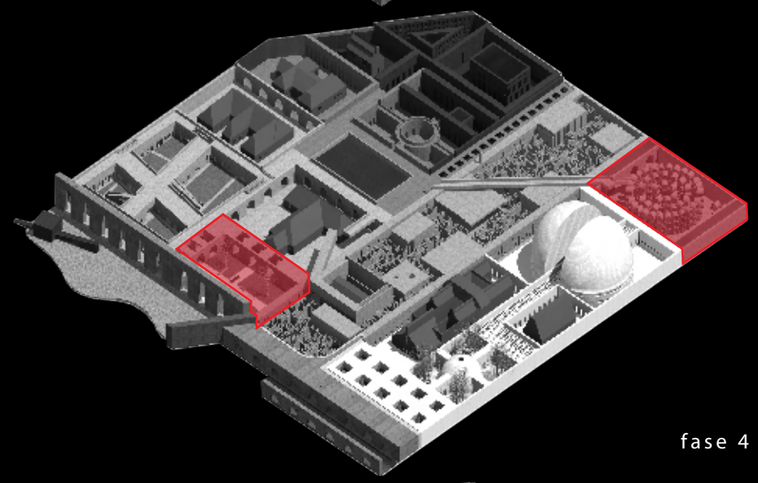

fase 4 de rustplek

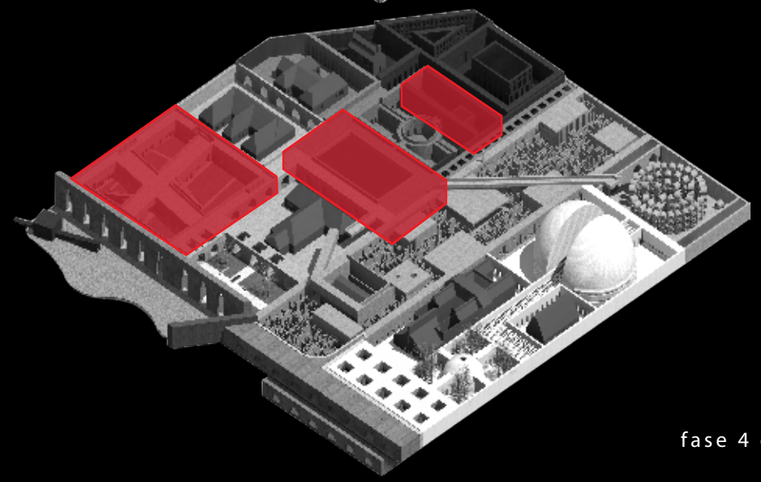

fase 4 de nachtclub

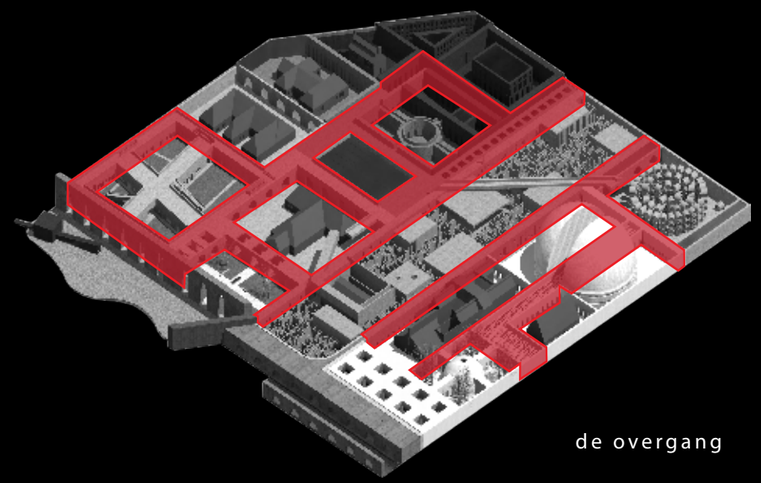

de overgang

De Anti-stad is te bezoeken voor een periode van veertig dagen. De veertig dagen die historisch gezien nodig waren om mogelijk zieke zeelieden in quarantaine te plaatsen om de stad te beschermen tegen besmetting en ziekte.

Ironisch genoeg wordt het gebied nu juist ingezet om de *nocturnal animal* te beschermen tegen de zieke, verslavende stad.

De overtocht over de Nieuwe Maas naar de Anti-stad kan uitsluitend per collectief vervoer, Het Narrenschip. Elke tien dagen worden er maximaal honderd man toegelaten tot de ontsmettingsfase in de stad.

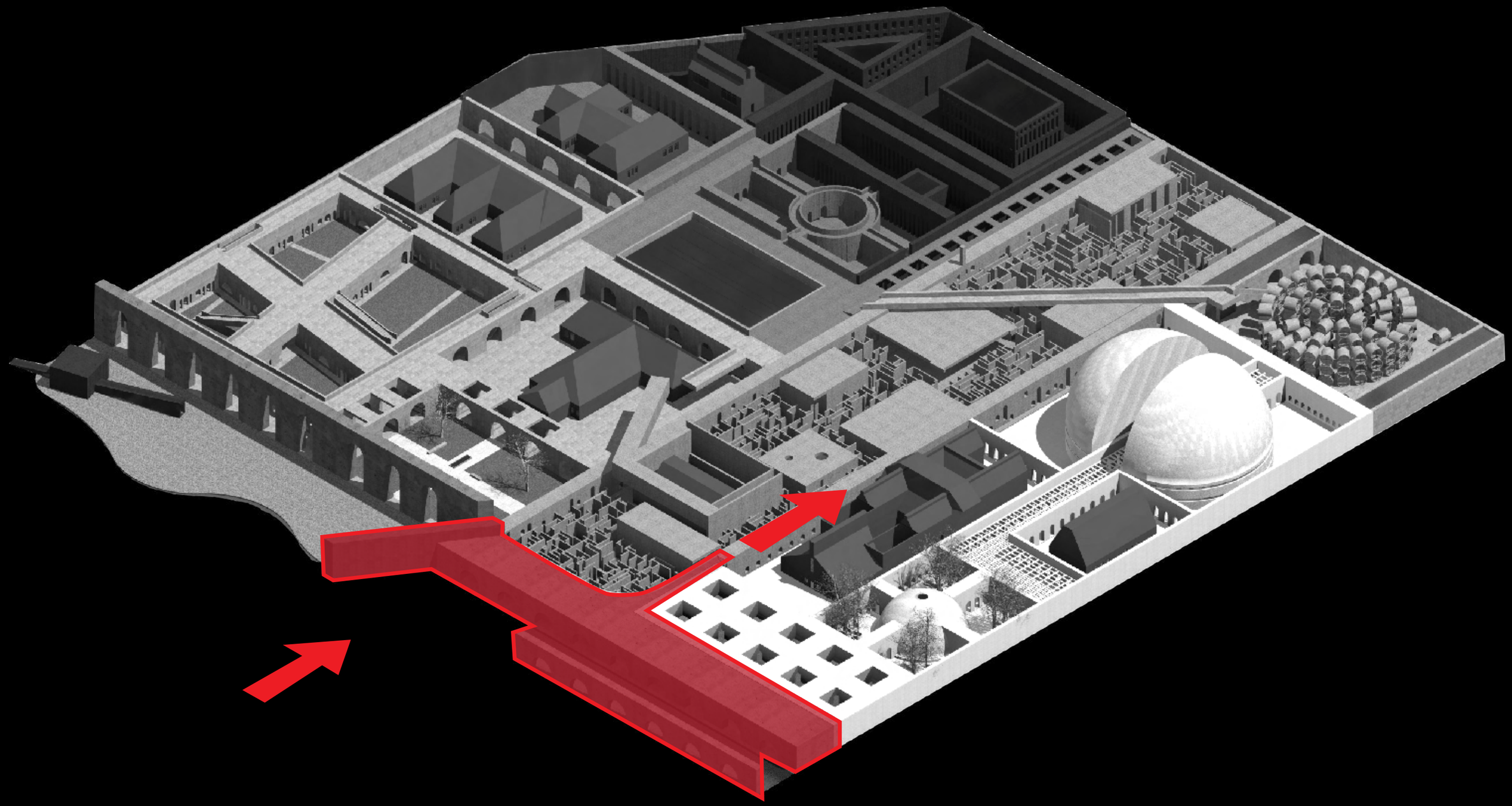

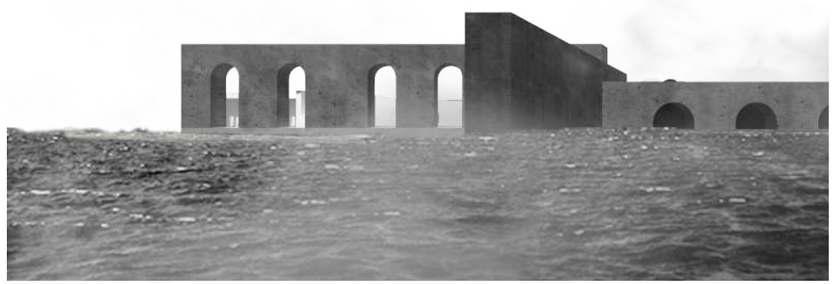

de muur scheidt
de entreezijde van de uitgangszijde

de muur leidt
naar de entree

aankomst met het narrenschip

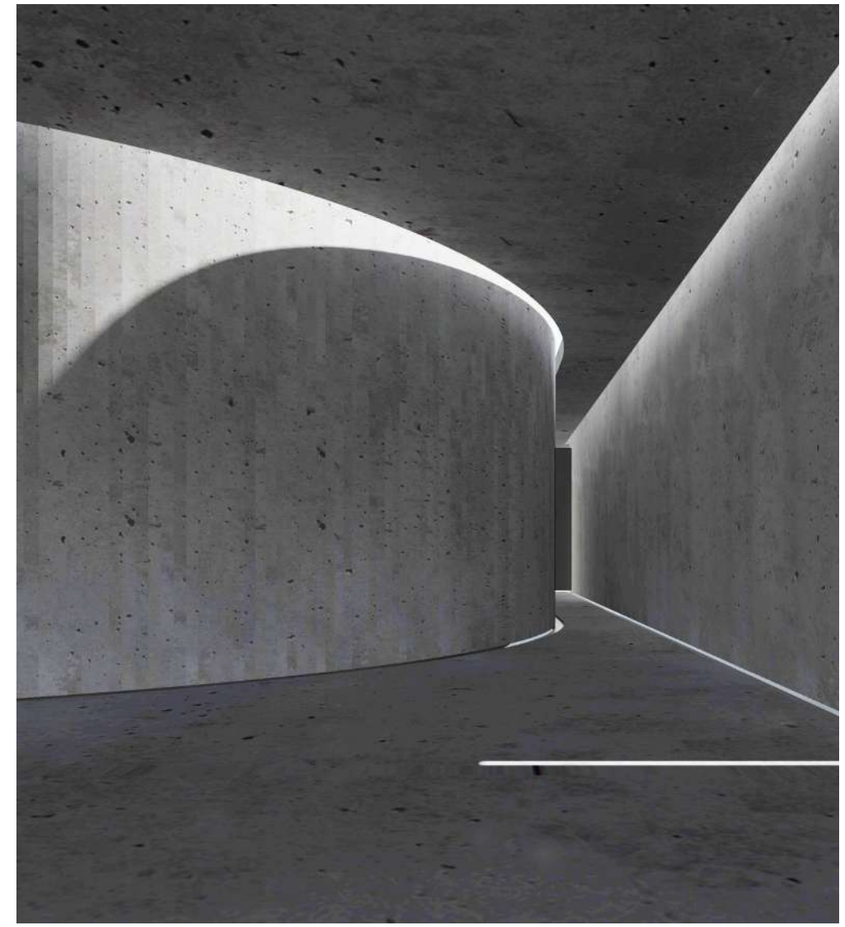

de muur begeleidt
je door een smalle corridor

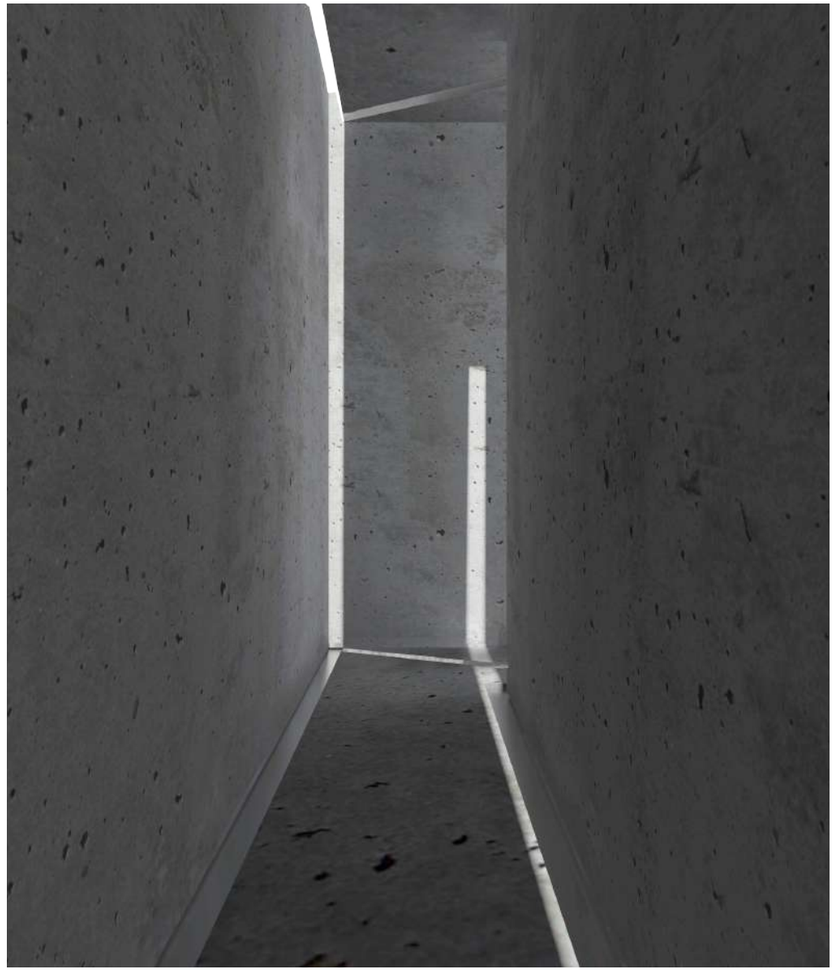

de muur blokkeert
maar het licht leidt

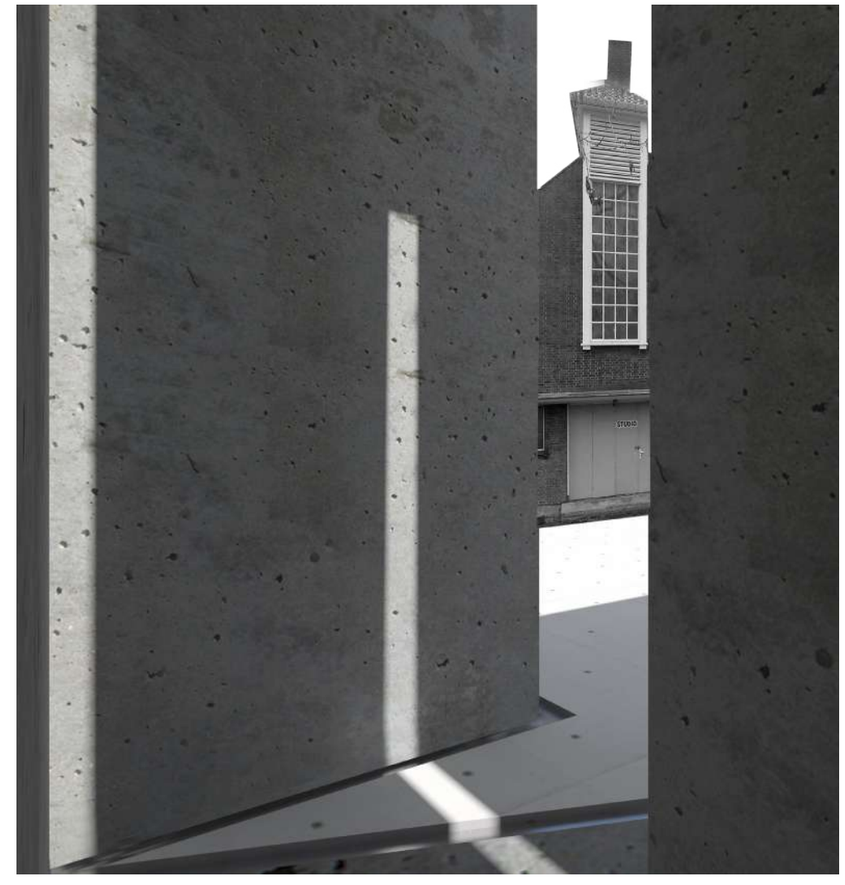

de muur verraadt

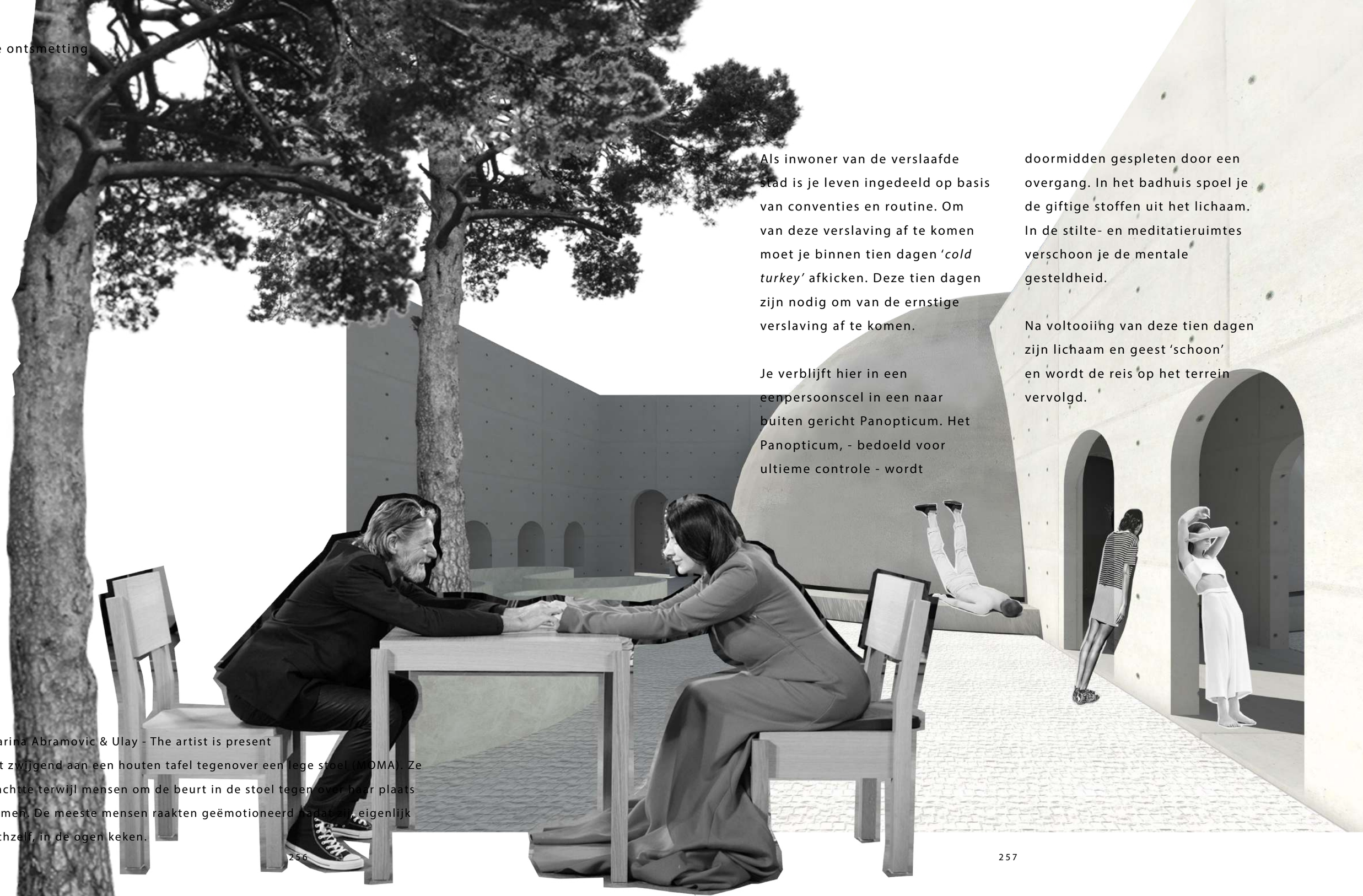

Als inwoner van de verslaafde stad is je leven ingedeeld op basis van conventies en routine. Om van deze verslaving af te komen moet je binnen tien dagen '*cold turkey*' afkicken. Deze tien dagen zijn nodig om van de ernstige verslaving af te komen.

Je verblijft hier in een eenpersoonscel in een naar buiten gericht Panopticum. Het Panopticum, - bedoeld voor ultieme controle - wordt doormidden gespleten door een overgang. In het badhuis spoel je de giftige stoffen uit het lichaam. In de stilte- en meditatieruimtes verschoon je de mentale gesteldheid.

Na voltooiing van deze tien dagen zijn lichaam en geest 'schoon' en wordt de reis op het terrein vervolgd.

Marina Abramovic & Ulay - The artist is present
zat zwijgend aan een houten tafel tegenover een lege stoel (MOMA). Ze wachtte terwijl mensen om de beurt in de stoel tegen over haar plaats namen. De meeste mensen raakten geëmotioneerd nadat zij, eigenlijk zichzelf, in de ogen keken.

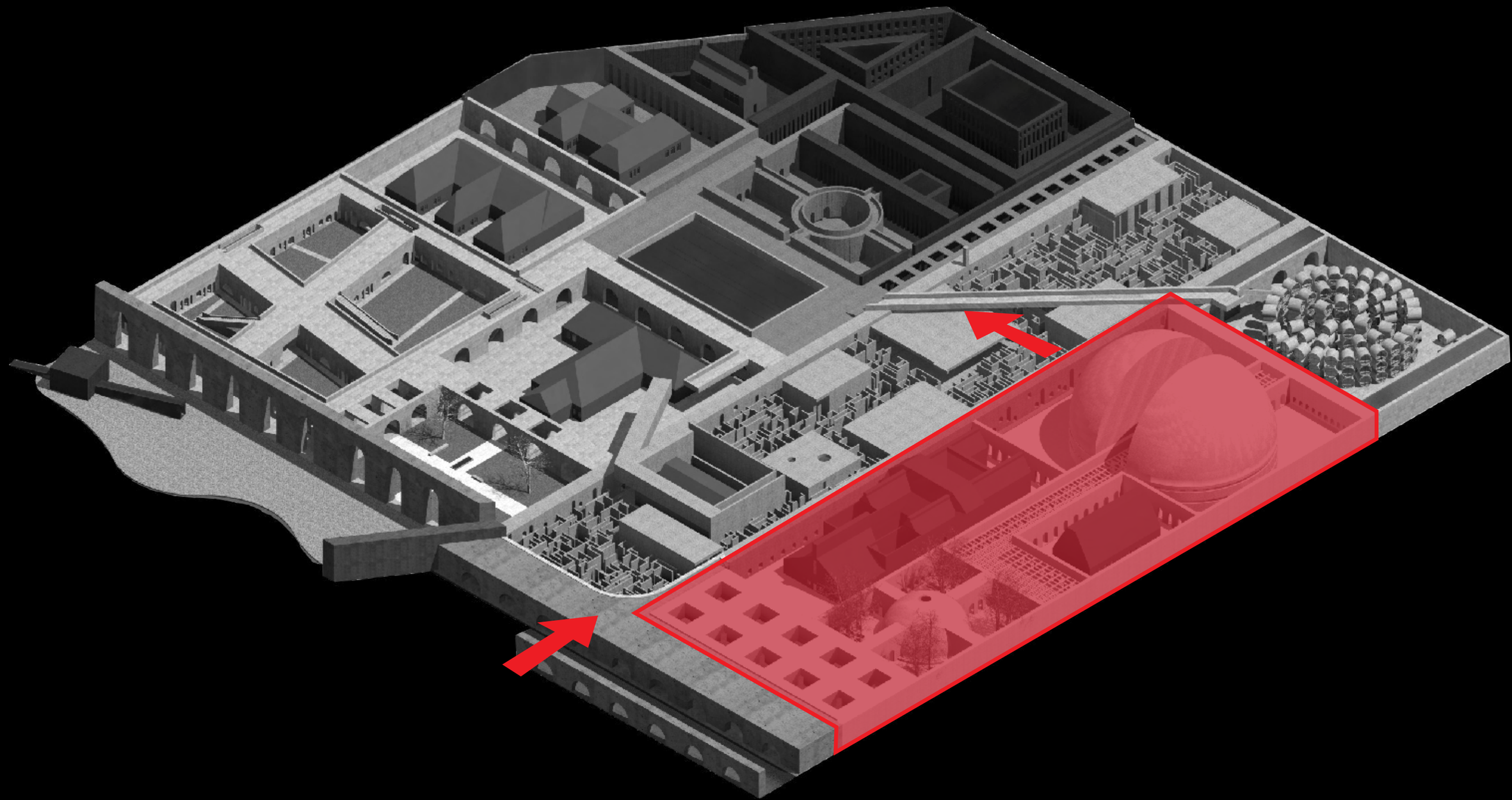

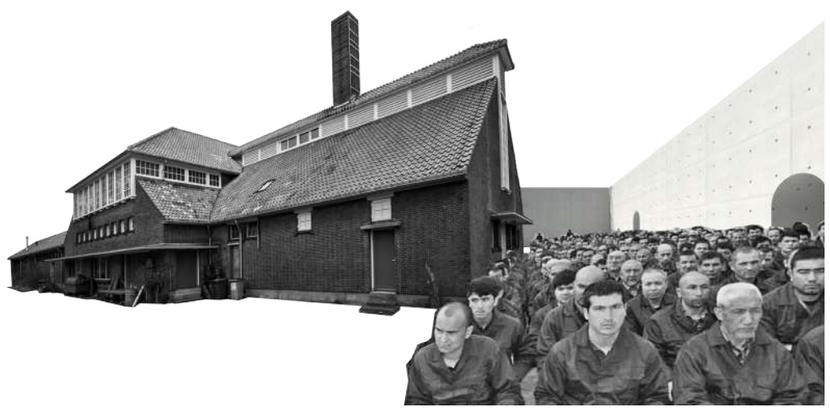

de muur kadert
de historie in

in de aaneengeschakelde stiltetempels
verschoon je de geest

in het badhuis
verschoon je het lichaam

in de stiltetuin
vind je rust en sereniteit

het keukengebouw
verschuilt zich achter de muur

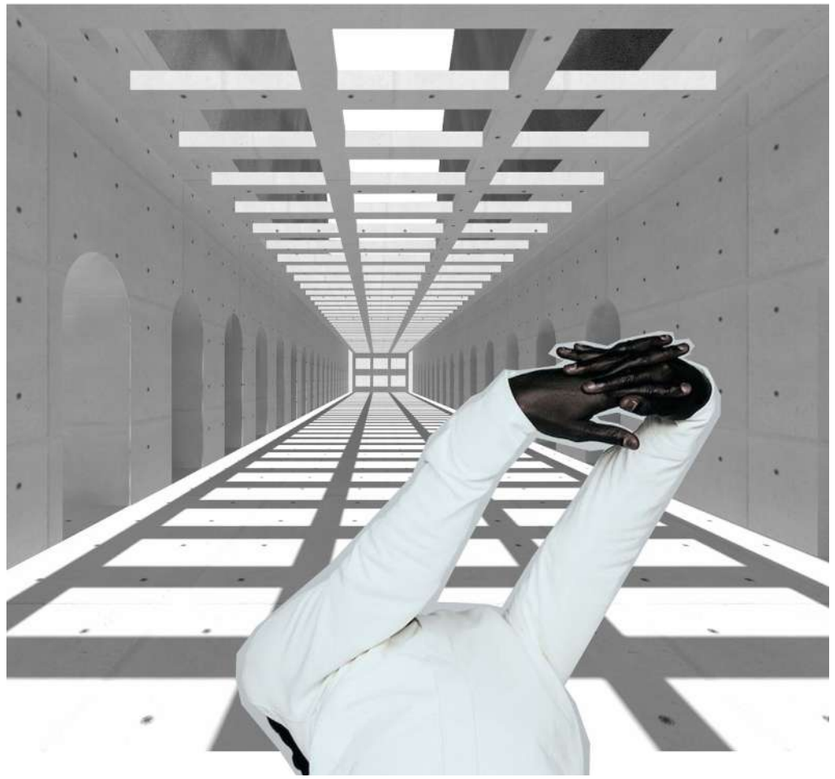

de overgang
wordt een galerij die de controle van het panopticum doormidden splijt

in het panopticum
verblijf je in een eenpersoonscel

Sven Marquardt is de bekendste uitsmijter ter wereld die de poorten van de Berlijnse technotempel *Begrhain* bewaakt. De nachtclub heeft een streng en ondoorgrondelijk deurbeleid. Veel mensen wachten uren en worden, zonder uitleg, gevraagd om te vertrekken.

Een detox is zwaar voor mensen die verslaafd zijn. Zelfs na het voltooien van een tiendaagse detox is de kans op terugval nog steeds aanwezig. De post-detox fase speelt zich af in het Labyrint, waar je krankzinnig kan worden. In het labyrint kan geen sprake zijn van een terugval want hier is letterlijk en figuurlijk geen weg meer terug.

Het rauwe karakter van het béton brut versterkt de barbaarse zoektocht. In de ‘kamers’ bevinden zich zachte rustplekken.

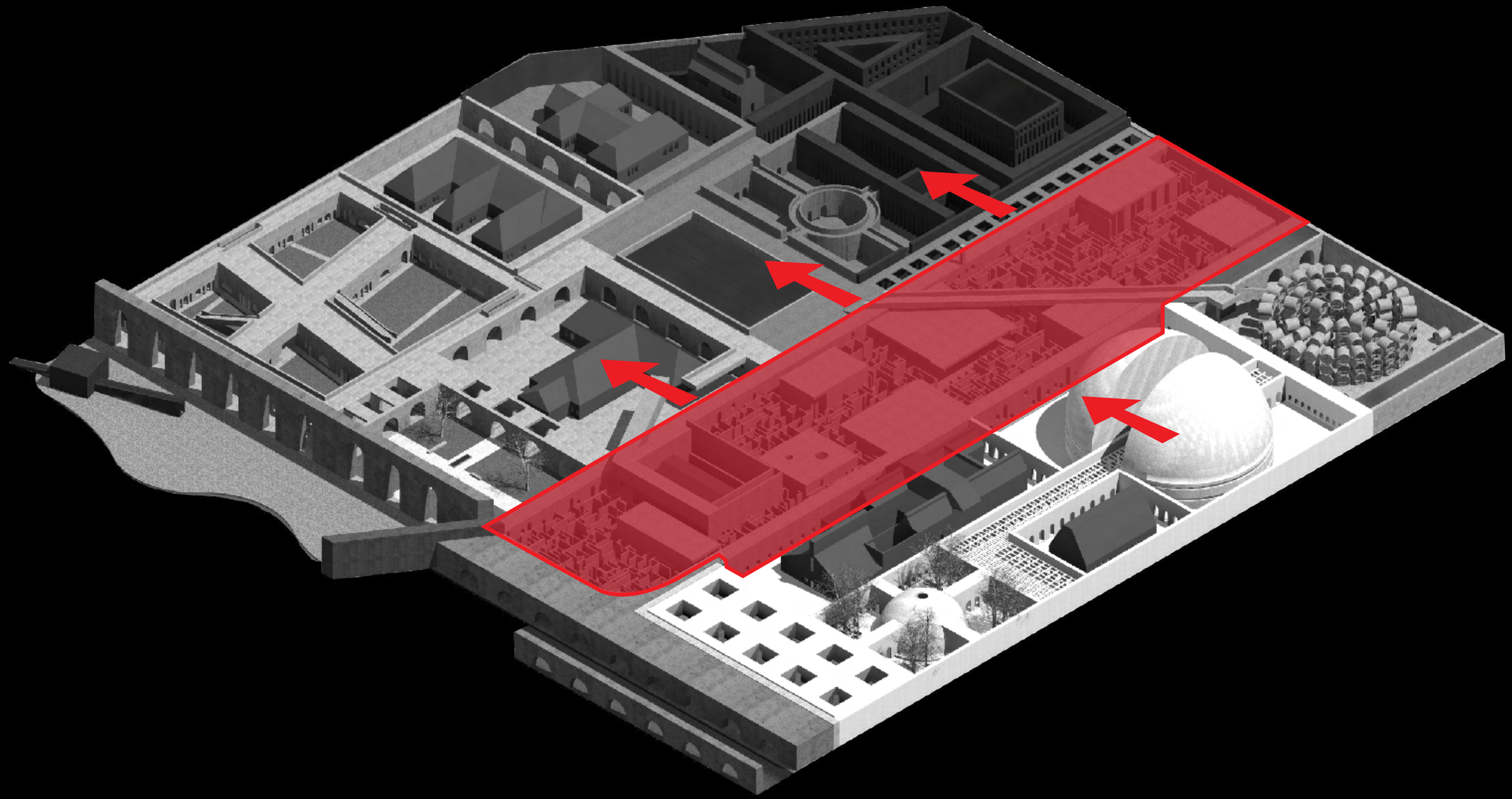

De extreme desoriëntatie
hoort bij het gevecht van herstel.

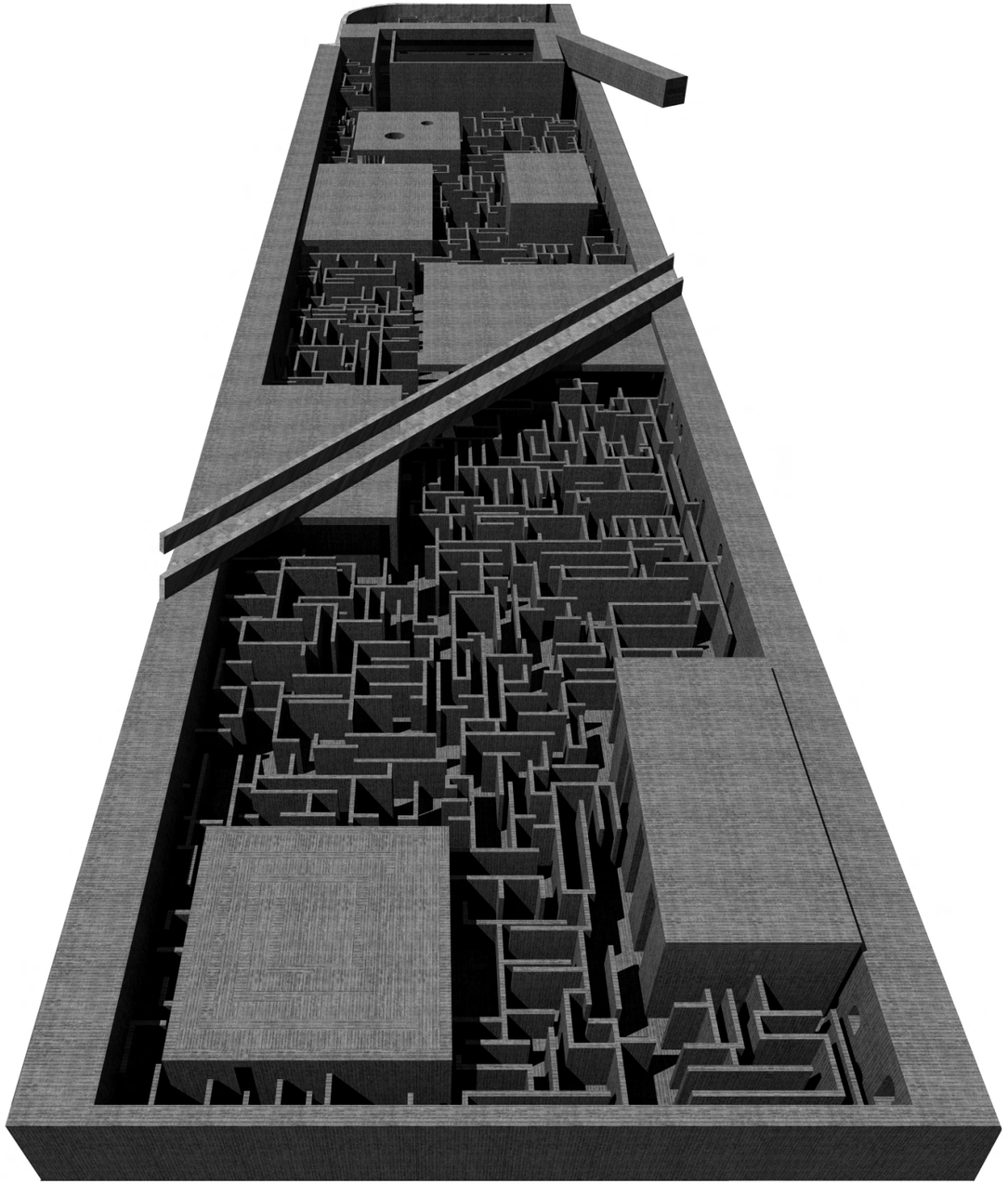

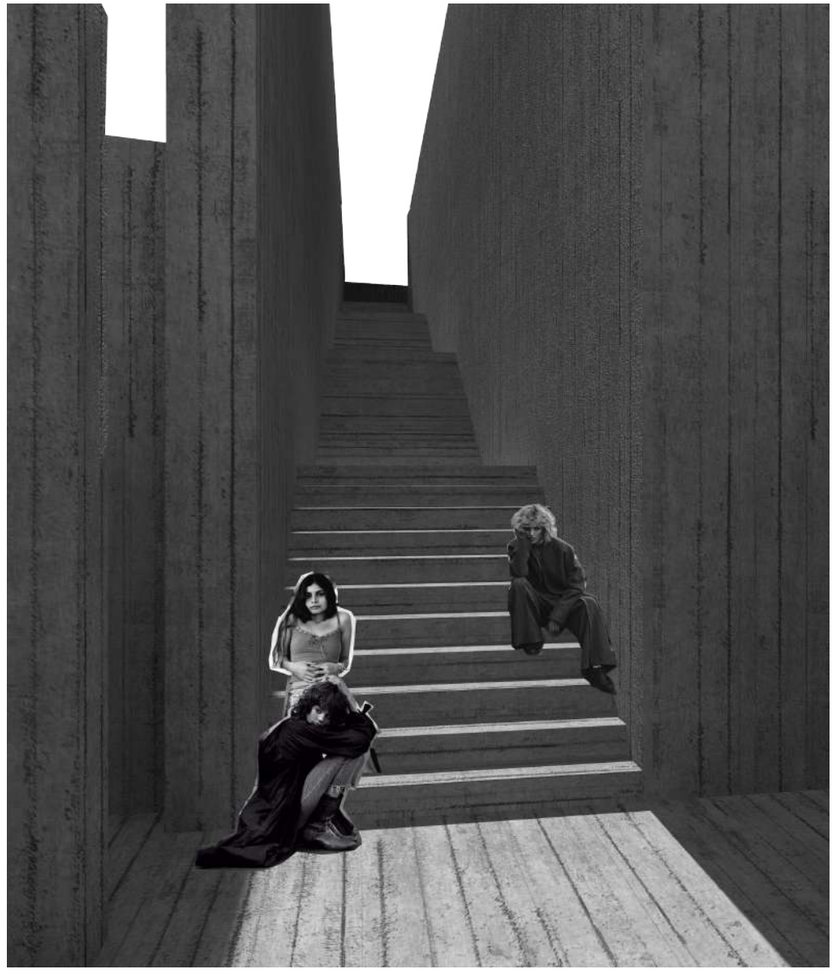

even lijkt er een kans op overzicht

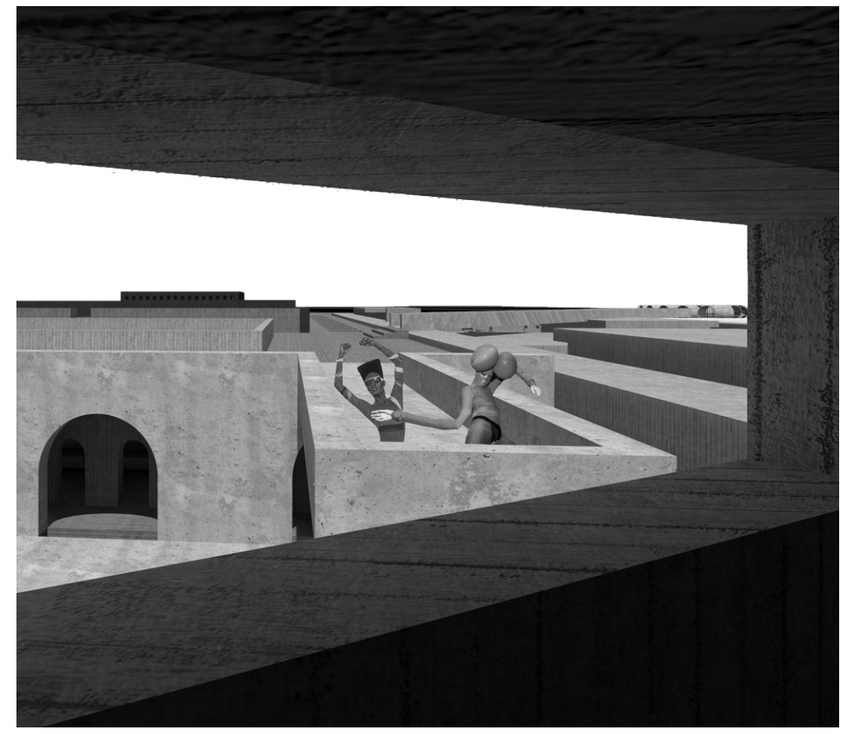

het blijkt enkel een visuele verbinding

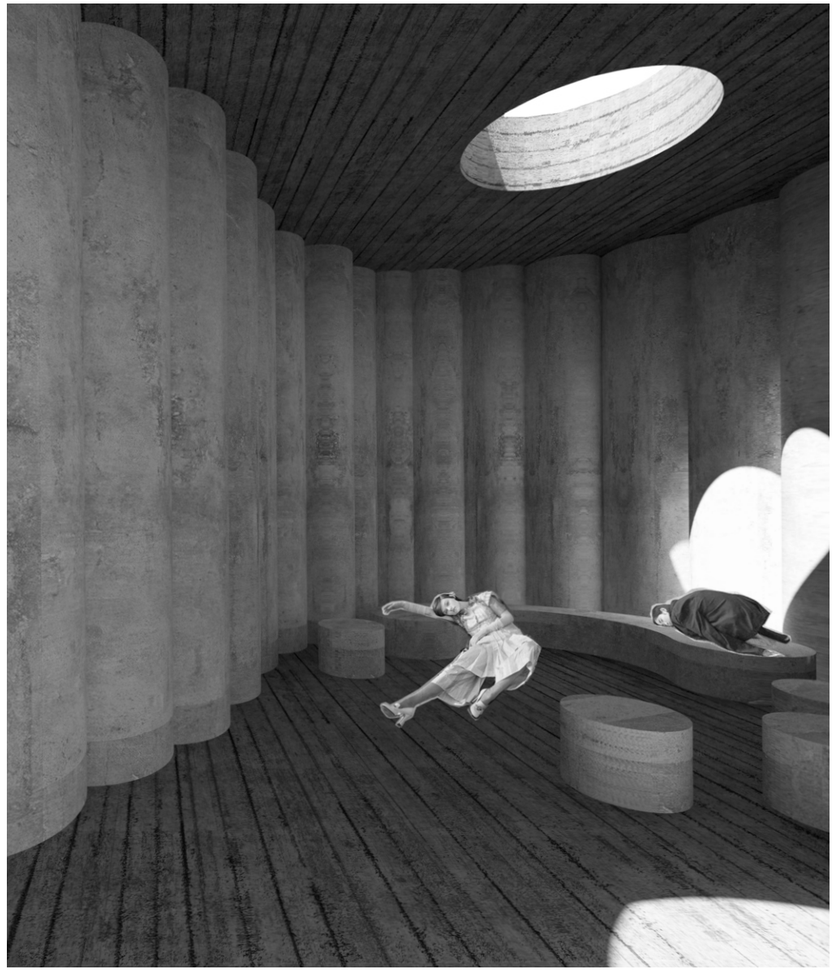

de kamers in het labyrint
bieden de mogelijkheid om bij te komen

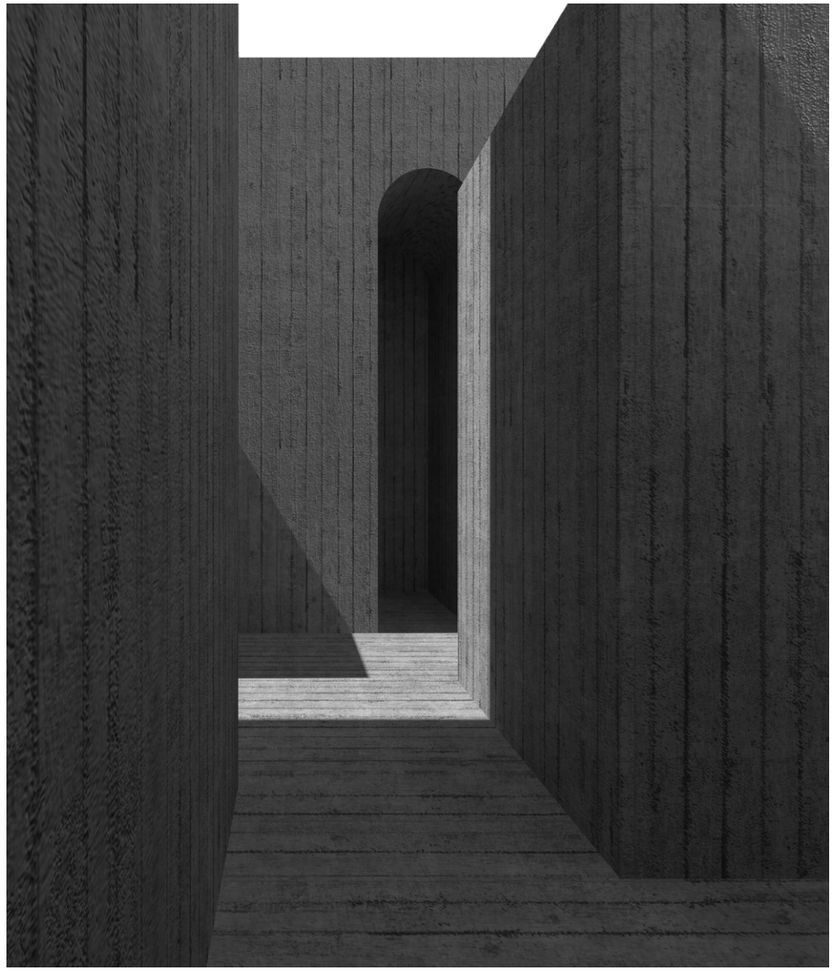

een valse uitgang

JR - face 2 face

Guerilla art, op de grensmuur van Israël en Palestina.

Aan beide kanten van de muur zijn mensen met hetzelfde beroep gefotografeerd, ze trekken een gekke bek. Een boodschap die laat zien dat, ondanks het conflict, we allemaal hetzelfde zijn.

Banksy

(verondersteld)

Als je uit het labyrint bevrijd bent verblijf je dertig dagen in de tuin der experiment. De overgang wordt een catwalk waar nieuw 'vlees' gekeurd wordt.

Alexander McQueen 2011 Voss
verbeeldt de vrouw als een sterk, dreigend wezen. Hij agendeert kwesties van geestelijke gezondheid en waanzin, waarbij hij agressief de grenzen van normaliteit in twijfel trekt.

Hussein Chalayan 1998 Between .
wilde het culturele verlies van zichzelf onderzoeken en gebruikte chadors in verschillende lengtes om licht te werpen op de onderdrukking van islamitische vrouwen.

Victor & Rolf 2019 Fashion statements.
De jurk 'give a damn' is de boodschap voor klimaatverandering.

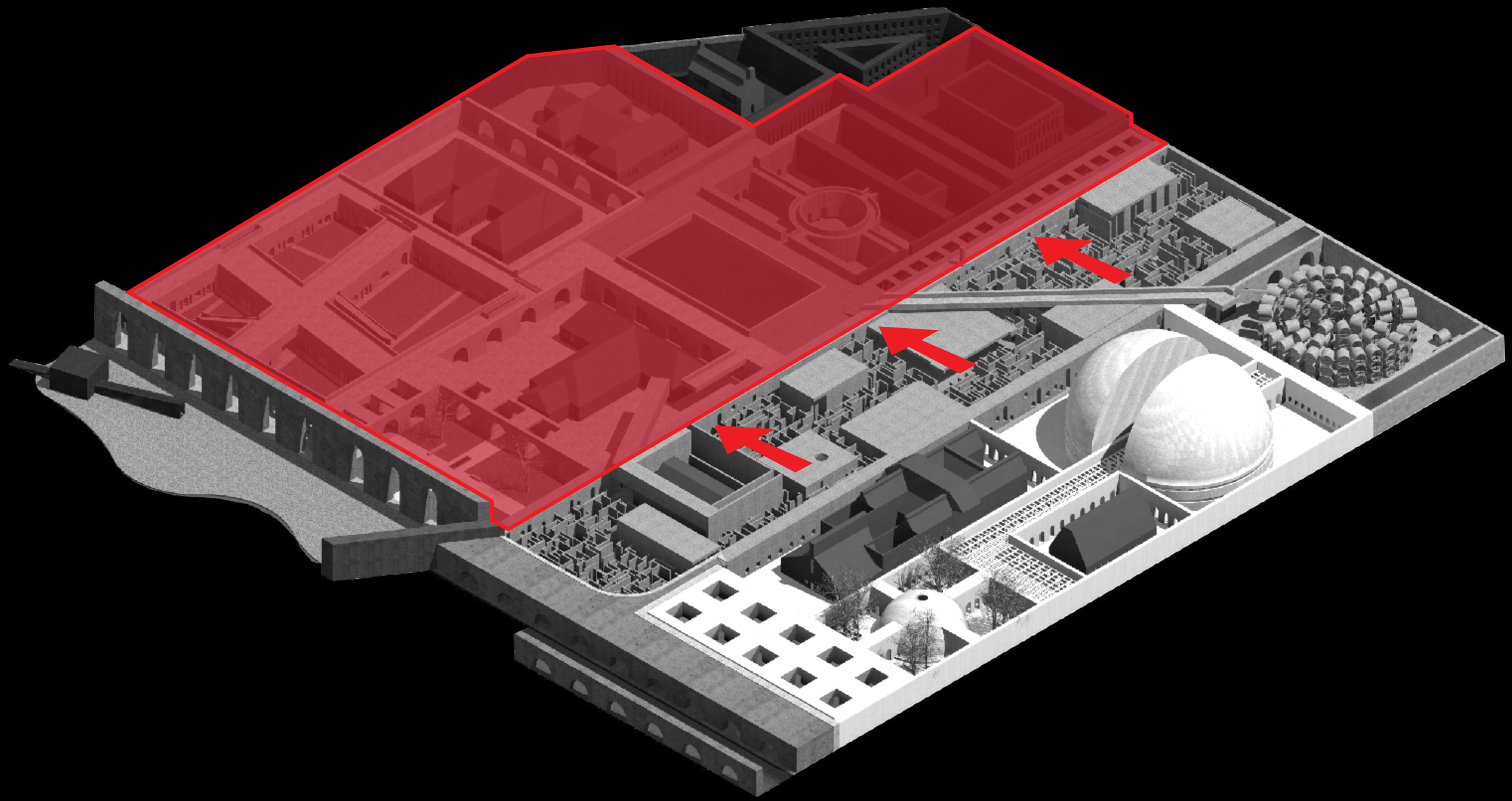

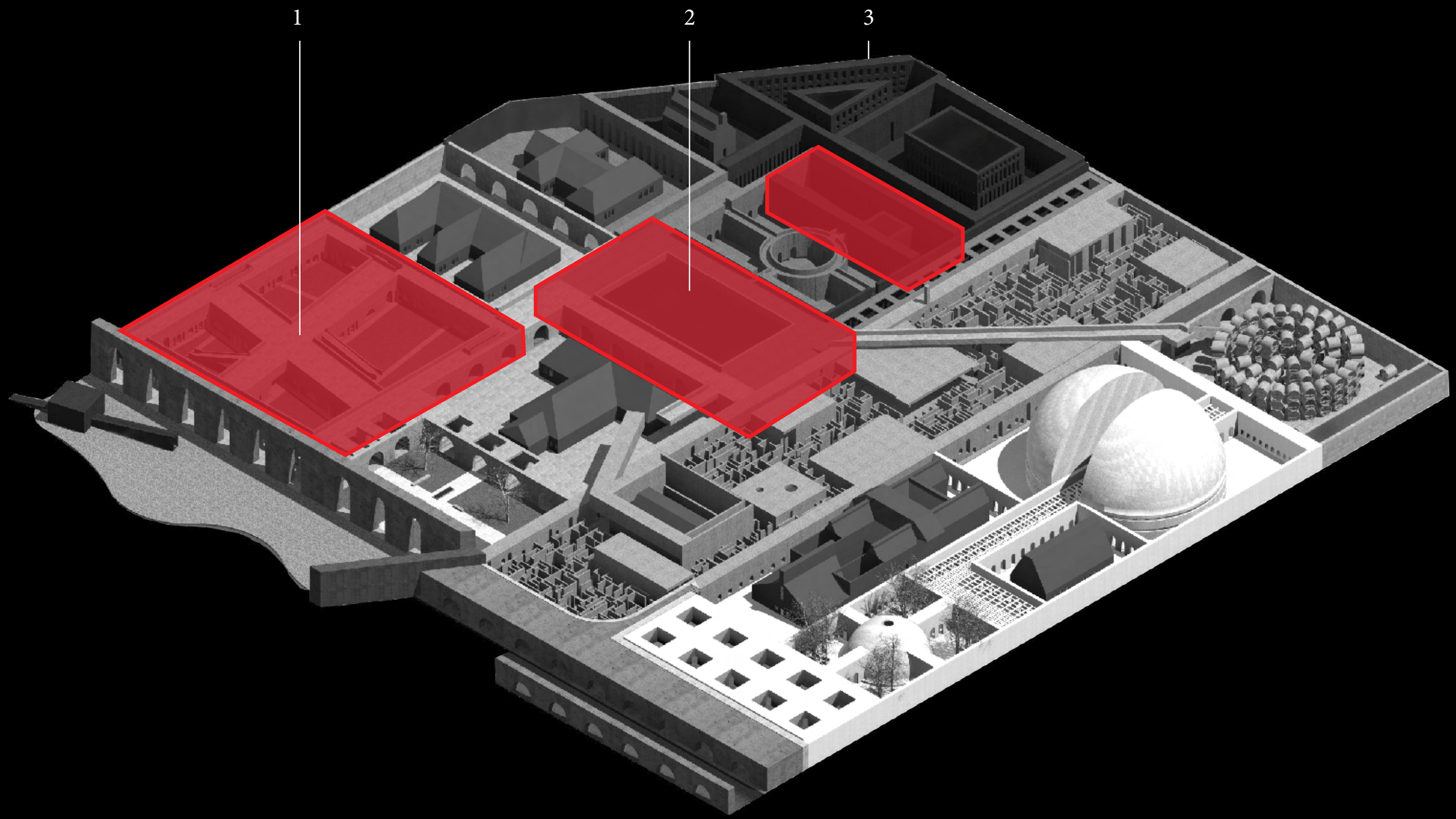
1
2
3

In de Anti-stad zijn drie nachtclubs gevestigd die alledrie een eigen karakter hebben, gezoneerd zoals de voormalige zonering van het quarantaineterrein.

De eerste nachtclub is gelegen aan de noordzijde van het terrein vlak naast het strand. De muren creëren een open ruimte die doet denken aan een festival.

Ook de *rave-tunnels* bieden gelegenheid om te feesten. De openingspoorten zijn breed, hebben een vriendelijk karakter en maken ruimte om samen te komen.

Milkshake festival is een muziek festival waar geen plaats is voor hokjes denken.

Midden voor (*de dj)* DJ Blond:ish heeft met haar campagne ByeByeplastic, gezorgd dat veel clubs en festivals plasticvrij zijn.

Midden achter *(de dj)* DJ's Eris Drew en Octo Octa zorgden voor genderneutrale toiletten op elke plek waar zij optraden.

DJ legende Jeff Milss zich brengt racisme en stereotypering in de undergroundscene onder de aandacht.

Dansers zijn afkomstig uit de club NOW&WOW.

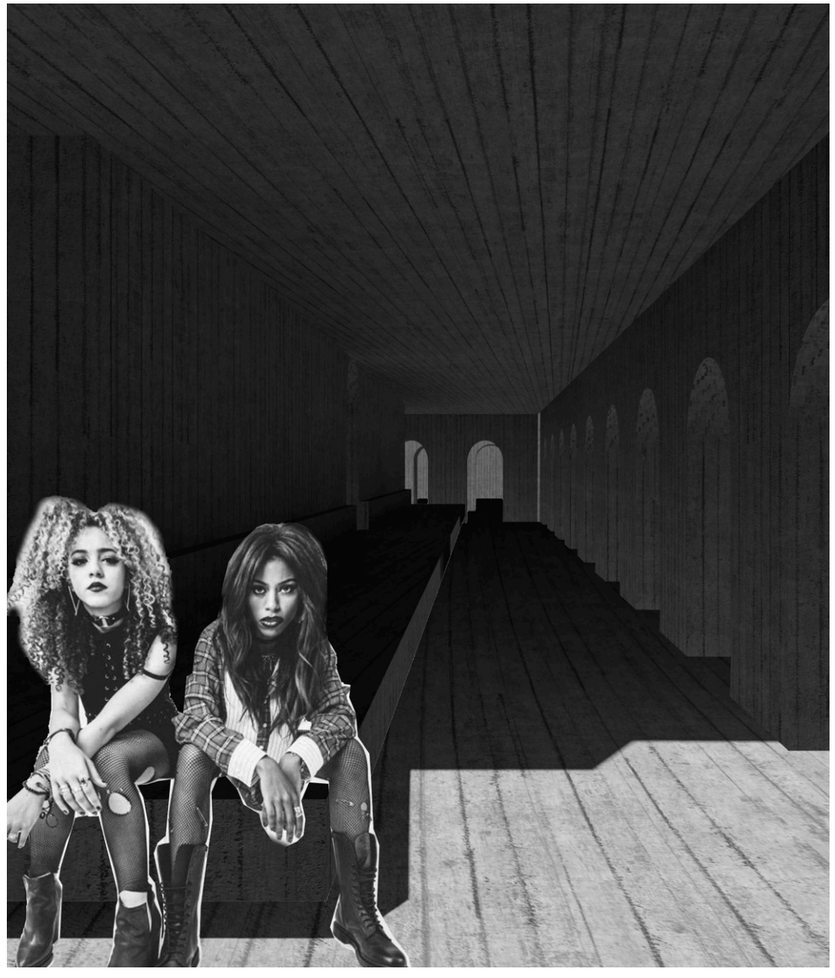

een tussenruimte
waar je weg van de muziek even terug kan trekken

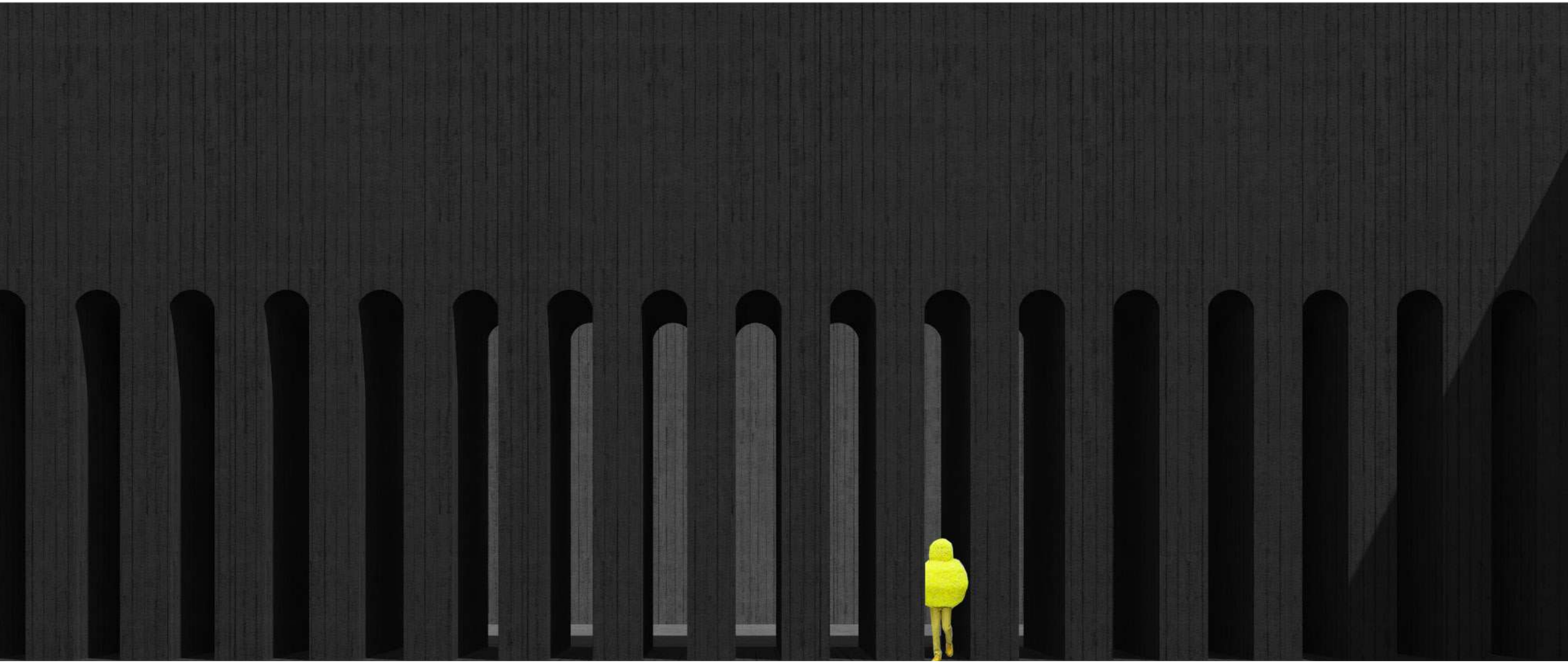

De derde nachtclub is voor de extreme feestganger. De ruimte bevindt zich diep onder de grond. Sparingen in de vorm van een spot bieden net genoeg licht om te zien waar je beweegt. De breedte van de tunnel is zo gering dat twee mensen elkaar nauwelijks kunnen passeren. Eenmaal beneden, zul je je eerst door een lange rij darkrooms moeten begeven om bij de, aan beide zijden gelegen, dansvloer te komen.

met wie hij

In de ring van de arena mag het ego floreren, zowel fysiek als mentaal. Alle vormen van strijd krijgen hier ruim baan. Zowel debatten, ballroomwedstrijden als fysieke strijd om liefde of lust worden hier uitgevochten. De arena ligt te midden van de nachtclubs.

In de aflevering ‘striking vipers’ van *Black Mirror* draait het om twee vrienden die zich middels hun Virtual Reality karakter tot elkaar aangetrokken voelen.

Mia Wallace in de film *Pulp Fiction* van Quintin Tarantino (1994)

Johnny Depp in de film *Blow* (2001) van Ted Demme

Het polyamorie hotel is een tijdelijke verblijfsplek. De ‘kamers’ in de gevel vormen een etalage die alle activiteit zichtbaar maakt.

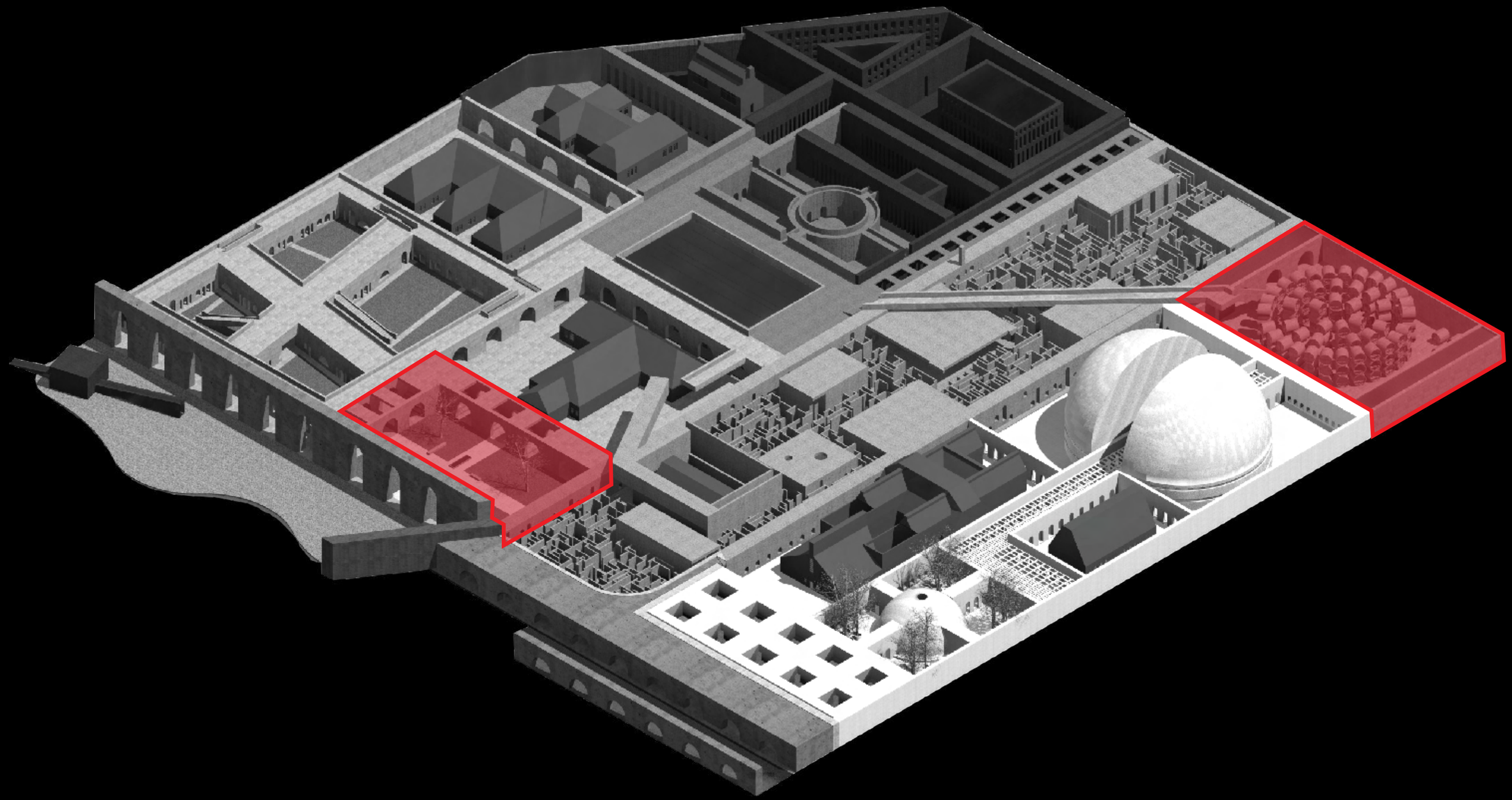

Na veertig dagen zit de reis erop. Het bandje dat je bij de bij de ingang kreeg, geeft je geen toegang meer tot het terrein.
Er zijn maar drie manieren om de Anti-stad te verlaten:

- Via het voormalige mortuarium: je lichaam blijft vereeuwigd in de muren des doods.

- Via de radicalentunnel: je gaat terug naar de verslavende stad via een ondergrondse tunnel die uitkomt bij het metrostation Leuvenhaven. Hier kun je je aansluiten bij een groep rebellen die het heft in eigen handen neemt.

- Op het [illegible] od onherroepelijk op passere[illegible] p het strand achter te verzamelen zich hier verstekelingen op het strand. De hypochonder is te bang om weer terug te keren naar de verslavende stad. Hij besluit, zelfs onder mensonterende omstandigheden

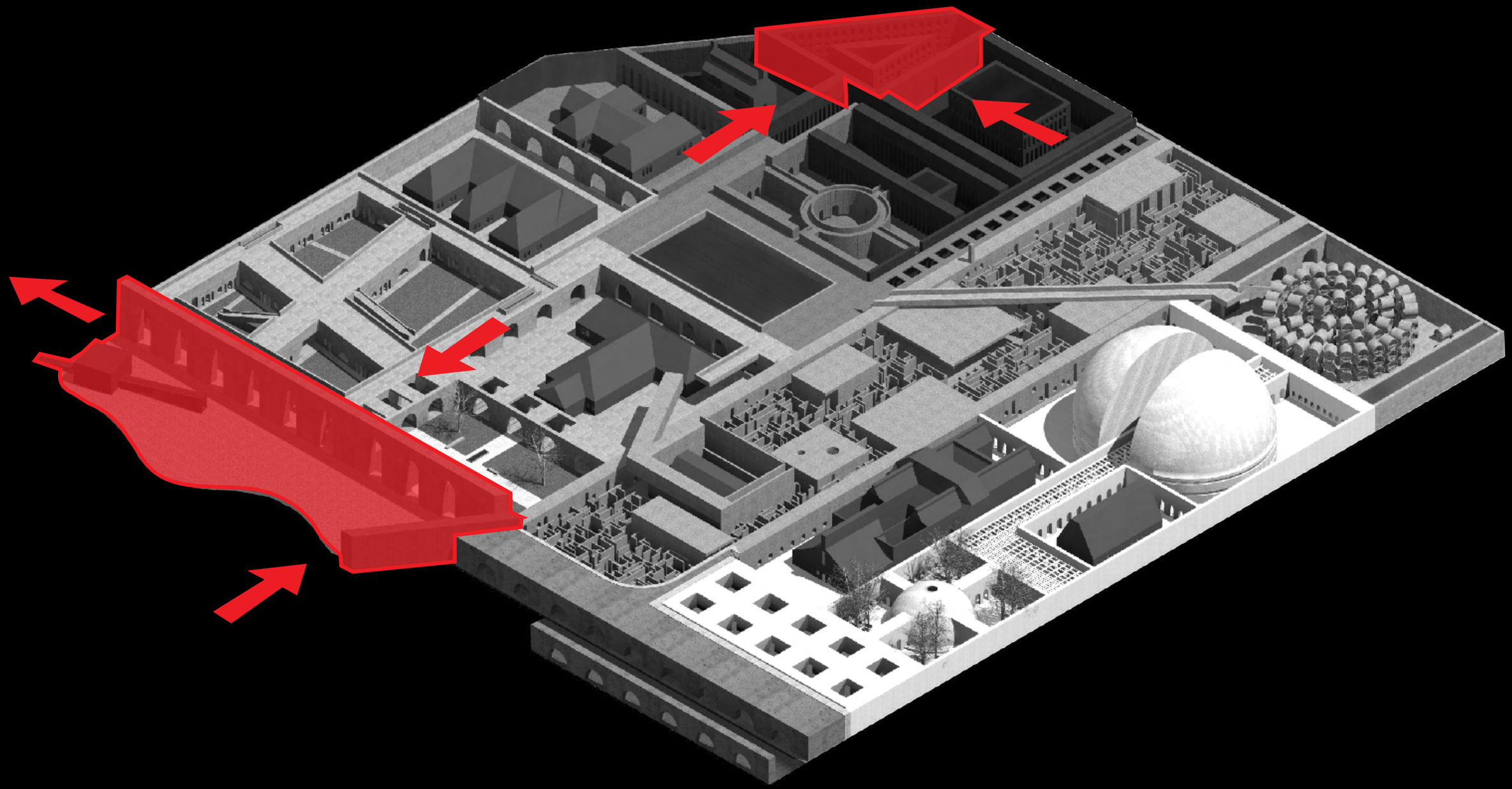

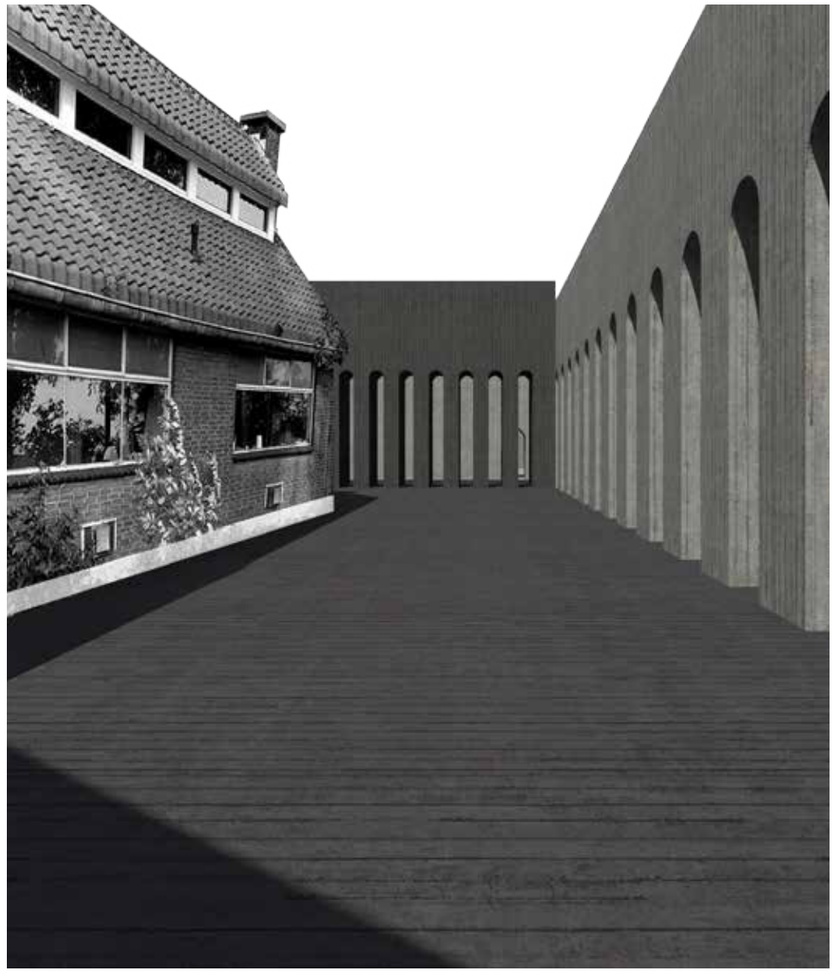

mortuarium

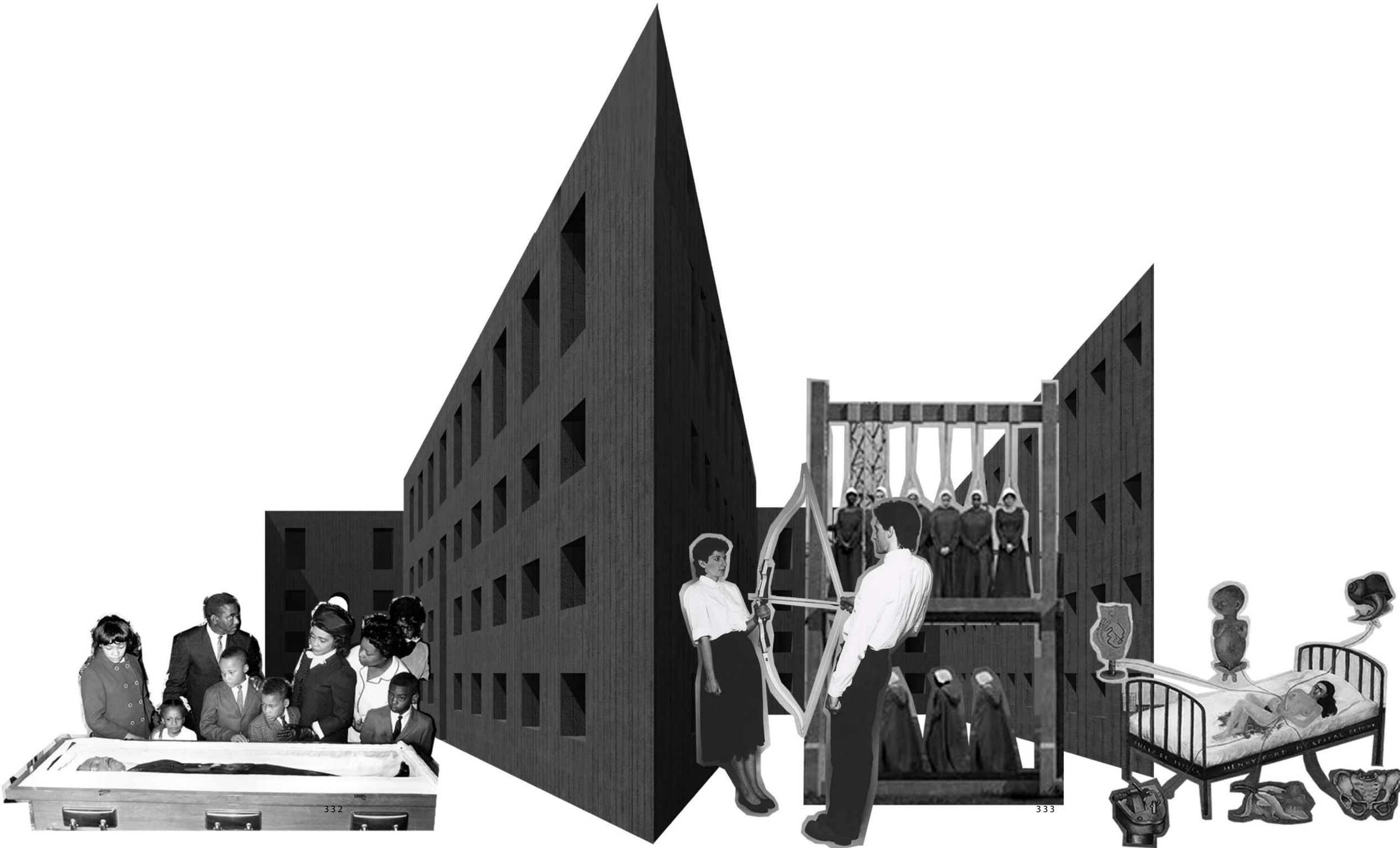

REFUGEES WELCOME!!!

JOIN THE REVOLUTION
THE ONLY GOOD SYSTEM IS A SOUNDSYSTEM.
WOMEN UNITE!
WELCOME TO THE
I CANT BREATHE
THE BEGINNING IS NEAR

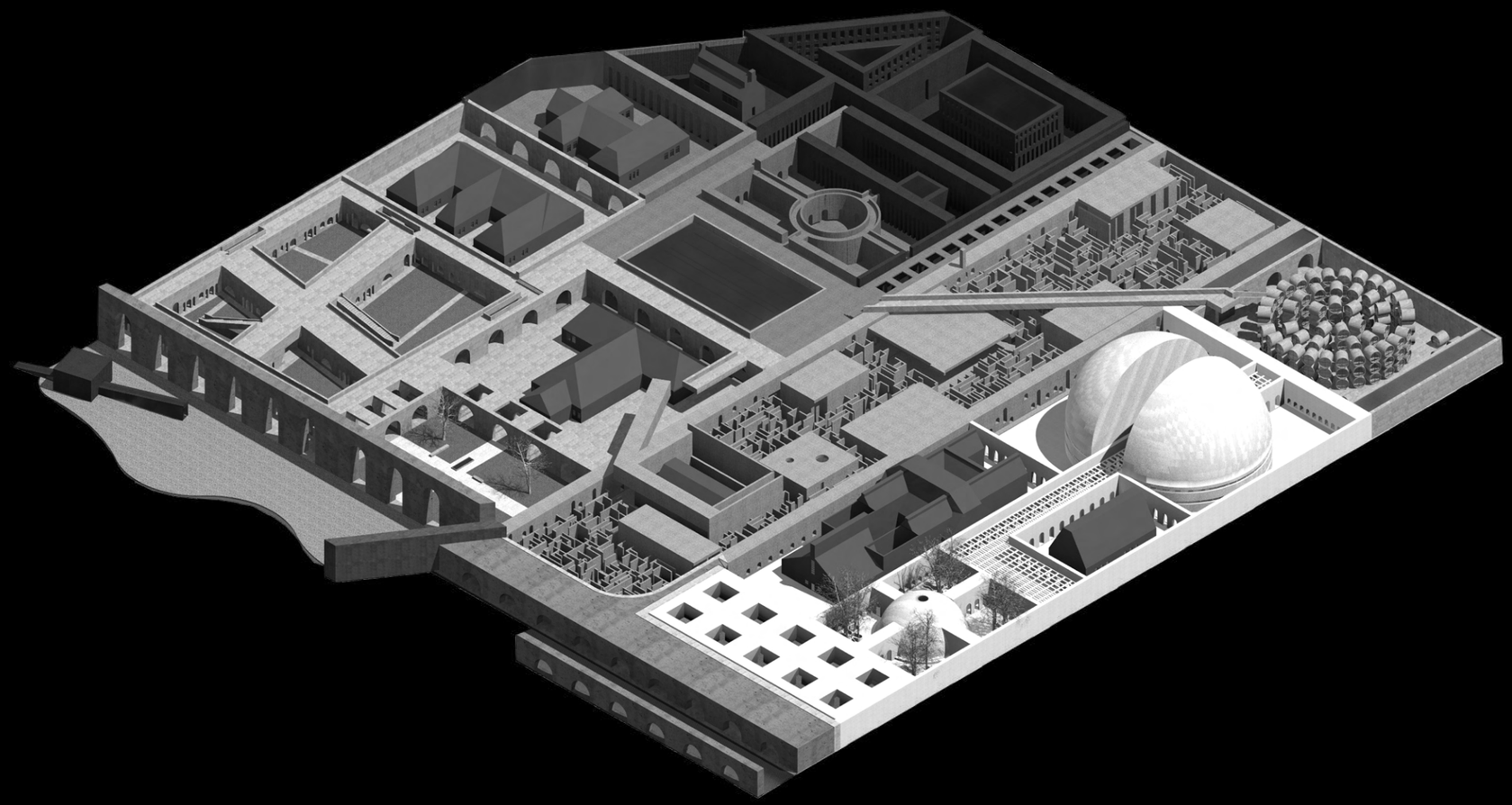

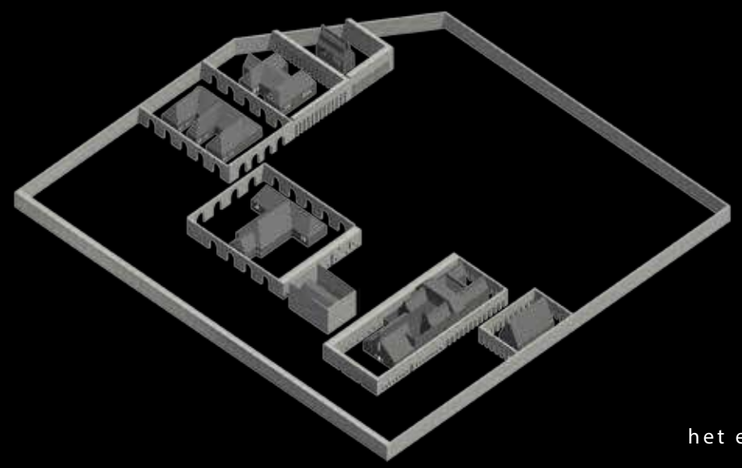

het erfgoed

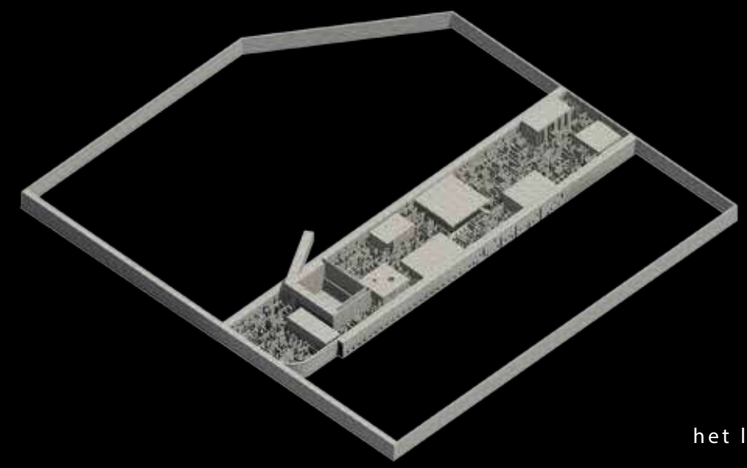

het labyrint

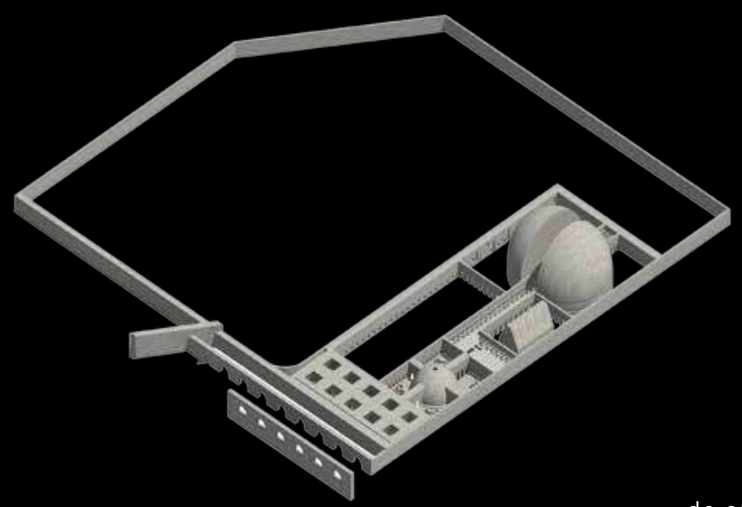

de ontsmetting

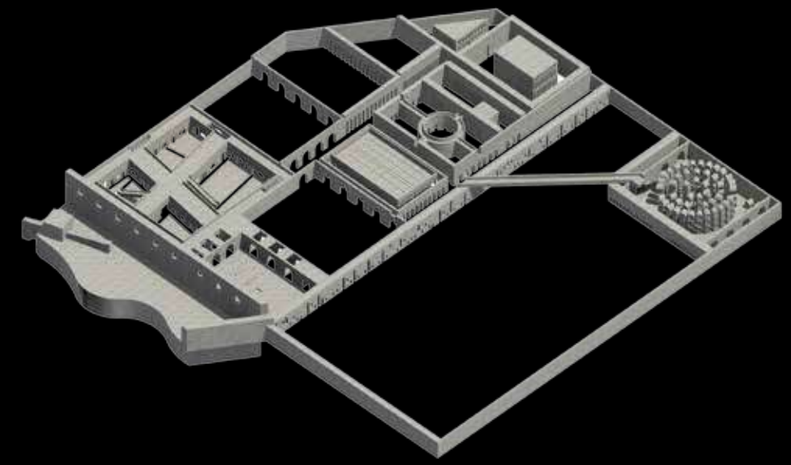

het experiment

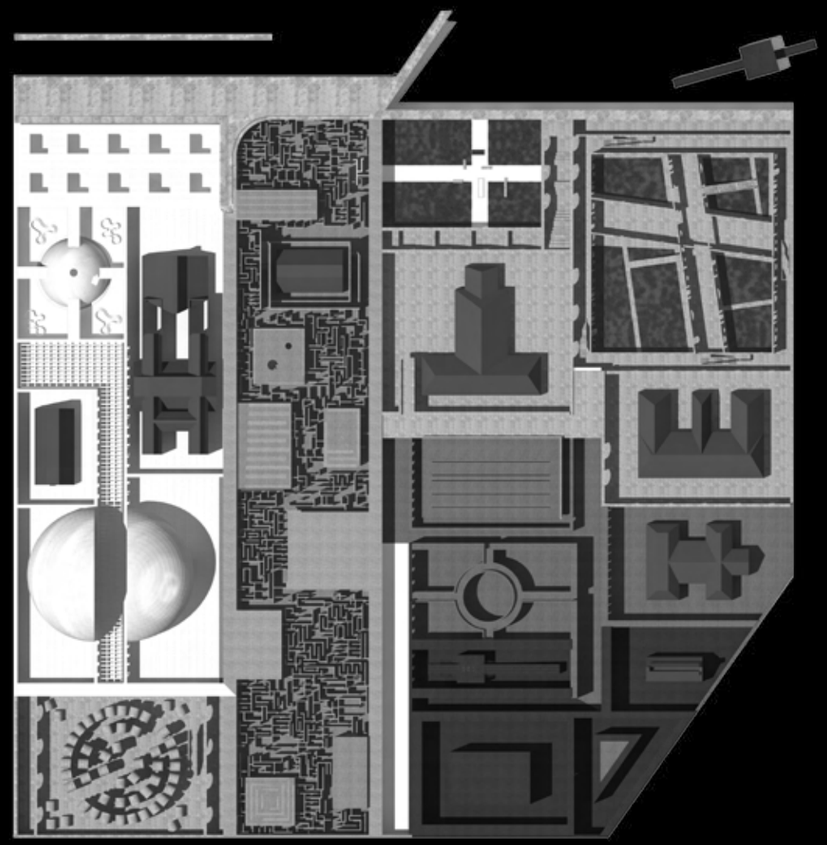

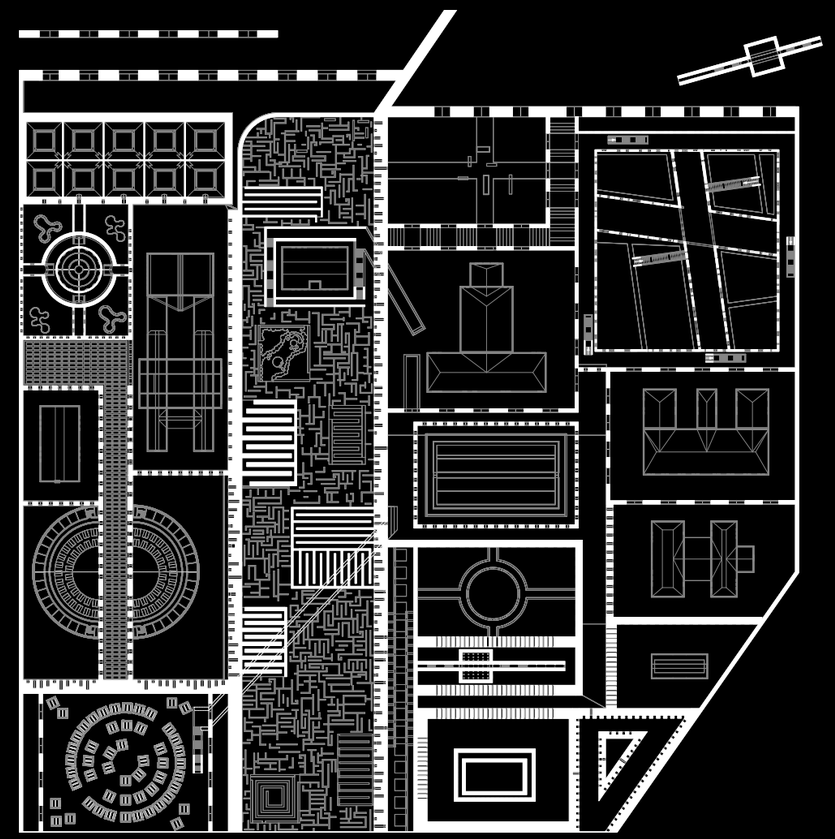

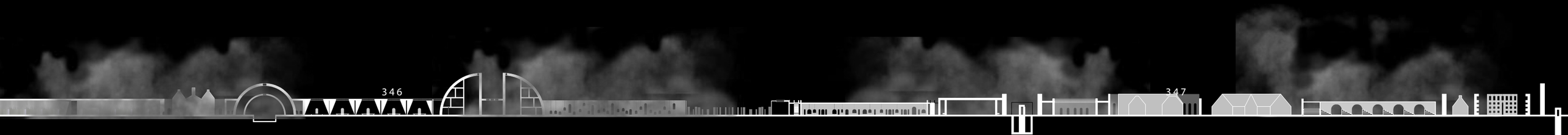
346
347

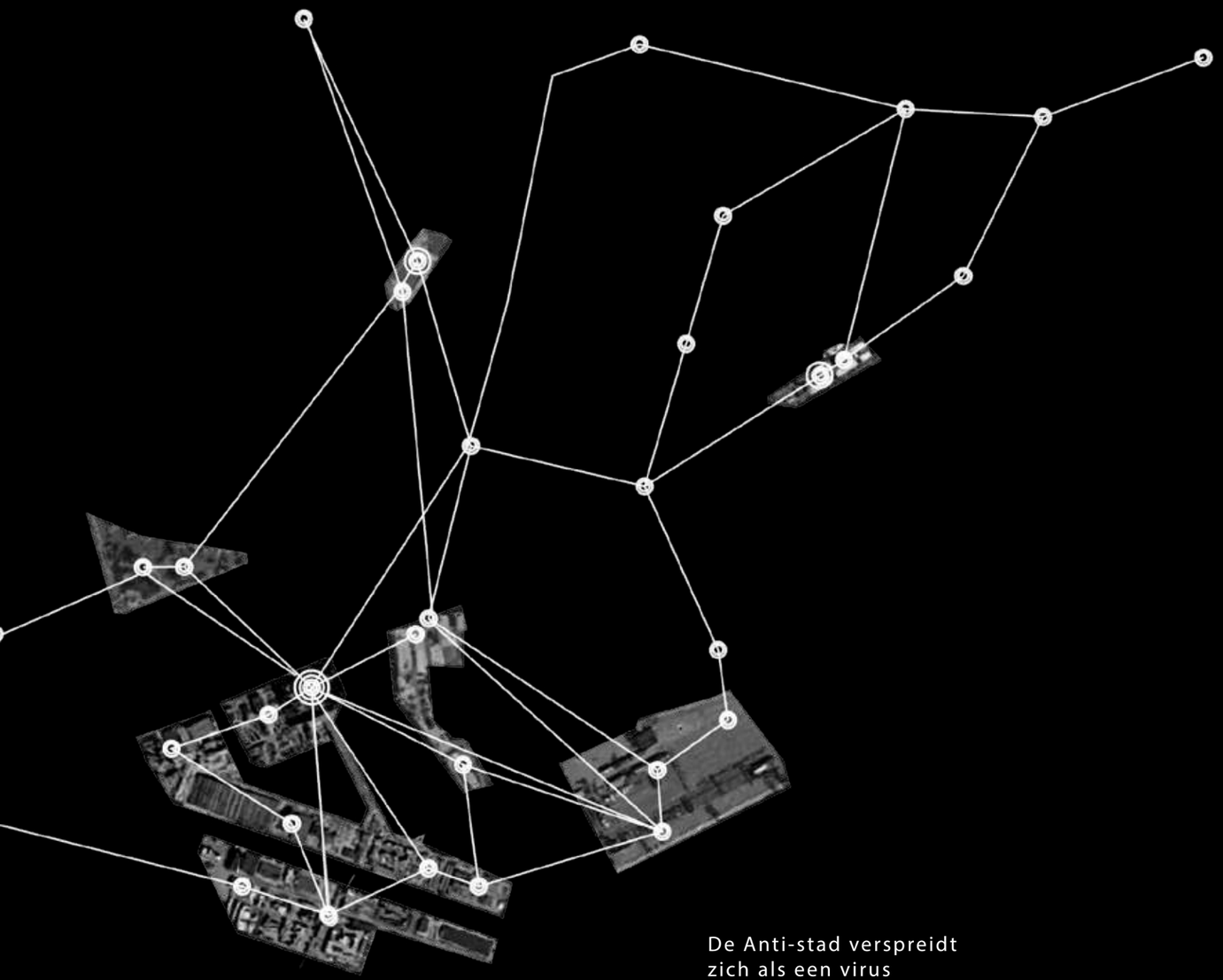

De Anti-stad verspreidt
zich als een virus
richting het centrum

Omdat er in de loop der jaren steeds meer behoefte is ontstaan aan dit soort vluchtplekken, is de Anti-stad uit zijn voegen gebarsten. Als een virus verspreidt de Anti-stad zich richting de verslavende stad.

Om de bebouwing heen ontstaat een aftakking die zich richting het centrum beweegt.

Ondanks de vreugde van de groei van vluchtplekken is het niet mogelijk dat het virus de gehele stad overneemt en dient de verslavende stad direct in actie te komen, door een lockdown af te kondigen, of heel cru een avondklok te stellen.

Paradoxaal genoeg, - zoals dit plan zich het beste laat omschrijven - mag de verslavende stad nooit geheel worden overgenomen. Dan zou er immers geen noodzaak meer bestaan om te vluchten.

Ook andere havensteden hebben inmiddels besloten om hun voormalige quarantaine inrichting te transformeren naar een Anti-stad. Onder meer op het Italiaanse eiland Poveglia.

Symbolisch genoeg was dit de eerst gebouwde Quarantaine inrichting. Net als bij het ontstaan van de radicale nachtclubs speelde Italië dus ook hier een voortrekkersrol.

Eerste quarantaine
inrichting.
Poveglia, Italië

In september 2019 startte ik met dit afstudeerproject, niet wetende dat er in de daaropvolgende maanden een wereldwijde pandemie uit zou breken die veel invloed heeft gehad op het plan.

De opgave startte met een fascinatie voor radicale architecten maar ook met een persoonlijk gemis: het nachtleven.

Tien jaar geleden ging ik in Rotterdam wonen en kwam ik terecht in een stad waar ik vrijwel niemand kende. Al snel werd ik meegezogen in de underground scene die de stad toen nog rijk was. Hier leerde ik niet alleen een groot deel van mijn vrienden kennen, maar leerde ik ook wat de kracht van de nachtclub was: de aanleiding voor schrijven van de opgave.

Gedurende het graven in de geschiedenis van de nachtclub bleek deze plek zoveel rijker te zijn dan enkel het samenbrengen van mensen. Hierdoor is de opgave vanaf het startdocument tot en met de groenlichtpeiling geëvalueerd van nachtclub tot een emancipatie-apparaat om los te komen van traditionele systemen.

Omdat deze zoektocht zolang duurde heeft het voor de nodige twijfels gezorgd, hetgeen versterkt werd door mijn intuïtieve karakter.

Naarmate de tijd verstreek, is mijn rebellerende houding gegroeid. Dit is enerzijds terug te zien in het plan, een visie op de stad - door mijn ogen gezien.

Anderzijds heb ik ook ‘gerebelleerd’ tegen de afstudeerkaders van het architectuurvak. Ik wilde perse niet afstuderen met een conventionele opgave, gebouw of programma. Iets waar je je gedurende de opleiding immers al dagelijks in de praktijk mee bezighoudt.

Daarnaast leek het me in het kader van de opgave ook niet gepast om een traditioneel eisenlijstje af te vinken dat zou moeten passen bij het afstuderen als architect.

In plaats daarvan heb ik de grenzen opgezocht van autonome kunst, installatie en architectuur.

Tijdens dit proces voerde ik continu een strijd met mijn utopische versus mijn dystopische blik op dit plan. Het idee startte overtuigend utopisch maar is in de loop der tijd overwegend dystopisch geworden.

Ik kan niet zeggen dat dit een heel makkelijk proces is geweest; in tegendeel. Toch kan ik met volle overtuiging zeggen dat ik een plan heb neergezet waarbij ik heel dicht bij mezelf ben gebleven, en wat dat betreft alvast geslaagd is.

BIJLAGE

bronnen
beeldcredits
dankwoord

boeken

Ambasz, E. (1972) Italy: The New Domestic Landscape [boek] Germano Celant - radical architecture. The Museum of Modern Art New York.

Ching F. D. K. (2015) Architecture, Form, Space and Order, 2e editie John Wiley and Sons ltd.

Didero Christina, M. Freedman, D. (2017) Super Design, Italian Radical Design 1965-75. The Monacelli Press.

Heiser, J. Lawrence, T. Munuera Lopez, I. Rossi, C. Stanfill, S. Twemlow, A. Kelly, B. Saville, P. Schrager, I. Kries, M. Eisenbrand, J. Serulus, S. (2018) Night Fever: Designing Club Culture 1960–Today.Vitra Design Museum.

Hoorn, van der M. (2018) Spots in Shots: Narrating the Built Environment in Short Films. Nai010 publishers.

Koolhaas, R. (1994) Delirious New York: A Retroactive Manifesto for Manhatten. The Monacelli Press.

Koolhaas, R. (2018) Elements of Architecture. Taschen.

Lawrence, T. (2016). Life and death on the New York dance floor, 1980-1983. Duke University Press.

Schrager, I. Calacello, B. (2017) Studio 54, the real story by Ian Schrager.Rizzoli International Publications.

tijdschrift

Dib, C. Katari Magazine: Five poetic and philosophical acts of the Italian Radical Design Movement

Donetti, D. Architecture and Dystopia (2020)

essays

Conway, B. (2015) In Defense of Escapism. Equalizer London.

Koolhaas, R. en Mau, B. (1995) Generic city. uit het boek S, M, L, X, XL.

Lawrence, T. (2013) In Defence of Disco (again)

interviews

Hanna, B. (2019) Vice: MONO is geen club maar een tweede thuis voor wakkere Rotterdammers: Interview Shirin Mirachor.

Rossi, C. (2017). On Italian Discotheques.

lezingen

Rossi, C. (2016). AA school online lectures: Space, Electronice: Radical Architecture of the Night

Rossi, C. (2017). Berlage Institute online lectures: Italy Radical discos and nightclubs as inexistant architecture.

Rossi, C. Upham, S. (2017) Radical Disco: Architecture & Nightlife in Italy 1965-1975

online artikelen

Boer, de T. (2019) 3voor12. Waarom is Rotterdam opgestaan voor de nacht?

Essel, R. (2020) Vers beton: Wat is het Rotterdamse nachtleven waard? via:www.versbeton.nl/2020/07/wat-is-het-rotterdamse-nachtleven-waard/

Geelen, S. (2020) Vers Beton: Hoe de queerscene in Rotterdam opkwam en het nachtleven verandert. via: www.versbeton.nl/2020/06/hoe-de-queerscene-in-rotterdam-opkwam-en-het-nachtleven-verandert/

Geluk, M. Lewis, T. (2019) Vers beton: Horeca op de fles: Een onderzoek naar de verschraling van de Rotterdamse nachthoreca. via: https://versbeton.nl/harde-kern/horeca-op-de-fles/

Grunberg, A. (2019) De groene Amsterdammer: Wij zijn ons lichaam. Seksualiteit en macht volgens Foucault. via: www.groene.nl/artikel/wij-zijn-ons-lichaam

Gottlieb, K. (2005) De groene Amsterdammer: De vrijstaat, beeldende kunst: Atelier van Lieshout. via: www.groene.nl/artikel/de-vrijstaat Lieshout.

Hillier, D. (2019) Vice: Het gaat niet om het festival, maar om de reis er naar toe. via: www.vice.com/nl/article/43jnz3/het-gaat-niet-om-het-festival-maar-om-de-reis-ernaartoe

Petridis, A. (2015). The Guardian: Build, baby, build:when radical architects did disco. via: www.theguardian.com/artanddesign/2015/nov/22/radical-disco-architects-italy-nightclub-design-60s-70s-ica

Sword, H. (2015). Vice: Exploring History of Italy's experimental Radical Disco. via: www.vice.com/en_uk/article/7bdqkx/radical-disco-architecture-882

Vocke, W. (2019) In de Buurt, Rotterdam: Drama in het Rotterdamse nachtleven: gemeente trek stekker uit nieuwe club. via: www.indebuurt.nl/rotterdam/nieuws/gemeente-trekt-stekker-uit-nieuwe-club-in-ferro-dome~82290/

film

Aronson, L. (producent) **Allen, W.** (regisseur) Midnight in Paris (2003). Verenigde Staten, Spanje.

Chaplin, C. (producent) **Chaplin, C.** (regisseur) (1940) The Great Dictator. Verenigd Koninkrijk, Nederland.

Eaton, A. (producent) **Winterbottom M.** (regisseur) (2002) - Twenty Four Hour Party People. Verenigd Koninkrijk.

Ford, T. (producent) **Ford, T.** (regisseur) (2016) Nocturnal Animals. Verendigde Staten.

Kosove, A. A. Jonhson, B. (producent) **Villeneuve D.** (regisseur) (2017) Bladerunner 2049. Verenigde Staten.

Maurice, B. (producent) **Tati, J.** (regisseur) (1967) Playtime. Frankrijk, Italië.

Miller B. (regisseur) (2017) Handsmaid's Tale. Verenigde Staten.

Nayar, D. (producent) **Lynch, D.** (regisseur) (1997) **Lost Highway.** Verenigde Staten.

Nolan, C. (producent) **Nolan, C.** (regisseur) (2010) Inception. Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk**.**

Nolan, C. (producent) **Nolan, C.** (regisseur) (2014) Interstellar. Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk.

Roth, J. (producent) **Burton, T.** (regisseur) (2010) Alice in Wonderland. Verenigde Staten.

Silver, J. Wachowski's (producent) **Wachowski's** (regisseur) (2003) The Matrix Revolutions. Verenigde Staten.

Tati, J. (producent) **Tati, J.** (regisseur) (1958) Mon Oncle. Frankrijk, Italië.

quotes

Ford, T. Nocturnal animals (2016)
"Susan.."

Corbusier le, C.E. "A house is a machine for living in"

Deleuze, G. "Politics is everywhere.."

Koolhaas, R. Delirious New York:
"The City is an addictive machine from which there is no escape."

inspiratie

Koolhaas, R. Essay Generic City:
" The city is no longer. We can leave the theatre now. "

Nietzsche, F. "Het individu kan zelf na denken en zelf eigen waarden scheppen.."

Weiwei, A.
"Compared to other man-made objects, architecture is probably closer to politics.."

youtube

Brotherhood Club Detroit (1989). Youtube: Techno Detroit. via: www.youtube.com/watch?v=R3JPPiLvF2o

New Dance Show (1989). Youtube: Chicago Trax (mix). via: www.youtube.com/watch?v=_qnlcb7sPLg&ab_channel=Caprice87

New Dance Show (1990). Youtube:Clear Cybotron via: www.youtube.com/

New Dance Show (1996) Youtube: Bass Station (remix) www.youtube.com/watch?v=WdbB8deAR9I&list=RD_qnlcb7sPLg&index=11&ab_channel=Caprice87

No way back, Adonis (1989). Youtube: https://www.youtube.com/

Spotify afspeellijst

#nocturnalanimals

Emmanuelle - Italove
Vendredi sur Mer - La femme a la peau bleue
Johnny Adams - Feel the Heat
Feel the Beat
Kalabrese - Wanzka Sworn
Virgins - Fifty Dollar Bills
Polo & Pan - Plaga isolee (soleil levant)
Yaeji - Raingurl

Ryan Paris - Dolce Vita
Fast Eddie - Get on Up
Bronski Beat - Smalltown Boy
Ken Laszlo - Hey Hey Guy
Scotch - Disco Band
Fancy - Lady on Ice
My Mine - Hypnotic Tango
Silent Circle - Touch in the Night
Bronski Beat - I Feel love

#anti-stad:

Paul Kalkbrenner - Sky And Sand
Nicolaas Jaar - Space is only noise if you can see
Moderat - A new error
Kollektiv Turmstrasse - Heimat
Coma - Lora
Polo & Pan - Dorothy
Jerome Hill - It's Time for the

beelden

Fotos's, collages en tekeningen zijn zelf gemaakt tenzij anders vermeld.

11. ©Nocturnal Animals

34. 35. ©Mon Oncle

36. 37. ©Playtime

38. 39. ©Interstellar

41. ©The Matrix Revolutions

42. 43. ©Alice in wonderland

44. ©Inception

46. 47. ©Bladerunner 2049

48. 49. ©Handsmaid's Tale

94. 95. 194. 195.
©3voor12.vpro.nl

92. 94. 196. 197. 196. 197.
©Ad.nl

78.
©Bill Bernstein from Disco
The Bernstein photographs

58.
©Dignityandrights.org

13. 64. 66. 68. 72. 74.
©Editorial Domus

176. 184.
©Gino Wong

59.
©Graphics.chicagotribune.com

146. 147. 154. 155.
©Heijplaat.com

67.
©Hyperallergic.com

94. 193. 194. 196. 197.
©Indebuurt.nl

20. 21. 64. 65. 66. 69. 71. 73. 75. 76.
79. 83.
©Nightfever

94. 95. 151. 152. 153.
©Nrc.nl

92. 93. 94. 95. 194. 195. 196. 197
©Openrotterdam.nl

93. 94. 95. 148. 149. 196. 197
©Parool.nl

141. 144. 169. 179. 187.
©Rijksmonumenten

188.
©Ron Conijn

148. 149. 150. 151. 152. 153.
©Stadsarchief Rotterdam

92. 93. 94. 95. 194. 195. 196. 197
©Versbeton.nl

Een dankwoord vind ik bij uitstek de plek om uitvoerig mijn waardering uit te spreken voor iedereen die mij heeft ondersteund bij dit project.

Allereerst mijn afstudeercommissie bestaande uit Jeroen Visschers, Mathis J. Bout, Anne Karin ten Bosch en Sereh Mandias. Ontzettend veel dank voor jullie toewijding, scherpe vragen en reflecties tijdens of na de peilingen. Het is bijzonder hoe betrokken jullie zijn geweest tijdens het behoorlijk stressvolle jaar.

In het bijzonder veel dank aan Mathis voor de soms wekelijkse begeleidingen, je kritische oog, je grote vertrouwen in mij en jouw indrukwekkende positieve energie. Je wist me continue op te peppen op momenten dat ik het niet meer zag zitten: die momenten waren er vaak. Bovendien waardeer ik het zeer dat je een jaar lang, dag en nacht bereikbaar was.

Een zeer speciale dank aan Anne Karin. Allereerst voor jouw scherpe, reflecterende, poëtische en filosofische blik. Je was officieel 'slechts' mijn externe criticus maar onofficieel een tweede mentor.

Daarbij nam je ook nog eens de rol aan van persoonlijke coach die niet alleen klaar stond voor inhoudelijke maar juist ook voor mentale ondersteuning.

Jeroen omdat jij veel meer dan alleen een voorzitter was met een sterke betrokkenheid bij het project. Daarnaast dank voor jouw persoonlijke benadering om je niet alleen tot praktische zaken te beperken, maar ook als klankbord voor alle (kleine) paniekaanvallen te dienen.

Naast mijn commissie ben ik ook veel dank verschuldigd aan alle *nocturnal animals*: Ted, Tobias, Frankie, David, Idelette, Nuray, Marc, Nelson, Arshad, Leendert, Björn, Milou, Mikail, Argenis en Annette . Dank voor het in kaart brengen van de Rotterdamse underground scene. In het bijzonder Ted Langenbach als ultieme expert van het nachtleven. Dank voor de hilarische gesprekken, jouw interesse in het project en daarnaast alle filmtips.

Het team van Broos de Bruijn Architecten. Dank voor jullie (mentale) steun, de familiaire sfeer en het altijd beschikbaar stellen van het kantoor voor alle avond- nacht- en weekend studiesessies (overigens niet alleen tijdens het afstuderen maar gedurende de gehele academieperiode).

Louike en Maarten voor het beschikbaar stellen van het atelier en het meehelpen aan de opbouw van de expositie op het Quarantaineterrein.

Mijn vaste fanclub: Maartje, Milou, Madeleine, Pieter, Diederik, Björn, Rob, Koen, Marinda, Lisa, Jason en Iris. Heel veel dank voor jullie betrokkenheid bij mijn project. Het meekijken, het meedenken, het mee-schetsen, het meeschrijven en het doorsturen van alles wat maar over de nachtclub is geschreven maar voornamelijk voor het aanmoedigen.

expositie in atelier G-6

De slotbijeenkomst werd gepresenteerd op 18 december 2020 in atelier G-6 in de voormalige ontsmettingsbarak op het Quarantaineterrein.

Atelier G-6
Quarantaineweg 1, 3089 KP,
Quarantaineterrein Rotterdam

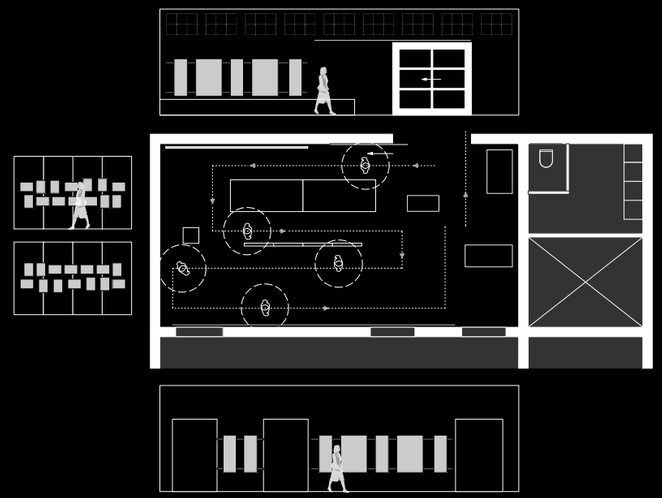

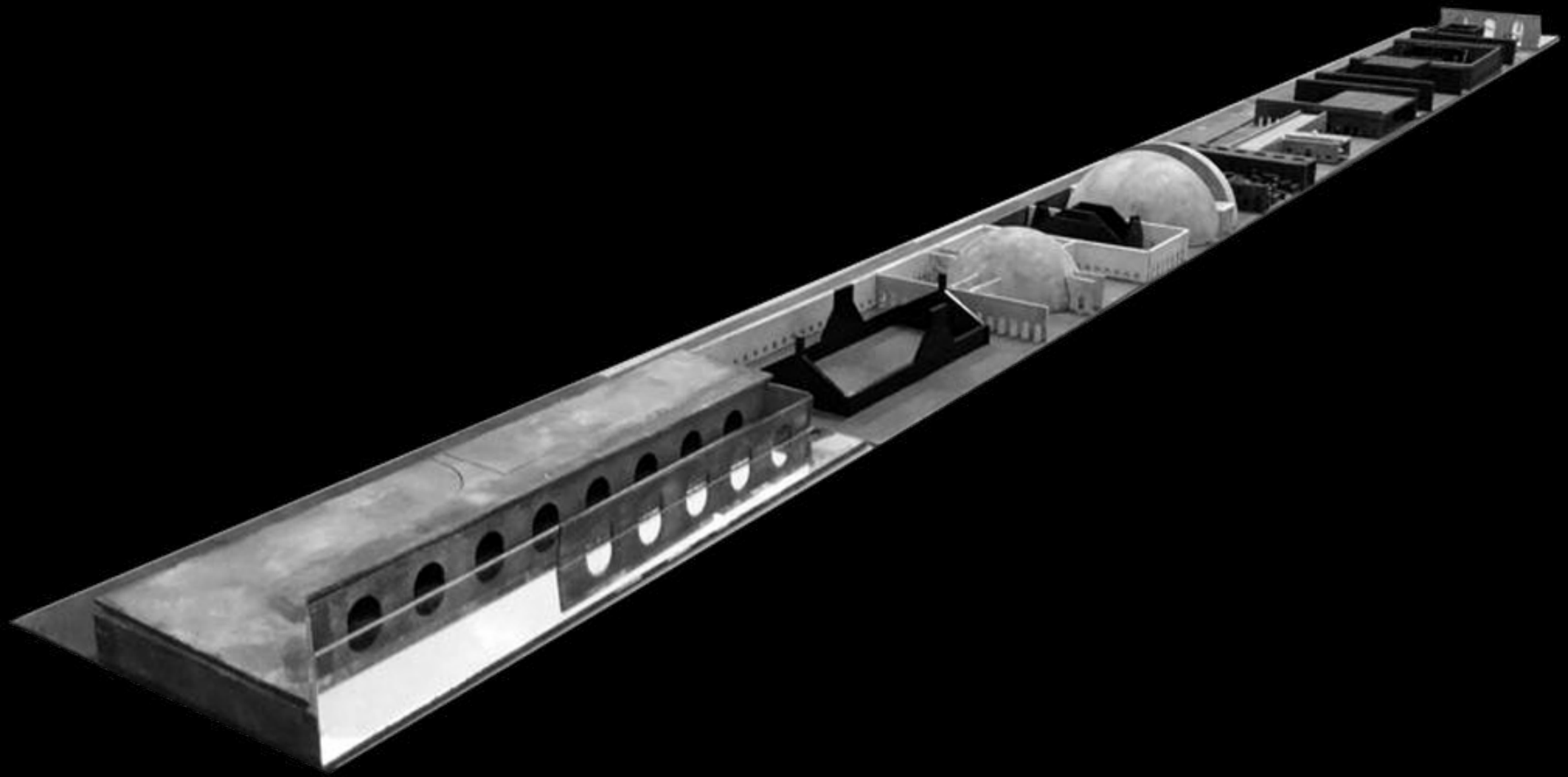

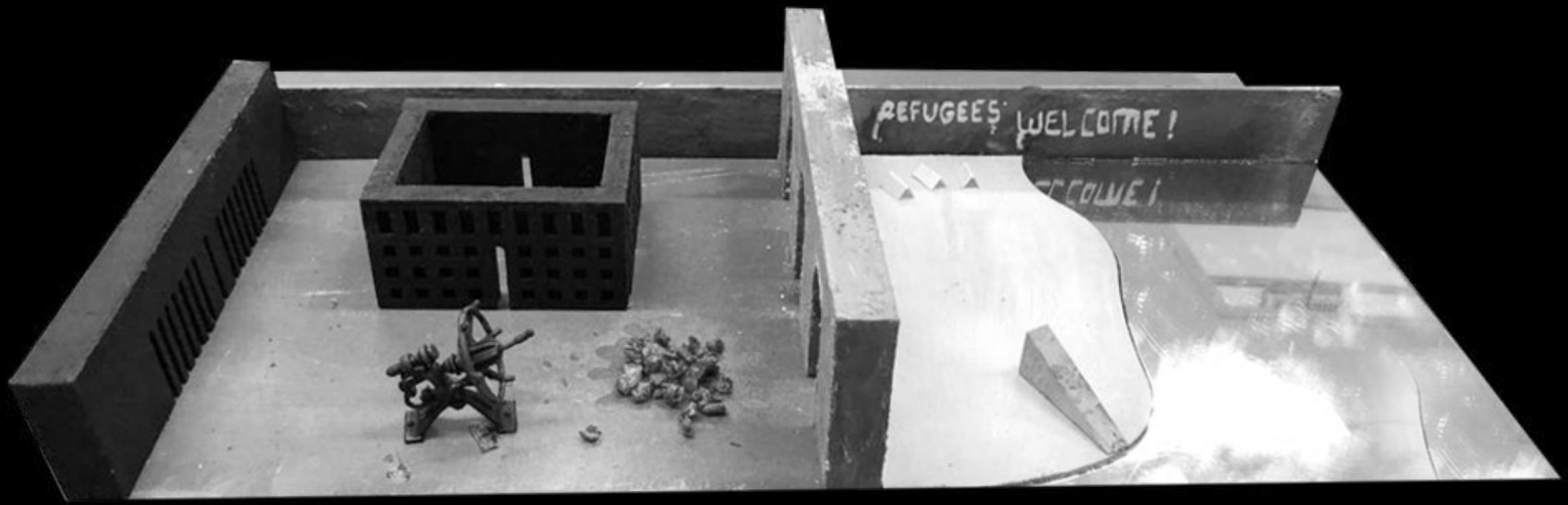
REFUGEES WELCOME!

NOCTURNAL ANIMALS

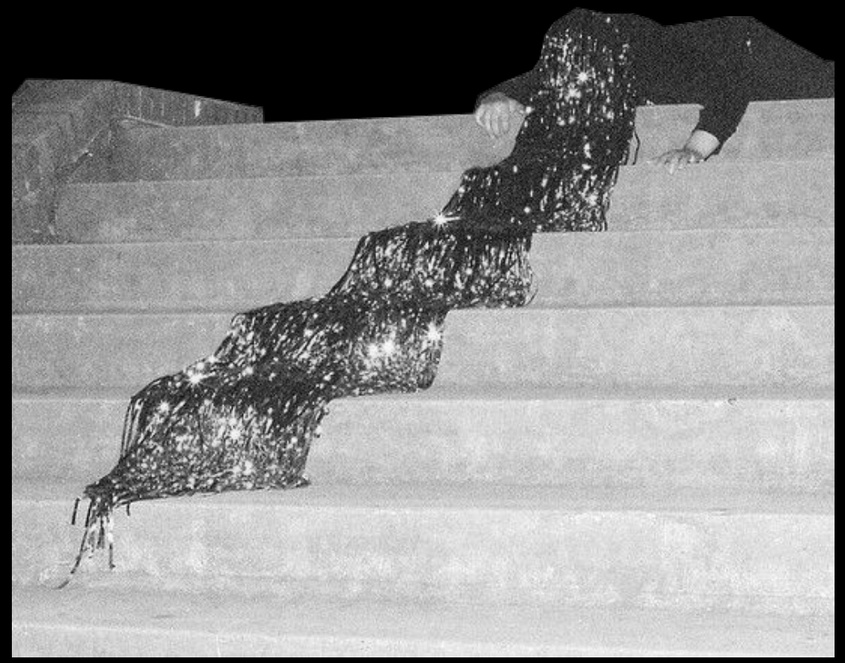

onbekend

NOCTURNALANIMALS